

025.5807

ศ 455ก

๖๓ .

การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญาบัตร

ของ

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

๑๓ ก.ย. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กันยายน 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

185819

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาเอน์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน

(ผศ.สุทัศน์ ส่องแสงจันทร์)

.... กรรมการ

(อาจารย์ดวงพร เชื้อเนตร)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(ผศ.สุทัศน์ ส่องแสงจันทร์)

.... กรรมการ

(อาจารย์ดวงพร เชื้อเนตร)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์เปล่งศรี เทนภูษร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาเอน์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่... ๖... เดือน... ตุลาคม... พ.ศ. 2535

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จด้วยความกรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำให้แนวคิดและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สันต์ ส่องแสงจันทร์ ประธานที่ปรึกษาปริญญาโท อาจารย์ดวงพร เชื้อเนตร กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และอาจารย์เปล่งศรี เทพกฤษกร กรรมการสอบปริญญาโท ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร.ลมูล รัตตากร ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายศิริ เปรมปรีดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ให้ความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์มงคล อิศระมโนรส หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผลที่ช่วยกรุณาตรวจสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจารย์มาลีวิมล รักบ้านเกิด หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนากาเรียนการสอน กองวิชาการ อาจารย์สรนล บุญรัตพันธ์ หัวหน้างานบริการสื่อการเรียนการสอน ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ทศพร คำรังรัตน์ นักวิชาการระดับ 5 ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน กองวิชาการ อาจารย์ปทุมพร อรรถศิริสมบรณ์ โรงเรียนวัดอวารวิกสิตาราม สำนักงานเขตบางพลัด อาจารย์วราณี ออบล โรงเรียนวัดวิเศษการ สำนักงานเขตบางกอกน้อย ที่ช่วยกรุณาตรวจสอบชุดการสอน

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางกอกน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ใหญ่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรวก โรงเรียนวัดบางพลัด โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด และโรงเรียนวัดวิเศษการ โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย อาจารย์พินิตา แซ่เอ็ง โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ คุณเกศนัสรี สุขจัน คุณชนิษฐา ศุภนราพรศักดิ์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง คุณนิตยา สุขศิริสันต์ ที่ช่วยเหลือในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน คุณพนอม ทวารกิจ อาจารย์ชลิ ภรชทอง อาจารย์สงบ สวรรณวงศ์ รวมทั้ง พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคน ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญาโทฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ที่ห่วงใยให้ทุนทรัพย์และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณอาจารย์มานพ วันชันทร์ ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลืออีกมากมายซึ่งผู้วิจัยมิได้กล่าวนามไว้ จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	เอกสารที่เกี่ยวกับชุดการสอน.....	8
	ความหมายและความสำคัญของชุดการสอน.....	8
	คุณค่าของชุดการสอน.....	11
	ประเภทของชุดการสอน.....	13
	องค์ประกอบของชุดการสอน.....	15
	การผลิตและการใช้ชุดการสอน.....	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	29
	การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
	การสร้างเครื่องมือในการทดลอง.....	30
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	46
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	58
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	59
วิธีดำเนินการทดลอง.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.	73
ภาคผนวก ข.	301
ภาคผนวก ค.	411
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	443

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงหน่วย จำนวนหัวข้อ เรื่องและจำนวนคาบที่ใช้ในการสอน.....	32
2	การวิเคราะห์หลักสูตร เรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	41
3	แสดงจำนวนข้อสอบที่ออก จำนวนข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ และ จำนวนข้อสอบที่คัดเลือกไว้.....	43
4	แสดงหัวข้อ เรื่อง จำนวนคาบ จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง.....	47
5	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ของกลุ่มทดลอง.....	55
6	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ของกลุ่มควบคุม.....	56
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม....	57
8	ผลการประเมินด้านเนื้อหาของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอน การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	438
9	ผลการประเมินด้านรูปแบบของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอน การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	439
10	ความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	440
11	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	441
12	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	442

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการสอน.....	37
2	แผนภูมิแสดงการสร้างแบบประเมินชุดการสอน.....	40
3	แผนภูมิแสดงการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
4	แผนภูมิแสดงลำดับขั้นการทดลอง.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีจุดมุ่งหมายที่ส่งเสริมให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือแบ่งกลุ่มศึกษาตามที่ครูกำหนดให้ ตลอดทั้งส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน (เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. 2529 : 18) การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีห้องสมุด (ชุตินา สัจจานันท์. 2523 : 38) ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ทุกแขนงวิชา โดยสามารถเลือกอ่านหนังสือได้อิสระตามความสนใจของตนเองและยังช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ (ลมูล รัตตากร. 2530 : 14-17) ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากได้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดและการใช้ห้องสมุด ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเข้าถึงข้อสนเทศและได้รับประโยชน์จากการใช้ข้อสนเทศโดยการสอนทักษะการใช้ห้องสมุด นับตั้งแต่นักเรียนสามารถค้นหาและใช้ทรัพยากรได้ด้วยตนเอง (ยุริรัตน์ กิตติภูมิชัย. 2530 : 43)

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด แต่โดยเหตุที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มิได้มีหัวข้อวิชาการใช้ห้องสมุดกำหนดไว้ในหลักสูตร แต่มีแทรกอยู่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย (บุญเลิศ นิยมสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนวัดวิเศษการ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2533) และครูบรรณาธิกร์ (ฤดี ศิริวิบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุดโรงเรียนวัดทองธรรมชาติ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2533) พบว่า โรงเรียนบางแห่งครูภาษาไทยเป็นผู้สอน และบางแห่งครูบรรณาธิกร์เป็นผู้สอน แต่ไม่ว่าครูภาษาไทยหรือครูบรรณาธิกร์จะเป็นผู้สอนก็ตาม ต่างก็ประสบปัญหาเหมือนกัน กล่าวคือ ไม่ทราบรายละเอียดเนื้อหาวิชาตลอดจนแนวทางการสอน ดังนั้นทั้งครูภาษาไทยและครูบรรณาธิกร์ของแต่ละโรงเรียนจึงกำหนดเนื้อหาและแนวทางการสอน ขึ้นเองตามที่เห็นสมควร ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้การเรียนการสอนการใช้ห้องสมุดไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน นอกจากนี้แล้วทั้งครูภาษาไทยและครูบรรณาธิกร์ต่างก็มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลาย ด้าน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนอย่างเต็มที่อันส่งผลให้การสอนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ดังจะ เห็นได้จากการวิจัยของกานหลง บุตรไสว (2530 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาถึงสภาพและปัญหาการเรียน การสอนรายวิชา ท ๑81 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา ท ๑81 ประการหนึ่งก็คือ ผู้สอนมีการเตรียมการสอนน้อย อีกทั้ง ยังต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทำให้ผลของการสอนไม่ดีเท่าที่ควร / ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนการใช้ห้องสมุด จึงควรนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ สอนมาช่วยและชุดการสอนก็เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนชนิดหนึ่งที่นักศึกษาได้ยอมรับ ถึงประโยชน์ในอันที่จะช่วยให้การเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้ผลดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะเป็นการนำเอานวัตกรรมของการใช้สื่อแบบประสมมาใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในด้านการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยแก้ปัญหาในด้านการเตรียมการสอนของ ครู รวมทั้งการขาดแคลนครูผู้สอนอีกด้วย (เป็รื่อง กุมุท. 2517 : 151 ; สุนทร จันทรตรี. 2519 : 5 ; สุนทรพรพรรณ ตันตินลาผล. 2527 : 14)

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนการใช้ห้องสมุดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้าง ชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนใช้ห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้ชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะเป็นการช่วยให้การเรียนการสอนการใช้ห้องสมุด
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุดในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุดประเภทประกอบการบรรยาย
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534
จำนวน 2 กลุ่ม คือ
  - 2.1 กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ

2.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การดำเนินการทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2534 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2535

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

4.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการสอน

4.1.2 การสอนโดยวิธีสอนตามปกติ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะอยู่ในรูปของสื่อประสม ประกอบด้วยคู่มือครู เนื้อหา
สื่อการสอน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด มี 8 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด

หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1)

หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2)

หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

โดยใช้เวลาสอนหน่วยละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที) รวมเวลาสอนทั้งสิ้น 24 คาบ
(8 ชั่วโมง)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง ชุดของสื่อประสมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นภาพ บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย แผนภูมิ เทปเพลง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม ซึ่งยึดถือตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีส่วนประกอบดังนี้

1.1 คู่มือครู

1.2 เนื้อหา

1.3 สื่อการสอน

1.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด มี 8 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด

หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1)

หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2)

หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

2. คู่มือครู หมายถึง เอกสารประกอบคำอธิบายในการใช้ชุดการสอน ประกอบด้วย

2.1 หัวเรื่อง

2.2 คำชี้แจงสำหรับครู

2.3 สิ่งที่ต้องเตรียมล่วงหน้า

2.4 รายการสื่อการสอน

2.5 เนื้อหาสำหรับครู

2.6 แผนการสอน ประกอบด้วย มโนทัศน์ จุดประสงค์การเรียนรู้ หัวข้อของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล

3. สื่อการสอน หมายถึง สื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อประกอบการเรียนสอนโดยอยู่รูปของ บัตรคำ แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ โดยสื่อเหล่านี้จะสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่จัดทำขึ้นเมื่อดึงดูดและเร้าความสนใจของเด็ก รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย

4. การสอนโดยใช้ชุดการสอน หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนให้กับนักเรียนตามชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. การสอนโดยวิธีสอนตามปกติ หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนให้กับนักเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายและใช้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในชุดการสอน มีการใช้อุปกรณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ตามปกติ

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 คือ โรงเรียนวัดบางพลัด จำนวน 20 คน และโรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ จำนวน 20 คน

7. ผู้มีประสบการณ์ หมายถึง บุคคลผู้มีความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เกี่ยวกับชุดการสอนหรือด้านการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับประถมศึกษา จำนวน 6 คน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของชุดการสอน ได้แก่

7.1 เจ้าหน้าที่สำนักการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและด้านพัฒนาการเรียนการสอน จำนวน 3 คน

7.2 ครูบรรณารักษ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนการใช้ห้องสมุดและปฏิบัติงานห้องสมุดในปีการศึกษา 2534 จำนวน 3 คน

8. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด

9. แบบประเมินชุดการสอน หมายถึง แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้มีประสบการณ์ทำการประเมินชุดการสอนในแง่ของความเหมาะสม ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของชุดการสอน ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีสาระครอบคลุมส่วนประกอบของชุดการสอนทั้ง 4 ส่วน คือ คู่มือครู เนื้อหา สื่อการสอน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน ขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอน
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญของของการสอน
  - 1.2 คุณค่าของการสอน
  - 1.3 ประเภทของการสอน
  - 1.4 องค์ประกอบของการสอน
  - 1.5 การผลิตและการใช้ของการสอน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน
  - 2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ความหมายและความสำคัญของของการสอน

กูด (Good. 1973 : 306) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ใน Dictionary of Education ว่า "การสอน หมายถึง การสอนสำเร็จรูปเฉพาะหน่วยที่ประกอบด้วย สื่อการสอน บทเรียน คู่มือครู แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน อันมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างถูกต้องสำหรับนักเรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของวัตถุประสงค์การเรียนรู้"

บราวน์ (Brown. 1973 : 338) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง ชุดสื่อประสมที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ครูสามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายใน กล้องประกอบด้วยอุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพโปร่งใส ฟิล์มสตริป รูปภาพ ไปสเตอร์ สไลด์ และแผนภูมิ เป็นต้น"

วิททิช (Wittich. 1971 : 191) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง ชุดของสื่อประสมที่จัดเตรียมไว้อย่างเหมาะสม อันเป็นยุทธวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่เพิ่มเติม จากเนื้อหา เพื่อช่วยผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรง ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้"

แอสบี (Ashby. 1972 : 15-17) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนที่ประกอบด้วยรูปภาพ สไลด์ เพลง เทปประกอบการสอน เป็นต้น อันเป็น เครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และหลังจากนักเรียนเรียนจบ แล้ว สามารถทดสอบเพื่อสำรวจความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง โดยการทำแบบทดสอบที่มีอยู่ในชุดการสอน"

ส่วนนักการศึกษาของไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2524 : 100) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง รูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนอันมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด กำหนดเนื้อหา วัสดุ และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งครูและนักเรียน เพื่อให้เกิดผลบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ"

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 100) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง สื่อประสมที่ได้จากระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ"

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 151) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า "ชุดการสอน หมายถึง ระบบการนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วย ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ชุดการสอนนิยมจัดไว้ในกล่อง หรือซอง เพื่อให้การสอนของครูเป็นไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ การมอบหมายงาน เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น"

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า

ชุดการสอน หมายถึง ชุดของสื่อประสมที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ช่วยให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนแต่ละชุดจะมีสื่อการสอนหลาย ๆ ชนิดที่นำ มาใช้ อันมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ในด้านความสำคัญของชุดการสอนนั้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ อาทิเช่น เบร็อง กุมท์ (2517 : 151) ได้เสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จะนำมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา ระดับประถมศึกษาคือ การให้ชุดการสอน (Instructional Kits or Packages) โดยกล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาต้องการเครื่องมือประเภทนี้มาก ควรจัดทำไว้สำหรับการสอนหัวข้อต่าง ๆ ในทุกวิชาเท่าที่จะทำได้โดยยึดหลักสูตรเป็นแนวทาง เครื่องมือชุดหนึ่งใช้สอนหนึ่งหัวข้อประกอบด้วย เนื้อหาที่จะสอน คำสอนและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งสุพรรณพรพรรณ ตันตันทิลาผล (2527 : 14) ได้ขยายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมของการใช้สื่อการสอนแบบประสม โดยการนำ เอาสื่อหลาย ๆ ชนิดมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ โดยสื่อเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์รวมทั้งส่งเสริม ซ้ำกันและกันในแต่ละเรื่องเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

นอกจากนี้สุภรณ์ เทียนศาสตร์ (2532 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดการสอนไว้ว่า เป็นสื่อประสมในรูปของชุดการสอนที่เกิดจากครูเป็นผู้วางแผน และจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนโดยเน้น บทบาทของผู้เรียนให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เช่น ฝึกให้ทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกความคิด

ความรับผิดชอบ ฝึกการแก้ปัญหาและและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงมากที่สุด

ส่วนสุนทร จันทรตรี (2519 : 5) กล่าวว่า ชุดการสอนที่ดีที่สุดนั้นสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นั่นคือ ครูจะใช้ชุดการสอนสอนนักเรียนตามคำแนะนำในคู่มือครูโดยไม่ต้องคิดสร้างบันทึกการสอนขึ้นมาใหม่ ถ้าครูสอนไปตามคำแนะนำในคู่มือครูแล้วเชื่อมั่นได้ว่า ผลการเรียนรู้จะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมโดยไม่ต้องคำนึงว่าครูจะมีความสามารถทางการสอนเพียงใด

จากความสำคัญของชุดการสอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมากเพราะการนำสื่อหลาย ๆ ชนิดมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและตรงตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังทำให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

คุณค่าของชุดการสอน

ชุดการสอนที่ดีมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 121 ; นิพนธ์ ศุขปริติ. 2525 : 76-77 ; ลัดดา ศุขปริติ. 2525 : 176)

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง เช่น การทำงานของเครื่องจักรกล การเจริญเติบโตของสัตว์ชั้นต่ำ โดยที่ผู้สอนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แตกต่างกัน ผู้เรียนอาจได้รับความรู้และรายละเอียดไม่เท่ากัน ดังนั้นชุดการสอนจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกันเพราะมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เป็นพฤติกรรม มีข้อเสนอแนะกิจกรรม การใช้สื่อการสอนและข้อสอบประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนไว้อย่างพร้อมมูล
2. ชุดการสอนสำหรับนักเรียนนั้นสร้างขึ้นเพื่อช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่นักเรียนกำลังศึกษา เพราะชุดการสอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน นักเรียนสามารถทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการสอนนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาและตอบคำถามด้วยตนเอง

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ความสามารถตามที่ต้องการ ฝึกการตัดสินใจในการแสวงหาความรู้ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. สร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า นอกจากนี้ยังช่วยลดภาระของผู้สอน เมื่อมีชุดการสอนสำเร็จรูปแล้วครูผู้สอนสามารถดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่มีไว้ให้พร้อม ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาทำสื่อการสอนใหม่ทำให้มีเวลาค้นคว้าเพิ่มเติมและมีประสบการณ์ที่กว้างขวางซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครู

5. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นแต่ละชุดเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ผู้เรียนจะเริ่มเรียนตั้งแต่แรกแล้วก็เรียนในแต่ละสาขาที่ตนชอบได้ตามความพอใจ โดยเรียนอย่างใดก่อนหลังหรือเรียนก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้ไม่มีขีดจำกัด เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสประเมินผลตามความสามารถของตน

6. ในกรณีครุขาด ครูอื่นสามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการสอนและไม่ต้องเตรียมตัวอะไรมากนัก

7. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่งผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับกรณีที่ครูบรรณารักษ์ต้องเป็นผู้สอนวิชาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ชุดการสอนจะช่วยแก้ปัญหาในการสอนของครูบรรณารักษ์ (Clark. 1978 : 279) ได้ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ไม่ต้องวุ่นวายกับการเตรียมการสอนรวมทั้งการจัดเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการสอนซึ่งตนไม่มีความชำนาญ เพราะกิจกรรมวิธีการในการสอนและสื่อต่าง ๆ ได้จัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้วในชุดการสอน

2. ครูบรรณารักษ์ไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมการสอนใหม่หลายครั้งและสามารถใช้เวลาที่ต้องเสียไปเนื่องการนี้ไปทำงานด้านอื่น ๆ ของห้องสมุดที่มีความจำเป็นมากกว่า

3. ครูบรรณาธิกรรค์สามารถนำชุดการสอนที่มีการจัดเตรียมไว้ดีแล้วมอบหมายให้ผู้อื่นสอนแทนได้เมื่อตนเองติดธุระหรือไม่สามารถไปสอนได้

จะเห็นได้ว่า การใช้ชุดการสอนประกอบการสอนของครูบรรณาธิกรรค์ เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการสอนเพราะชุดการสอนได้ถูกสร้างขึ้นมาอย่างมีระบบ อันมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครูบรรณาธิกรรค์และทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน

ประเภทของชุดการสอน

ชุดการสอนมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายแต่เมื่อสรุปรวมแล้วสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการสอนแบบบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูให้ผู้น้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากเป็นชุดการสอนที่ครูเป็นผู้ใช้บางครั้งจึงเรียกว่า "ชุดการสอนสำหรับครู" ชุดการสอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียวโดยแบ่งเป็นหัวข้อที่บรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็นแผ่นคำสอน แผนภูมิ แผ่นภาพ สไลด์ ฯลฯ สำหรับให้ผู้เรียนได้อธิบายตามปัญหาหรือหัวข้อที่ครูกำหนดให้ มักจะบรรจุอยู่ในกล่องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนสื่อการสอน ถ้าเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงขนาดใหญ่เกินไป แรกหักได้ หรือมีชีวิต จะไม่ใส่ไว้ในชุดการสอนแต่จะกำหนดให้ครูเตรียมไว้ล่วงหน้า

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วยชุดย่อยที่มีจำนวนเท่ากับที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย จะมีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมโดยใช้สื่อที่อยู่ในรูปของสื่อประสม อาจเป็นสื่อสำหรับรายบุคคลหรือสำหรับกลุ่มผู้เรียนตั้งศูนย์ไว้ใช้ร่วมกัน ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มควรรู้ให้ครูช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเรียนเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้วผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียนรู้สามารถซักถามครูได้เสมอ

3. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขึ้นสำหรับให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่วางไว้ โดยมีห้องพิเศษที่ครูเรียกว่า ห้องเรียนรายบุคคลที่มีคูหาจัดเตรียมไว้ให้ ผู้เรียนนำชุดไปใช้ในคูหาเมื่อศึกษาจบแล้วสามารถทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าและศึกษาชุดต่อไป ถ้ามีปัญหาระหว่างการเรียนปรึกษาได้ บางครั้งผู้เรียนอาจนำชุดการสอนไปใช้เรียนที่บ้านได้ด้วย โดยมีบุคลากรหรือผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลือ ชุดการสอนแบบนี้จะช่วยฝึกฝนความสามารถและส่งเสริมนิสัยของนักเรียนในการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้น

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างถิ่น ต่างเวลากัน มีจุดมุ่งหมายที่สอนให้ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์และการสอนเสริมตามศูนย์ เช่น ชุดการสอนทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อนึ่งไม่ว่าจะเป็นชุดการสอนประเภทใดก็ตาม โดยทั่วไปแล้วชุดการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสะดวกในการใช้
2. มีการตรวจสอบและพัฒนาแล้ว
3. มีครบตามจำนวนนักเรียน
4. เคยทดลองใช้มาแล้วหลายครั้ง
5. สามารถยืดหยุ่นได้
6. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหา
8. จัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์หรือตามจุดประสงค์การเรียนรู้

องค์ประกอบของชุดการสอน

จากลักษณะที่ดีของชุดการสอนดังที่ได้กล่าวแล้ว นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนได้แจกแจงถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521 : 131-133) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 6 ส่วนคือ

1. หัวเรื่อง คือ การแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้
2. คู่มือการใช้ชุดการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ใช้ชุดการสอนต้องศึกษาก่อนที่จะลงมือสอน เพราะช่วยทำให้การใช้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน
  - 2.2 สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน
  - 2.3 บทบาทของนักเรียนที่ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.4 การจัดชั้นเรียน ควรจะต้องมีการจัดในรูปแบบใดเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 แผนการสอน ประกอบด้วย

- 2.5.1 หัวเรื่อง
- 2.5.2 เนื้อหา ควรเขียนสั้น ๆ และกว้าง
- 2.5.3 ความคิดรวบยอด
- 2.5.4 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.5.5 สื่อการสอน
- 2.5.6 กิจกรรมการเรียน
- 2.5.7 การประเมินผล

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ พากสิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา บทความย่อ รูปภาพ วัสดุ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ควรบรรจุอยู่ในชุดการสอน

4. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม อาจเป็นกระดาษแข็งหรือกระดาษอ่อน ตามขนาดที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

4.1 ชื่อบัตร กลุ่ม เรื่อง

4.2 คำสั่ง

4.3 กิจกรรม

5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม ซึ่งต้องเตรียมไว้สำหรับนักเรียนบางคนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

6. ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ไม่ควรเล็กหรือใหญ่เกินไป เพื่อความสวยงามและสะดวกในการเก็บรักษา ขนาดไม่ควรเกิน 11" - 15" ด้านหน้าและด้านหลังของชุดการสอนควรมีเขียนข้อความให้เรียบร้อย เช่น

ชุดการสอนที่.....

วิชา.....

ชั้น.....

เริ่มทำเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงประสิทธิภาพให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์)

ส่วนไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2522 : 153) กล่าวว่า ชุดการสอนอาจมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูและนักเรียนตามลักษณะของชุดการสอน ภายในคู่มือครูจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการสอนไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดการสอนนั้นได้อย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญดังนี้

1.1 คำชี้แจงสำหรับครู

1.2 บทบาทของครู

1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง

1.4 แผนการสอน

1.5 แบบฝึกปฏิบัติ

2. บัตรคำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุด-
การสอนแบบกลุ่มและชุดการสอนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งจะประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้เป็นการอธิบายหรือการตอบคำถาม

บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำกระชับรัดกุม เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่
ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนจะต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามนั้นเป็น
ขั้น ๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์ จะถูกบรรจุในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจประกอบด้วย
บทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก
หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่
ในชุดการสอนตามคำสั่งที่กำหนดไว้ให้

4. แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดให้
เติมคำลงในช่องว่าง จับคู่ เลือกคำตอบที่ถูกต้องหรือให้เหตุผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม

สำหรับลัดดา ศุขปรีดี (2525:175) กล่าวว่า ชุดการสอนแต่ละชุดประกอบด้วยวัสดุต่าง ๆ
ที่สำคัญ บรรจุอยู่ในกล่องหรือซองที่สะดวกต่อการนำไปใช้ ได้แก่

1. คู่มือครู ประกอบด้วย

1.1 บัตรชี้แจง ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เวลา สภาพของห้องเรียนที่จะสอน

บัตรรายการบอกชนิดของสื่อและวิธีใช้ตามลำดับ

1.2 บันทึกการสอน ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของบทเรียน จุดมุ่งหมายเชิง-
พฤติกรรมของผู้เรียน รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา แสดงวิธีสอน เอกสารเพื่อการค้นคว้าและ
วิธีการวัดผล

2. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในชบวนการสอนทั้งหมด ควรจัดทำให้เหมาะสมกับ
เนื้อหาวิชา กิจกรรมที่กำหนดให้ในบันทึกการสอน สื่อการเรียนการสอนที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนนี้
บางชุดอาจมีทั้งที่สร้างขึ้นให้ครูใช้ประกอบการอธิบายกับนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่เรียกว่า สื่อการสอน
หรือสื่อการเรียน มีไว้ให้ครูแจกผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ๆ ก็ได้
สื่อต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นสิ่งง่าย ๆ เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ บัตรคำหรือเป็นสื่ออื่น ๆ
เช่น เทปบันทึกเสียง ภาพยนตร์ 8 มม. สไลด์ ฟิล์มสตริป เป็นต้น

3. แบบทดสอบและประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนหลังจากการสอนเสร็จสิ้นลง
แบบทดสอบนี้อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบทดสอบที่ครูเป็นผู้ตรวจคำตอบ

3.2 แบบทดสอบที่ผู้เรียนเป็นผู้ตรวจคำตอบ

การผลิตและการใช้ชุดการสอน

การผลิตชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 119-120) ได้เสนอแนวคิดในการผลิตชุดการสอน
ดังนี้

แนวคิดที่ 1 เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่าง
บุคคล นักการศึกษาได้นำแนวคิดนี้มาจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด
และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากชุดการสอน

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดในการใช้วัสดุที่คนธรรมดาที่ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกเป็นสื่อการสอน ซึ่งครอบคลุมถึงการใช้วัสดุสิ่งแปลก เครื่องมือต่าง ๆ กระบวนการสาธิตทดลอง รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปแบบคนต่างผลิตต่างคนต่างใช้สื่อเดียว มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างบูรณาการให้เหมาะสมและใช้แหล่งความรู้สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครู เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน อันมีผลต่อการใช้สื่อของครูคือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อ "เพื่อช่วยครูสอน" มาเป็น "เพื่อช่วยนักเรียนเรียน"

แนวคิดที่ 4 เป็นแนวคิดที่พยายามสร้างปฏิริยาสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม โดยการนำสื่อการสอนและทฤษฎีกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน

แนวคิดที่ 5 เป็นแนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดประสบการณ์ของการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพโดยเปิดโอกาสให้นักเรียน

- ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง
- มีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดได้ทันที
- มีการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะ

ทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

- ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง

โดยไม่ต้องมีใครบังคับ

ส่วนไชยศ เรื่องสุวรรณ (2526 : 199 ; อ้างอิงมาจาก Brown. 1973 : 503-509) ได้เสนอหลักการและทฤษฎีในการผลิตชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุดการสอนนี้เป็นสื่อและกิจกรรมการเรียน จัดทำขึ้นเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงนำมาใช้เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการจัดทำและการใช้ชุดการสอน
2. หลักการเกี่ยวกับสื่อประสม ชุดการสอนซึ่งหมายถึงการใช้สื่อหลาย ๆ อย่างที่เสริมกันอย่างมีระบบมาใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อ
3. ทฤษฎีการเรียนรู้ ชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการเรียนอย่างแข็งขันและได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างฉับพลัน อีกทั้งได้รับประโยชน์แห่งความสำเร็จจากการเสริมแรง มีการเรียนเป็นขั้นตามความสามารถของผู้เรียน
4. หลักการวิเคราะห์ระบบ ชุดการสอนจัดทำโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ระบบมีการทดลองสอนและปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้ จึงนำออกใช้เพื่อเผยแพร่กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอน ทั้งนี้เป็นการช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างสัมพันธ์กัน

ส่วนขั้นตอนการผลิตชุดการสอนที่สำคัญมีดังนี้ (ไชยศ เรื่องสุวรรณ. 2522 : 154 ; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2521 : 134-137)

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจจะเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนประมาณเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือสอนได้หน่วยละครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ในการสอนแต่ละหน่วยควรมีประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยการสอนย่อย

4. กำหนดหลักการและความคิดรวบยอด จะต้องสอดคล้องกับหน่วยหรือหัวข้อเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สารและหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับความคิดรวบยอด จุดมุ่งหมายเชิง-พฤติกรรมที่ระบุให้ชัดเจนมากเท่าใดก็จะประสบความสำเร็จในการสอนมาก ดังนั้นจึงควรใช้เวลาตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อสาระของการเรียนรู้
6. การเรียงลำดับกิจกรรมการเรียน ภายหลังจากที่เรานำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อ มาทำการวิเคราะห์ หรือเรียงลำดับกิจกรรมของแต่ละข้อให้เกิดการประสานกลมกลืนของการเรียน การสอน ต้องนำกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละข้อที่ทำการวิเคราะห์งานแล้วมาเรียงลำดับไว้ โดยหลอมรวมเป็นกิจกรรมขั้นที่สำคัญที่สุดและสมบูรณ์ที่สุดในอันที่จะไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน วิธิตำเนินการเพื่อให้มีการเรียนการสอนขึ้น รวมทั้งการ ติดตามและประเมินผลพฤติกรรมการเรียนการสอนด้วย
7. การประเมินผล คือ การตรวจสอบดูว่า หลังจากการเรียนการสอนแล้วได้มีการ-เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพราะถ้าไม่ตรงจะทำให้เสียเวลาและขาดคุณภาพ
8. การผลิตสื่อการสอน เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วควรจัดสื่อการสอน เหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้สำหรับนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
9. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพในการสอน จึงต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น โดยคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ที่ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล
10. การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยพิจารณาถึงรูปแบบของชุดการสอนว่าจะผลิตออกมาในขนาดใดแล้วแต่ความสะดวกแก่การหาประสิทธิภาพควรนำไปทดลองกับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องและแก้ไขข้อบกพร่องโดยกำหนดดังนี้

- 10.1 ชุดการสอน ต้องมีความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่
- 10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนเหมาะสมหรือไม่
- 10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีความมุ่งหมายและดำเนินไปตามขั้นตอนหรือไม่
- 10.4 การสรุปผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญ ๆ ของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ ดีหรือไม่และต้องปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไร
- 10.5 การประเมินผลหลังการเรียนเพื่อคุณลักษณะการเปลี่ยนแปลงว่า มีความเชื่อมั่นขนาดไหน

การใช้ชุดการสอน

การนำชุดการสอนไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนดังนี้ (สุวัศน์ พุทธเมธา. 2523 : 239-240)

1. ทดสอบก่อนเรียน เพื่อคุณลักษณะเบื้องต้นอันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่สำคัญเพราะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเรียนเรื่องที่กำหนด วิธีการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีเล่าเรื่อง การนำปัญหามาอภิปราย การเล่าเหตุการณ์ เป็นต้น
3. ชั้นประกอบกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้
  - 3.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้
  - 3.2 ในกรณีที่เป็นศูนย์การเรียน เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในศูนย์เสร็จแล้วก็เปลี่ยนไปทำศูนย์อื่น ๆ
4. ชั้นสรุปบทเรียน อาจใช้วิธีการถาม สรุปความเข้าใจ ทำกิจกรรมเพิ่มเติม

5. ประเมินผลการเรียนให้นักเรียนทำข้อสอบ เพื่อประเมินค่านักเรียนบรรลุตามที่กำหนดจุดประสงค์หรือไม่ ถ้าไม่ผ่านก็ต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ มีดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ.1972 แลงสตาฟ (Langstaff. 1972 : 1566A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการและประเมินค่าของชุดการสอนแบบเรียนด้วยตนเองสำหรับการศึกษาของครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูประจำการ นักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนฝึกสอนจากมหาวิทยาลัยเซาท์แคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยปรากฏว่า การเรียนโดยใช้ชุดการสอนที่ใช้สื่อการสอนช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยังสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่ม รวมทั้งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนได้เป็นอย่างดี

ต่อมาในปี ค.ศ.1974 เวสต์ (กันหา ฉวีวรรณ. 2525 : 37 ; อ้างอิงมาจาก Wuest. 1974 : 7-8) ได้ทำการทดลองสอนทักษะในการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนระดับชั้น 6-8 ด้วยวิธีเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนที่โรงเรียนประถมโบว์ดิทซ์ เมืองฟอสเตอร์ซิตี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน การวิจัยพบว่า การสอนแบบศูนย์การเรียนทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเรื่องห้องสมุดและยังเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน รวมทั้งพัฒนาทักษะในการเรียนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

ในปี ค.ศ.1975 โอลเซน (Olsen. 1975 : 4992A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดการสอนในการศึกษาแผนใหม่ที่ใช้เป็นโครงการเริ่มทดลองสำหรับโรงเรียนในเขตคานาว่า จุดมุ่งหมายเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาแผนใหม่ของโรงเรียนประถม-

ศึกษาที่อยู่ในและนอกโครงการ เขตคานาวา มลรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก โดยให้ครูโรงเรียนในโครงการใช้ชุดการสอนที่ท้องถิ่นผลิตขึ้นเอง แต่ครูโรงเรียนนอกเขตโครงการไม่ให้ใช้ชุดการสอนเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาโดยใช้ชุดการสอนของการศึกษาแผนใหม่สำหรับครูที่อยู่ในโครงการนั้นได้ผลดีกว่าการศึกษาของครูที่อยู่โรงเรียนนอกเขตโครงการ

ในปี ค.ศ 1984 เอแกรน (Agran. 1984 : 3320A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลของการใช้โปรแกรมชุดการสอนในการควบคุมตนเองด้านการจัดหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของการเริ่มต้นการทำงาน จุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบผลของการฝึกหัดควบคุมตนเองในด้านความคล่องตัวของการจัดหาและด้านอื่น ๆ ทั่วไป อันเป็นผลจากการใช้ชุดการสอนที่ฝึกหัดด้วยตนเอง เพื่อเริ่มต้นการทำงานที่ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการใช้ถ้อยคำ ด้านการวางตัว ด้านการแสดงออก ด้านการแก้ไขตนเอง และด้านการเข้าร่วมกลุ่มในสังคมที่มีผลต่อการเริ่มต้นเข้าทำงาน ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการใช้ชุดการสอนฝึกหัดควบคุมตนเองแล้ว ทำให้มีการควบคุมตนเองดีขึ้นกว่าเดิมทั้ง 5 ด้าน

ต่อมาในปี ค.ศ.1985 วีวาส (Vivas. 1985 : 603) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบพัฒนาและประเมินค่าของการรับรู้ทางความคิดของนักเรียนเกรด 1 ในประเทศเวเนซุเอล่า โดยใช้ชุดการสอน จากการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการพัฒนาทักษะ 5 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเชาวน์ปัญญาและด้านการปรับตัวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 จากโรงเรียนกัวเรนีส-กัวเทียร์ เขตรัฐมิรันด้า ประเทศเวเนซุเอล่า จำนวน 214 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 ห้องเรียน จำนวน 114 คน ได้รับการสอนโดยชุดการสอน กลุ่มควบคุม 3 ห้องเรียน จำนวน 100 คน ได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมีความสามารถเพิ่มขึ้นในด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเชาวน์ปัญญาและด้านการปรับตัวทางสังคม หลังจากได้รับการสอนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ในปีเดียวกันนี้ได้มีการพัฒนาชุดการสอนขึ้นอีกระดับหนึ่ง กล่าวคือ เทอร์ค (Turk. 1985 : 2436) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการทดสอบการฟังทำนองจังหวะของการฟังดนตรีในแต่ละบุคคล โดยใช้ชุดการสอนกับเครื่องคอมพิวเตอร์จากการทดลองกับอาสาสมัครจำนวน 30 คน ที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 11 - 14 ปี ผลการทดลองหลังจากที่ได้ศึกษาจากชุดการสอนแล้วพบว่า การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาการฟังทำนองจังหวะในการฟังดนตรีนั้น การอธิบายเนื้อหาที่อยู่ในชุดการสอนชัดเจนดี ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคลแต่ละคนที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้อย่างรวดเร็วหลังจากที่ได้ใช้ชุดการสอนนี้แล้ว

หลังจากนั้นในปี ค.ศ.1989 วิลสัน (Wilson. 1989 : 416) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลของการใช้ชุดการสอนของครูเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนของเด็กเรียนช้าด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก การลบ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนยอมรับว่าการใช้ชุดการสอนมีผลดีมากกว่าการสอนตามปกติ อันเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาการสอนที่อยู่ในหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับเด็กเรียนช้า

งานวิจัยในประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2519 บุนผา สยามชัย (2519 : 65) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลางโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และชุดการสอนนี้จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว สามารถถ่ายโยงความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ในปีเดียวกันศุภวัฒน์ ชื่นชอบ (2519 : 42) ได้ทำการศึกษาโดยสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบก่อนและภายหลังจาก

ที่เรียนด้วยชุดการสอนของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ.2523 วิวัฒนา กาญจนฐิติวรณ์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุด-
การสอนวิชาภาษาไทยเรื่อง แม่ศรีเรือน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน
90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพเป็น 91.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
และผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ.2531 บุญเลิศ เสียงสันติสุข (2531 : 73) ได้ทำการศึกษาเรื่อง
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
กับการสอนปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ขึ้นพื้นฐานระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนปกติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ พบว่า
ผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขึ้นพื้นฐานของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน
แตกต่างกับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลทางการเรียนวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ มีค่าความ-
เชื่อมั่นร้อยละ 99

หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2532 นันทิยา จิตภิมรัมย์ (2532 : 49) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา
ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนที่ใช้สอนเรื่อง พหุนาม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพทางการเรียนเรื่อง พหุนามของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้
ชุดการสอน กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากการใช้ชุดการสอนเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้ว ชุดการสอนยัง
สามารถนำไปใช้กับด้านอื่น ๆ อีก คือ

ในปี พ.ศ.2526 พระณินา สันติพงษ์ (2526 : 76) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้าง ชุดการสอนเพื่อช่วยผู้ปกครองเตรียมความพร้อมทางการอ่านแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ยังไม่พร้อมในการอ่าน ประกอบด้วยชุดการสอน 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นชุดการสอนที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการเตรียมความพร้อมทางการอ่านแก่เด็กในวัยก่อนเข้าเรียน เรียกว่า ชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองใช้ศึกษาด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เป็นชุดการสอนที่ให้ผู้ปกครองดำเนินการสอนเด็กของตน เรียกว่า ชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองใช้เตรียมความพร้อมทางการอ่านแก่เด็กของตน ผลการวิจัยปรากฏว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองหลังจากเรียนชุดการสอนที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน หลังจากเรียนชุดการสอนชุดที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ.2530 นวฉนง มังตรีสรรค์ (2530 : 43) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนในกลุ่มทดลองปรากฏว่า มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการใช้ชุดการสอนกับเด็กปกตินั้นพบว่าในปี พ.ศ.2528 นิสมัย มณีนิล (2528 : 74) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทดลองการใช้ชุดการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนเศรษฐเสถียร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนอนุบาลพอใจและสนใจในการเรียนด้วยชุดการสอนมาก เพราะเรียนด้วยความสนุก ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รวมทั้งสามารถเรียนรู้เรื่องราวได้ดี

ส่วนชุดการสอนที่ใช้ในมหาวิทยาลัยพบว่า ในปี พ.ศ.2525 กัมหา จวีรพรณ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างชุดการสอน "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" โดยสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้สไลด์-เทปขึ้น 2 ชุด ชุดแรกเรื่อง "เชิงอรรถ" ชุดที่สองเรื่อง

"บรรณานุกรม" โดยทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่านิสิตที่เรียนจากชุดการสอนแล้วมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 99

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนทั้งต่างประเทศและในประเทศ พบว่ามีผู้สนใจนำชุดการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนกับผู้เรียนหลายระดับชั้นและหลายสาขาวิชา ซึ่งผลจากการใช้ชุดการสอนสามารถกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการสอน เพราะสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการทดลอง
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียน 125 คน

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 106 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ

2.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

การสร้างเครื่องมือในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. ชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ชุด มี 8 หน่วย คือ
  - หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด
  - หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด
  - หน่วยที่ 3 ส่วนต่างๆของหนังสือ
  - หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด
  - หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1)
  - หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2)
  - หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)
  - หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)
2. แบบประเมินชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ชุด
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างเครื่องมือได้ดำเนินการดังนี้

ชุดการสอน

การสร้างชุดการสอนได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. ชั้นศึกษาและสร้างชุดการสอน
  - 1.1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 39) ที่กำหนดในกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทยโดยมีหัวข้อดังนี้

- 1.1.1 การปฏิบัติตนในห้องสมุด
- 1.1.2 การรู้จักหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด
- 1.1.3 การใช้หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม)
- 1.1.4 การใช้กราฟ สถิติ แผนภูมิ ลูกโลก
- 1.1.5 การรู้จักเลือกหนังสืออ่าน
- 1.1.6 วิธีปฏิบัติในการใช้มุมหนังสือห้องสมุดและแหล่งอื่น ๆ
- 1.1.7 มารยาทและข้อปฏิบัติในการยืมหนังสือจากห้องสมุดและ

แหล่งอื่น ๆ

1.2 ศึกษาหลักการ เทคนิคการสร้างชุดการสอนของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 28-29) ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 131-156) วิเชียร วงษ์ใหญ่ (2521 : 128-159)

1.3 ศึกษาวิธีสอนการใช้ห้องสมุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน จากหนังสืออ่านประกอบดังนี้

- การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้าของ
สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์

- การใช้ห้องสมุดกับคุณหนูของฉวีลักษณ์ บุญกาญจน

- การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น (วิธีสอนการใช้ห้องสมุด) ของณรงค์

ป้อมบุบผา

- เกมส่งเสริมการอ่านของชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

- แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หล ๑11) ของคุณรัญจวน อินทรกำแหง

- หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๑๘1 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นของ

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์

- ห้องสมุดสุดแสนดีของเรวัต การพจน์

- อ่านด้วยเกมของจุฑามาศ สุวรรณโคจร และสุกัญญา ศรีสีบสาย

1.4 การกำหนดหัวข้อและการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหา

1.4.1 การกำหนดหัวข้อ โดยยึดหลักดังนี้

1.4.1.1 ศึกษาจากหลักสูตรที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน
เรื่อง การใช้ห้องสมุด ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.4.1.2 ศึกษาเนื้อหาในหนังสือเกี่ยวกับการสอนการใช้
ห้องสมุดระดับประถมศึกษา

1.4.1.3 กำหนดหัวข้อที่มีความสำคัญและเหมาะสมต่อ
การใช้ห้องสมุดระดับประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

1.4.2 การกำหนดขอบข่ายเนื้อหา โดยยึดหลักดังนี้

1.4.2.1 เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการใช้ห้องสมุด
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด

1.4.2.2 เป็นเนื้อหาที่ง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ 6

จากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อ เรื่องและจำนวนคาบตามความเหมาะสม
ของเนื้อหา ดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงหน่วย จำนวนหัวข้อเรื่องและจำนวนคาบที่ใช้ในการสอน

หน่วยที่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนคาบ
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	3
2	บริการของห้องสมุด	3
3	ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	3
4	การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด	3
5	การใช้บัตรรายการ (1)	3

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนคาบ
6	การใช้บัตรรายการ (2)	3
7	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)	3
8	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)	3

1.5 ดำเนินการสร้างชุดการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.5.1 คู่มือครู เป็นคำชี้แจงสำหรับครูที่ใช้ชุดการสอน ได้แก่

1.5.1.1 คำนำ เป็นการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของ

ชุดการสอนที่นำมาใช้สอน

1.5.1.2 ส่วนประกอบของชุดการสอน เป็นคำอธิบายให้ทราบทั่ว ชุดการสอนนี้มีวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างเพื่อให้ครูได้ใช้ตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้

1.5.1.3 คำชี้แจงสำหรับครู บอกรายละเอียด ลำดับขั้นตอน ตลอดจนกิจกรรม เพื่อให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างถูกต้อง

1.5.1.4 รายการอุปกรณ์การสอน

1.5.1.5 แผนการสอน ประกอบด้วยชื่อเรื่อง มโนคติ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล

1.5.1.6 บันทึกการสอน เป็นการกำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5.2 เนื้อหา มีหัวข้อเรื่องดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด

หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1)

หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2)

หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

1.5.3 สื่อการสอนต่าง ๆ ได้แก่ แผ่นภาพ บัตรคำศัพท์ แผนภูมิ

บัตรความหมาย เทปเพลง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม

1.5.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. ชี้นำพัฒนาและปรับปรุงชุดการสอน

2.1 นำชุดการสอนที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อ
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของชุดการสอนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 นำชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้มีประสบการณ์ เพื่อทำ
การประเมินดังนี้

2.2.1 ด้านเนื้อหา ผู้ประเมินเป็นครูบรรณารักษ์โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.2.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา

พ.ศ. 2521

2.2.1.2 ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูบรรณารักษ์โรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2.1.3 มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการศึกษา
การสอนการใช้ห้องสมุด ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจำนวน 3 คน ได้แก่

นางดวงพร เชื้อเนตร อาจารย์ 2 ระดับ 6 ครูบรรณารักษ์โรงเรียนสวนลุมพินี
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางวรรณิ ออบล อาจารย์ 2 ระดับ 6 ครูบรรณาธิการโรงเรียนวัดวิเศษการ
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางปทุมพร อรุณศิริสมบุรณ์ อาจารย์ 2 ระดับ 6 ครูบรรณาธิการโรงเรียน
วัดอาวุธวิกสิตาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2.2 ด้านรูปแบบ ผู้ประเมินเป็นเจ้าของหน้าที่จากสำนักงานการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.2.2.1 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

2.2.2.2 มีความรู้ทางด้านชุดการสอนและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา

2.2.2.3 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2.2.4 จบการศึกษาระดับปริญญาโททางการศึกษา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจำนวน 3 คน ได้แก่

นางสาวมาลีวิมล รักบ้านเกิด หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนากาเรียนการสอน
กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายสุรพล บุญรัตน์ หัวหน้างานบริการสื่อการเรียนการสอน กองวิชาการ
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายทศพร ดำรงรัตน์ นักวิชาการระดับ 5 ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน
กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

การประเมิน ให้ผู้มีประสบการณ์ทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินชุดการสอนที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น

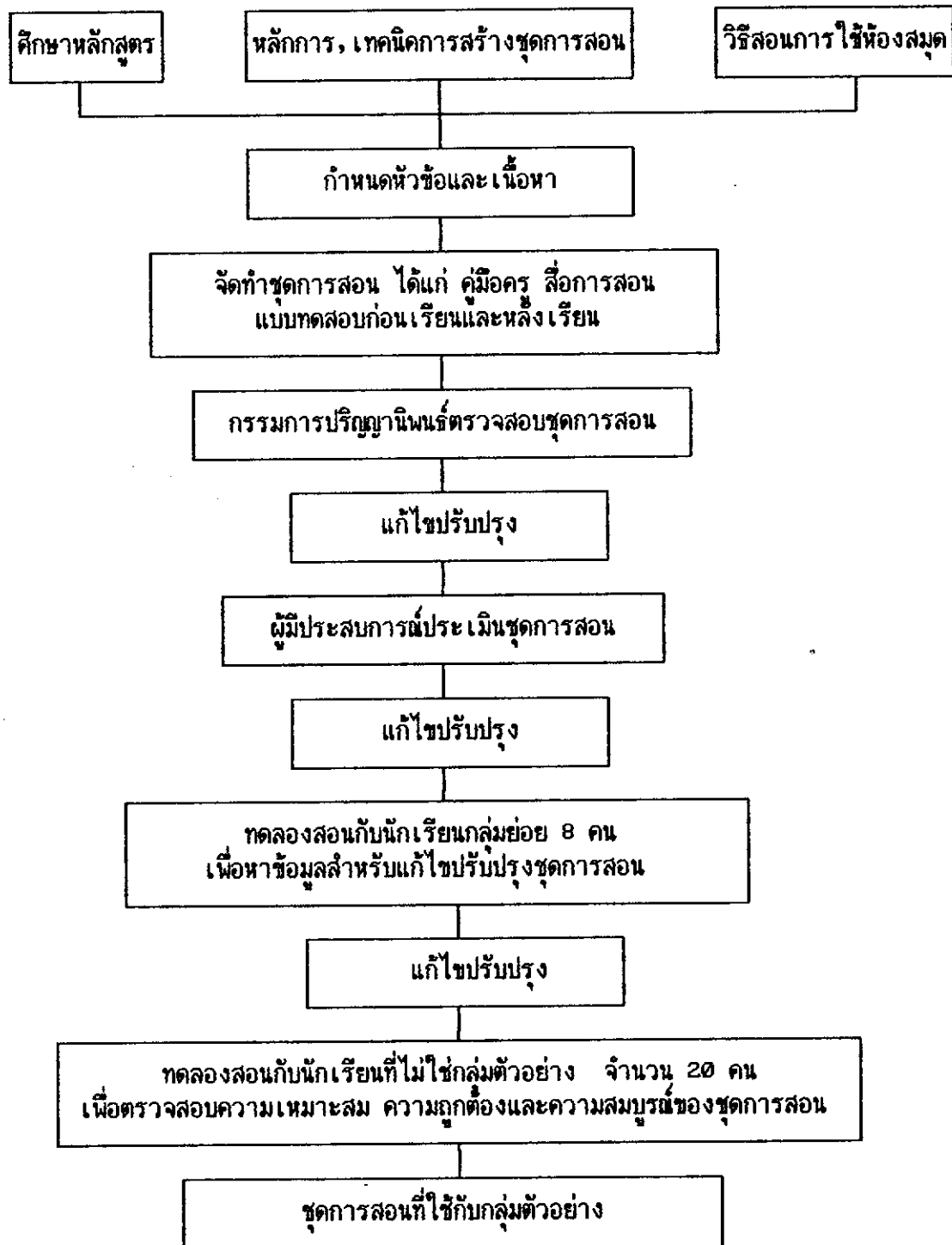
2.3 นำชุดการสอนที่ผู้มีประสบการณ์ได้ประเมินแล้วมาทำการแก้ไข
ข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ภายใต้คำแนะนำของกรรมการควบคุมปริมาณนิพนธ์

2.4 นำชุดการสอนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองกลุ่มย่อย

(Mini-Try-Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวิเศษการ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยจะทำการทดลองสอนและขอให้ครูบรรณารักษ์โรงเรียนวัดวิเศษการ ช่วยตรวจสอบขั้นตอนการใช้ชุดการสอนเพื่อหาข้อบกพร่องสำหรับปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.5 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของชุดการสอนก่อนนำไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

จากการสร้างและพัฒนาชุดการสอนดังกล่าว สามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาชุดการสอนดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการสอน

แบบประเมินชุดการสอน

การสร้างแบบประเมินชุดการสอน ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินผล จากหนังสือการวิจัยทางการศึกษาต่าง ๆ
2. ศึกษาแบบประเมินผลชุดการสอนของบุบผา สยามชัย (2519 : 94-96) สุภรณ์ เทียนศาสตร์ (2530 : 49-50)
3. สร้างแบบประเมินชุดการสอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ
  - 3.1 ด้านเนื้อหา มีหัวข้อประเมินดังนี้
    - 3.1.1 คู่มือครู ได้แก่
      - 3.1.1.1 มโนทัศน์
      - 3.1.1.2 วัตถุประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
      - 3.1.1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
      - 3.1.1.4 สื่อการสอน
      - 3.1.1.5 การประเมินผล
      - 3.1.1.6 แบบฝึกหัด
      - 3.1.1.7 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
    - 3.1.2 เนื้อหาสำหรับครู
    - 3.1.3 บทเรียนสำหรับนักเรียน
  - 3.2 ด้านรูปแบบ มีหัวข้อประเมินดังนี้
    - 3.2.1 คู่มือครู
    - 3.2.2 สื่อการสอน
    - 3.2.3 แบบฝึกหัด
    - 3.2.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
    - 3.2.5 เนื้อหาสำหรับครู บทเรียนสำหรับนักเรียน

4. แบบประเมินชุดการสอนที่จัดขึ้นนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท์ ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด/ไม่เหมาะสม (Best. 1981 : 189) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
เหมาะสมมาก	มีค่าเท่ากับ	4
เหมาะสมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
เหมาะสมน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
เหมาะสมน้อยที่สุด/ไม่เหมาะสม	มีค่าเท่ากับ	1

สำหรับผลการประเมิน กำหนดค่าการแปลผลดังนี้

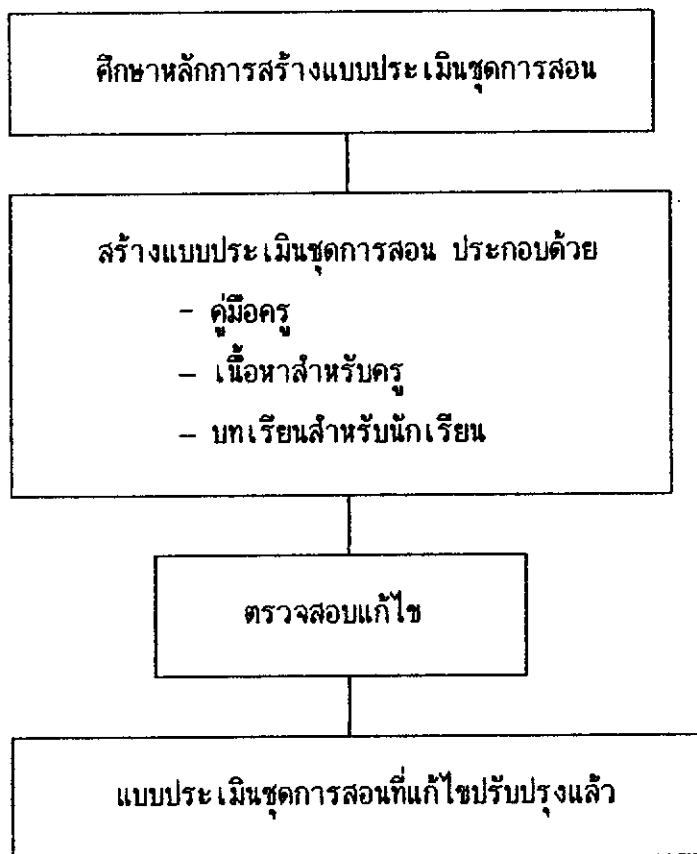
ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด/ไม่เหมาะสม

(ผลการประเมินชุดการสอนปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข)

5. นำแบบประเมินชุดการสอนที่จัดทำขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบ

6. แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินชุดการสอนตามคำแนะนำของกรรมการควบคุมปริญญาโท และพร้อมที่จะนำไปใช้จริง

จากการสร้างแบบประเมินชุดการสอนสามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอน ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงการสร้างแบบประเมินชุดการสอน

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดีและวิธีหาค่าความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของข้อสอบจากหนังสือวัดผลและประเมินทางการศึกษาต่าง ๆ

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วยที่	เนื้อหา	พฤติกรรม						อันดับความสำคัญ	
		ความรู้-ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า		
		10	10	10	10	10	10	60	-
7	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)	4	3	5	-	-	-	12	3
8	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)								
	รวม	21	19	30	-	-	-	70	-
	อันดับความสำคัญ	2	3	1	-	-	-	-	-

4. สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple-choice) 4 ตัวเลือก โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจำนวนข้อที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งมีด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ได้ข้อคำถามไว้จำนวน 70 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบทดสอบที่ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรวก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน โดยขอความร่วมมือจากครูบรรณาธิการช่วยสอนเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน หลังจากตรวจกระดาษคำตอบและรวบรวมคะแนนของแต่ละคนแล้ว นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น หาค่าความยากง่าย (P) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86 โดยใช้สูตร KR-21 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 - 1.00 ได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ

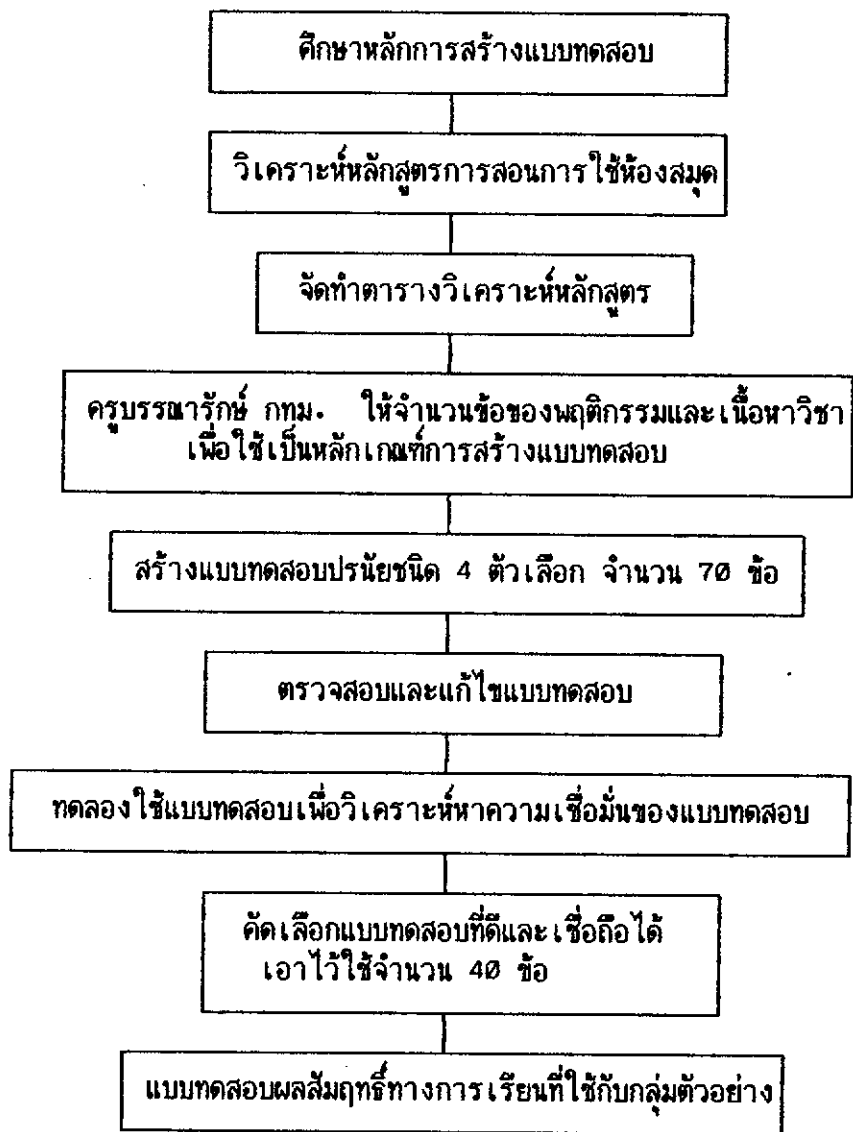
รายละเอียดจำนวนข้อสอบที่ออก จำนวนข้อสอบที่เข้าเกณฑ์และจำนวนข้อสอบที่คัดเลือกไว้เรียงตามลำดับความสำคัญของแต่ละหัวข้อเรื่อง ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนข้อสอบที่ออก จำนวนข้อสอบที่เข้าเกณฑ์และจำนวนข้อสอบที่คัดเลือกไว้

หน่วยที่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนข้อสอบ ที่ออก	จำนวนข้อสอบ ที่เข้าเกณฑ์	จำนวนข้อสอบ ที่คัดเลือกไว้
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	9	5	5
2	บริการของห้องสมุด	10	9	5
3	ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	11	11	6
4	การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด	15	10	9
5	การใช้บัตรรายการ (1)	13	12	8
6	การใช้บัตรรายการ (2)			
7	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษา- ค้นคว้า (1)	12	7	7
8	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษา ค้นคว้า (2)			
	รวม	70	54	40

แบบทดสอบชุดนี้จะใช้ทดสอบนักเรียน 2 ครั้ง คือ ทดสอบก่อนเรียน เพื่อทราบความรู้พื้นฐานของนักเรียน และทดสอบหลังเรียนเมื่อได้เรียนครบทั้ง 8 หน่วยแล้ว

จากการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอนได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ระยะเวลาการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวน 8 หน่วย โดยทั้งสองกลุ่มใช้เวลาสอนหน่วยละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที) รวมเวลาสอนทั้งสิ้น 24 คาบ (8 ชั่วโมง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2534 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2535

2. แบบแผนการทดลอง

เป็นการวิจัยเชิงทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized control Group Pretest Posttest Design (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2530 : 67)

กลุ่ม	การทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	การทดสอบหลังเรียน
ER	T_1	X_1	T_2
CR	T_1	X_2	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T_1	แทน	การทดสอบก่อนเรียน
T_2	แทน	การทดสอบหลังเรียน
R	แทน	การกำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
X_1	แทน	การสอนโดยใช้ชุดการสอน
X_2	แทน	การสอนโดยวิธีสอนตามปกติ

3. การดำเนินการทดลอง ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ชั้นทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อดูความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน

3.2 ชั้นทดลองสอน ดำเนินการสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน

กลุ่มควบคุม ทำการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ เป็นการสอนแบบบรรยายและใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

กลุ่มทดลอง ทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน

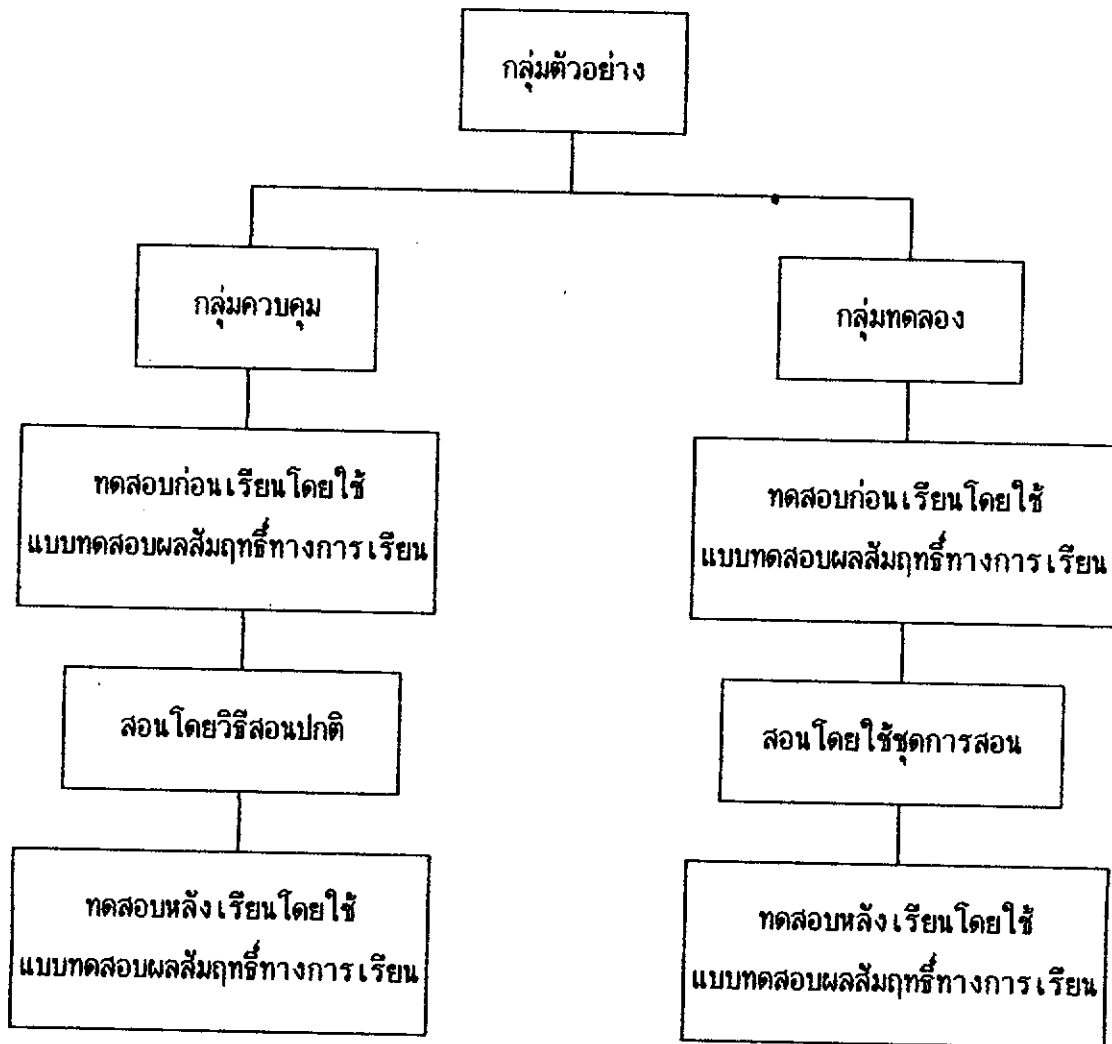
โดยดำเนินการทดลองสอนตามลำดับหัวข้อที่จะสอน จำนวนคาบ จำนวนนักเรียน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงหัวข้อเรื่อง จำนวนคาบ จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง

หน่วยที่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนคาบ	จำนวนนักเรียน	
			กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	3	20	20
2	บริการของห้องสมุด	3	20	20
3	ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	3	20	20
4	การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด	3	20	20
5	การใช้บัตรรายการ (1)	3	20	20
6	การใช้บัตรรายการ (2)	3	20	20
7	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)	3	20	20
8	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)	3	20	20

3.3 ชั้นทดสอบหลังเรียน เป็นการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำการตรวจและนำคะแนนจากการทดสอบไปวิเคราะห์ต่อไป

จากวิธีดำเนินการทดลองที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปเป็นแผนผังแสดงขั้นตอนการทดลอง
ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการทดลอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (r_{xx}) ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความแปรปรวน (S^2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. หาค่าคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 145-146)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความยากง่าย คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 136)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าอำนาจจำแนก คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 136)

$$r = \frac{R_u - R_e}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
 R_u แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นของกลุ่มเก่ง
 R_e แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นของกลุ่มอ่อน
 N แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1981 :

68)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
	$(X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 :

115)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
		แทน	ผลรวม

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คำนวณจากสูตร KR-21 ของคูเดอร์
ริชาร์ดสัน (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 131)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{X(n-x)}{nS_x^2} \right)$$

เมื่อ	$r_{c,c}$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	N	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
	S_c^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งชุด
	x	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทั้งชุด

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent (กานดา พุเลาภทวิ. 2530 : 135)

$$t = \frac{\bar{d}}{\frac{S_d}{\sqrt{n}}}$$

$$\bar{d} = \frac{\sum d}{n}$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n \sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

$$df(v) = n-1$$

เมื่อ	d	แทน	ผลต่างระหว่างข้อมูลของแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	d	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของข้อมูล
	S_d	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง
	df หรือ v	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ

8. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดย t-test แบบ Independent (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 125)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right]}}$$

เมื่อ	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
	S_1	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม
	S_2	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

การกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผลของข้อมูลใช้สัญลักษณ์ดังนี้

x	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
d	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S_d	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าทดสอบนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นคะแนนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนและกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ มีขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏดังตาราง 5 และ 6 ตามลำดับ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	n	d	Sd	t
<u>คะแนนการทดสอบ</u>				
ก่อนการทดลอง	20	20.3500	3.438	-12.03*
หลังการทดลอง	20	28.2500	3.654	

$$* t (.01, 19) = 2.861$$

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองแตกต่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เรื่อง การใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้ชุดการสอน มีความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
การใช้ห้องสมุดของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	n	d	Sd	t
<u>คะแนนการทดสอบ</u>				
ก่อนการทดลอง	20	20.1500	3.014	- 8.69 [*]
หลังการทดลอง	20	25.8000	3.533	

$$* t (.01, 19) = 2.861$$

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองแตกต่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีความรู้เรื่อง การใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยวิธีสอนตามปกติ มีความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
การใช้ห้องสมุด หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	s	t
<u>คะแนนหลังการทดลอง</u>				
กลุ่มทดลอง	20	28.2500	3.654	2.16*
กลุ่มควบคุม	20	25.8000	3.533	

$$* t (.05, 38) = 2.025$$

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองแตกต่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมีความรู้เรื่อง การใช้ห้องสมุด สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ มีความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่

2 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียน 126 คน

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 108 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ

2.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย

1. ชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ชุด
มี 8 หน่วย คือ

- หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด
- หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด
- หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
- หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด
- หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1)
- หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2)
- หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)
- หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

2. แบบประเมินชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 ชุด

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง .26 - .80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง
.23 - .87 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่คำนวณโดยใช้สูตร KR-21 ของคูเดอร์
ริชาร์ดสัน เท่ากับ .82

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ระยะเวลาการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาสอนหน่วยละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที) รวมเวลาสอนทั้งสิ้น 24 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2534 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2535
2. แบบแผนการทดลอง เป็นการวิจัยเชิงทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design
3. การดำเนินการทดลอง ได้ดำเนินการดังนี้
  - 3.1 ชั้นทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน
  - 3.2 ชั้นทดลองสอน ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน
    - กลุ่มควบคุม ทำการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ
    - กลุ่มทดลอง ทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
  - 3.3 ชั้นทดสอบหลังเรียน เป็นการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำคะแนนจากการทดสอบไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นคะแนนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้ห้องสมุด ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t -test แบบ Dependent
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t -test แบบ Independent

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้ชุดการสอนและกลุ่มควบคุมเรียนโดยวิธีสอนตามปกติได้ผลสรุปดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนและกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทิยา จิตภิรมย์ (2532 : 49) พบว่า ประสิทธิภาพทางการเรียนเรื่อง พหุนาม ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอนโดยใช้ชุดการสอนแตกต่างจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีवास (Vivas. 1985 : 603) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการพัฒนาทักษะ 5 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเชาวน์ปัญญา และด้านการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนเกรด 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมีความสามารถเพิ่มขึ้นทั้ง 5 ด้าน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของแลงสตาฟ (Langstaff. 1972 : 1566) พบว่าการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเรื่อง พัฒนาการและประเมินค่าชุดการสอนแบบเรียนด้วยตนเอง สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของครูจากมหาวิทยาลัยเซาท์แคลิฟอร์เนีย ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยังสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มทดลองได้เป็นอย่างดีรวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิลัมัย มณีนิล (2528 : 74) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยชุดการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนหนูนาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเศรษฐเสถียร สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเลิศ เสียงสันติสุข (2531 : 73) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อสังเกตจากการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอน ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เพราะชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือครู บทเรียน สื่อการสอน แบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่สร้างขึ้นตรงตามจุดมุ่งหมายของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สามารถวัด พฤติกรรมได้ ในส่วนของคู่มือครูได้อธิบายถึงลำดับขั้นตอนของการสอนและการจัดกิจกรรมไว้อย่าง ชัดเจนพร้อมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนซึ่งได้กำหนดไว้อย่างสอดคล้องกัน ด้านสื่อการสอน ที่สร้างขึ้นก็เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเ้าความ- สนใจได้เป็นอย่างดี อันเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงให้ผู้เรียนอยากเรียนมากขึ้นและยังช่วยให้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมตามความสามารถ ฝึกการตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อ ตนเองและในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนยังสามารถวัด ได้ว่า ก่อนเรียนผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด และเมื่อหลังจากเรียนจบแล้วผู้เรียนมีความรู้เพิ่ม มากขึ้นเท่าใด จะเห็นได้ว่าชุดการสอนทำให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้กิจกรรมและการใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกันอย่าง มีระบบและเหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกันเพราะมี การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ชุดการสอนยังช่วยให้ครูที่ไม่มีความชำนาญการสอนใน วิชาที่ตนเองไม่ถนัด สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย และยังไม่ต้องเตรียม จัดทำอุปกรณ์ให้ยุ่งยาก เพราะภายในกล่องที่บรรจุชุดการสอนจะมีสื่อหลาย ๆ ชนิดจัดเตรียมไว้ ให้พร้อมทั้งมีคำอธิบายบอกขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนระบุไว้อย่างละเอียดด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
  - 1.1 ควรให้ครูภาษาไทย ครูบรรณารักษ์ หรือครูที่รับผิดชอบในการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด ได้ทดลองใช้ชุดการสอนการใช้ห้องสมุด เพื่อพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป
  - 1.2 ควรสนับสนุนให้นำชุดการสอนการใช้ห้องสมุดไปใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และหลังจากกการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนการใช้ห้องสมุดแล้ว ควรติดตามผลการใช้ห้องสมุดของนักเรียนว่า มีการใช้ห้องสมุดมากขึ้นหรือน้อยลง
  - 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุดในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรมีการสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5
  - 2.2 ควรศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

મગધરાજ્ય

บรรณานุกรม

- กัณหา ฉวีวรรณ. การสร้างชุดการสอน "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1". วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- กานดา พูลลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : นิลิกค์เซ็นเตอร์, 2530.
- กาหลง บุตรไสว. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนรายวิชา ท 081 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. "การสอนการใช้ห้องสมุดกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521," ประชาศึกษา. (37) : 18-20 ; ธันวาคม 2529.
- จุฑามาศ สุวรรณโคจร และสุกัญญา ศรีสืบสาย. อ่านด้วยเกม. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2532.
- ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน. การใช้ห้องสมุดกับคุณหนู. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2522.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : ประสานมิตรการพิมพ์, 2524.
- ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน. เกมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2528.
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : แพร่ตอเนสรณ์การพิมพ์, 2520.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "กระบวนการสันนิเวทนาการและระบบสื่อการสอน," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการสอน เล่ม 1 หน้าที่ 1-5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523.
- . เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
หน่วยที่ 11-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523.
- ชุดิมา สัจจามันท์. "โครงการห้องสมุดโรงเรียนมาตรฐาน : ของขวัญเนื่องในปีเด็กสากล,"
ห้องสมุด. 24(3) : 38-44 ; กรกฎาคม-กันยายน 2523.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีทางการศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2526.
- . หลักการ ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522.
- แรงค์ บ่อมบุปผา. การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น (วิธีสอนการใช้ห้องสมุด). กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2526.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2534.
- นันทิยา จิตภิมรย์. การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนที่ใช้สอนเรื่อง พหุนาม
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ ศุขปรีดี. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิเศษ, 2525.
- वलนง มังทริสรค์. ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรม
ด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 253๑.
ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม, 2532.

บุญเลิศ นิยมสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนวัดวิเศษการ
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2533.

บุญเลิศ เสียงสันติสุข. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนโดยใช้ชุดการสอน
ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนตามปกติ. ปรินญาณินทร์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.

บุบผา สยามชัย. การสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ.
ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519. อัดสำเนา.

เป็รื่อง กุมท. "สู่ทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับ
ประถมศึกษา," การพิจารณานำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา
ในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.

พรณิภา สันติพงษ์. การสร้างชุดการสอนเพื่อช่วยผู้ปกครองเตรียมความพร้อมทางการอ่านแก่
เด็กก่อนวัยเรียนที่ยังไม่พร้อมในการอ่าน. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

นิลมัย มณีนิล. การทดลองใช้ชุดการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528. อัดสำเนา.

ยุวีรัตน์ กิตติภูมิชัย. "ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา,"

สารพัฒนาหลักสูตร. 62 : 40-44 ; พฤษภาคม 2530.

ัญญาวัน อินทรกำแหง, คุณ. การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

----- . แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หล ๑11). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2520.

เรวัต การพจน์. ห้องสมุดสุดแสนดี. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน, 2527.

ฤดี ศิริวิบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสมุดโรงเรียน

วัดทองธรรมชาติ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2533.

ลมูล รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2530.

ลัดดา ศุขปริดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521.

----- . พัฒนาการสอนและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

วิวัฒนา กาญจนรัฐดิวัฒน์. การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง "แม่ศรีเรือน" ตาม

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

ศึกษานิเทศกร, กระทบวง. คู่มือสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ :

กรมวิชาการ, 2526.

----- . หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2530.

- ศุภวัฒน์ ชื่นชอบ. การสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- . บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น : กล่าวถึงวิธีการใช้หนังสือและห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 3 ไทยวัฒนาพานิช, 2510.
- . หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2528. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : อรุณสภา, 2532.
- สุนทร จันทรตรี. การสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง โดยวิธีวิเคราะห์ระบบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- สุนทรพรพรรณ ตันตินลาผล. "สื่อประสม." ศึกษาศาสตร์. 8(1) : 14-19 ; ตุลาคม 2526- มกราคม 2527.
- สุนทรณ์ เทียนศาสตร์. การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา ส 102 (ประเทศของเรา) เรื่อง "ประชาชนกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุและสมบัติของชาติ" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ นุทธเมธา. ศึกษา 333 การเรียนการสอนปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์ไตร์, 2523.

- Agran, Martin. "An Analysis of the Effects of a Self-control Training Program on the Acquisition and Generalization of Social Behaviors in a Work Setting," Dissertation Abstracts International. 45(11) : 3320 ; May, 1984.
- Ashby, Sir Eric. The Fourth Revolution Instructional Technology in Higher Education. New York : McGraw-Hill, 1972.
- Best, John W. Research in Education. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1981.
- Brown, James W. AV Instruction Technology : Media and Methods. New York : McGraw-hill, 1973.
- Clark, Daphne, and Harris Collin. "Can Users be Instructed by Packages ?," Library Assistant Record. 80 : 279-281 ; June, 1978.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. New York : McGraw-hill, 1981.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-hill, 1973.
- Houston, W.R. and others. Development Instructional Modules, A Modular System for Writing Modules. Texas : College of Education University of Houston, 1972.
- Langstaff, Anne L. "Development and Evaluation of an Auto-Instructional Media Packages for Teacher Education," Dissertation Abstracts International. 33(4) : 1566A ; October, 1972.
- Olsen, Johnnes I. "The Effect of Learning Packages on the Continuous Progress Education Pilot Program in the Kanawha Country West Virginia Schools," Dissertation Abstracts International. 35(8) : 4992A ; February, 1975.
- Turk, Gayla Claire. "Development of the Music Listening Strategy-Tempo : Computer Assisted Instruction in Music Listening," Dissertation Abstracts International. 45(08A) : 2436 ; February, 1985.
- Vivas, David A. "The Design and Evaluation of a Course in Thinking Operations for First Grades in Venezuela (Cognitive, Elementary Learning)," Dissertation Abstracts International. 46(03A) : 603 ; September, 1985.
- Wilson, Cynthia Louise. "An Analysis of a Direct Instruction Procedure in Teaching Word Problem-Solving to Learning Disabled Students," Dissertation Abstracts International. 50(02A) : 416 ; August, 1989.
- Wittich, Walter Arno. "Media, Instructional : Multimedia Systems," in The Encyclopedia of Education. V.6. p.191-197. New York : Macmillan, 1971.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/2260

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 สิงหาคม 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา-
นิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุนันท์	ส่องแสงจันทร์	ประธาน
อ. ดวงพร	เชื้อเนตร	กรรมการ

สิ่งที่ผลิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ 1. นางสาวมาศวิมล รักบ้านเกิด หัวหน้าฝ่ายวิจัย
และพัฒนากาเรียนการสอน กองวิชาการ 2. นายสุรพล บุญรัตน์ หัวหน้างานบริการสื่อการ
เรียนการสอน ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน กองวิชาการ 3. นายทศพร คำรงค์รัตน์ นักวิชาการ
ระดับ 5 ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน กองวิชาการ 4. อ. ดวงพร เชื้อเนตร โรงเรียนสวนลุมพินี
5. อ. ปทุมพร อรุณศิริสมบุญณ์ โรงเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม 6. อ. วรณี อุบล โรงเรียนวัด
วิเศษการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอน

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้ี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1003/991

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 มิถุนายน 2534

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

ด้วยนางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นิสิตสร้างขึ้น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ใคร่ขอความกรุณาอาจารย์มงคล อิศระมโนเรส หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผลช่วยกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อใช้ในการวิจัยที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางนงนารถ ชัยรัตน์)

หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ที่ ทม 1003/1078

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

2 กรกฎาคม 2534

เรื่อง ขอความร่วมมือทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการเขตบางพลัด

ด้วยนางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัย นิสิตจำเป็นต้องทดสอบเครื่องมือวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรวก สำนักงานเขตบางพลัด ระหว่างวันที่ 4-26 กรกฎาคม 2534

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางนงนารถ ชัยรัตน์)

หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

ที่ ทม 1007/2440

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 กันยายน 2534

เรื่อง ขออนุญาตครุภัณฑ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางกอกน้อย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา-
นิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธาน

อ.ดวงพร เชื้อเนตร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขออนุญาตครุภัณฑ์ คือ ขอให้ อาจารย์วรณี อุบล อาจารย์ 2 ระดับ 6
โรงเรียนวัดวิเศษการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอน

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร.2584119

ที่ ทม 1007/2440

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 กันยายน 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา-
นิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุนันท์ ส่องแสงจันทร์ ประธาน

อ.ดวงพร เชื้อเนตร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ อาจารย์ปทุมพร อรุณศิริสมบูรณ์ อาจารย์ 2 ระดับ 6
โรงเรียนวัดอาวุธวิภิสิตาราม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอน

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/2842

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางกอกน้อย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา-
นิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สันติ ส่องแสงจันทร์ ประธาน

อ. ดวงพร เชื้อเนตร กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอนั่งสิทธิ์ราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือจากโรงเรียนวัดวิเศษการ และ โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง ในสังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย
โดยขอทำการทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระหว่างเดือนธันวาคม 2534-กุมภาพันธ์
2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/2842

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

22 พฤศจิกายน 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา-นิพนธ์ เรื่อง การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สนั่น	ส่องแสงจันทร์	ประธาน
อ.ดวงพร	เชื้อเนตร	กรรมการ

สิ่งที่ผลิตคือขอความอนุเคราะห์ คือ ขอนั่งสิทธิ์ราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ ร่วมมือจากโรงเรียนวัดบางพลัด และโรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ ในสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด โดยขอทำการทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระหว่างเดือนธันวาคม 2534-กุมภาพันธ์ 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญา-นิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 2584119

ภาคผนวก ก.

คู่มือการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของห้องสมุด วัสดุของห้องสมุด ตลอดจนการปฏิบัติตนในการเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน หน่วยที่ 1	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรคำสั่ง	11
แบบฝึกปฏิบัติ	12
บัตรกิจกรรม	13
กิจกรรม	14
บัตรข้อความ	16
บัตรเฉลยกิจกรรม	17
แผนผังการจัดชั้นหนังสือของห้องสมุด	18
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	19
กระดาษคำตอบ	20
บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	21

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 1

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. ภาพเกี่ยวกับห้องสมุด	3	ภาพ
4. บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรคำสั่ง	5	แผ่น
3. แบบฝึกปฏิบัติ	5	แผ่น
4. บัตรกิจกรรม	5	แผ่น
5. กิจกรรม-บัตรข้อความ	5	ชุด
6. บัตรเฉลยกิจกรรม	5	แผ่น
7. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
8. กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	50	แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสมแล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจจุดการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสือ
  - หนังสือทั่วไป
  - หนังสือเยาวชน เช่น หนังสือนิทาน หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสือเรื่องสั้น-
สำหรับเด็ก หนังสือการ์ตูน
2. วารสาร
3. จุลสาร
4. หนังสือพิมพ์
5. กฤตภาค
6. โสตทัศนวัสดุ
7. กระเป๋าหนังสือ

หมายเหตุ สำหรับหัวข้อที่ 1-6 ควรจัดเตรียมให้เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรรู้แจ้งให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย

6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเหนื่อหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวเรื่อง

1. ความหมายของห้องสมุด
2. ความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียน
3. จุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียน
4. วัสดุของห้องสมุด
5. ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

ห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญเพราะเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์แก่นักเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของห้องสมุด วัสดุของห้องสมุด ตลอดจนข้อควรปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุด

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถบอกความหมายและประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียนได้ถูกต้อง
2. สามารถบอกชนิดของวัสดุห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง
3. สามารถปฏิบัติตนในการเข้าใช้ห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง

(6)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูนำภาพเกี่ยวกับห้องสมุดมาให้นักเรียนดูและ-ถามนักเรียนในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากห้องสมุด
2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด
3. หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดแล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่ง แบบฝึกปฏิบัติ กลุ่มละ 1 ชุด และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำหนังสือทั้งหมดมาแสดงให้เพื่อนในชั้นดู
4. ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับอุปกรณ์การประกอบกิจกรรมกลุ่มข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด กลุ่มละ 1 ชุด หลังจากทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยกิจกรรม
5. ครูพานักเรียนเดินชมห้องสมุด โดยให้นักเรียนควิธีปฏิบัติตนในห้องสมุดและวัสดุของห้องสมุดที่จัดอยู่ตามมุมต่าง ๆ ภายในบริเวณห้องสมุด พร้อมทั้งบันทึกแผนผังการจัดชั้นหนังสือของห้องสมุด

(7)

สื่อการสอน

1. ภาพเกี่ยวกับห้องสมุด
2. อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมข้อควรปฏิบัติในการใช้ ห้องสมุด
3. หนังสือ วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค โสตทัศนวัสดุ

การประเมินผล

1. สิ่งเกิดจากการตอบคำถาม
2. การทำแบบฝึกหัดและรายงานหน้าชั้น
3. ปฏิบัติกิจกรรม
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอบ

หน้าที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
<p>ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด</p> <p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูนำภาพเกี่ยวกับห้องสมุดมาให้นักเรียนดูและถามนักเรียนในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากห้องสมุด</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด ให้ให้นักเรียนทุกคนและ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p> <p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>ครูให้นักเรียนเติมชมห้องสมุด โดยให้นักเรียนวิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุดและวัสดุของห้องสมุดที่จัดอยู่ตามแบบต่าง ๆ ภายในบริเวณห้องสมุด</p>		<ul style="list-style-type: none"> - ภาพเกี่ยวกับห้องสมุด - บทเรียนเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินก่อนเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ - สังเกตจากการตอบคำถาม 	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p><u>ขั้นที่ 2</u> หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดแล้ว ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มร่วมบัตรคำสั่งแบบฝึกปฏิบัติ (หน้า 11-12) กลุ่มละ 1 ชุด และให้ทุกกลุ่มทำแบบฝึกปฏิบัติโดยช่วยกันหาคำหรือคำหนึ่งคำหรือวลี 1 เล่มได้แก่ หนังสือทั่วไป หนังสือเยาวชน หนังสืออ่านเพิ่มเติม วารสาร จุลสาร หลังจากนั้น ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำหนังสือทั้งหมดมาแสดงให้เพื่อนในชั้นดู</p> <p><u>ขั้นที่ 3</u> ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุดและให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับอุปกรณ์การประกอบกิจกรรมข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด (หน้า 13-17) กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นำบัตรข้อความที่ใส่ลงได้ภาพที่กำกับมาให้ หลังจากทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยกิจกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรคำสั่ง - แบบฝึกหัดปฏิบัติ - หนังสือ วารสาร จุลสาร - บัตรกิจกรรม - อุปกรณ์และประกอบกิจกรรม - ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด - บัตรเฉลยกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบฝึกหัดปฏิบัติและรายงานหน้าชั้น - ปฏิบัติกิจกรรม 	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูพาเด็กเรียนเดินชมห้องสมุด โดยให้นักเรียนดูวิธีปฏิบัติตนในการใช้ห้องสมุดและวัสดุของห้องสมุดที่จัดอยู่ตามมุมต่าง ๆ ภายในบริเวณห้องสมุด พร้อมทั้งให้นักเรียนบันทึกแผนผังการจัดชั้นหนังสือประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด</p>	- ห้องสมุด	<p>การประเมินผล</p> <p>- บันทึกการจัดชั้นหนังสือของห้องสมุด</p> <p>- ประเมินผลหลังเรียนกับแบบทดสอบ 10 ข้อ</p>	บ

(11)

บัตรคำสั่ง

1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันทำเสร็จภายใน 10 นาที
2. หลังจากทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วให้ส่งตัวแทนนำหนังสือทั้งหมดออกมาแสดงให้เพื่อนในชั้นดู

(12)

แบบฝึกปฏิบัติ

คำสั่ง ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มช่วยกันหยิบหนังสือจากชั้นหนังสือชนิดละ

1 เล่ม ได้แก่

- หนังสือทั่วไป
- หนังสือเยาวชน
- หนังสืออ่านเพิ่มเติม
- วารสาร
- จุลสาร

หลังจากหยิบหนังสือครบแล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำหนังสือ

ทั้งหมดมาแสดงให้เห็นในชั้นดู

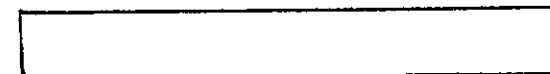
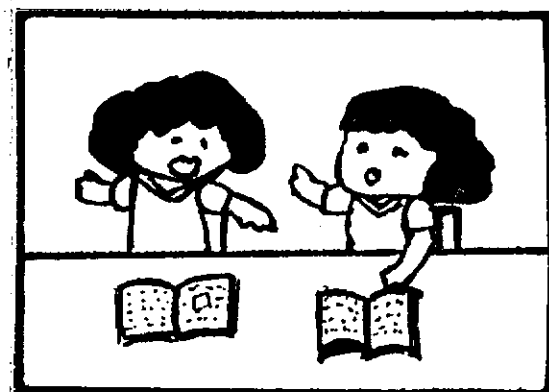
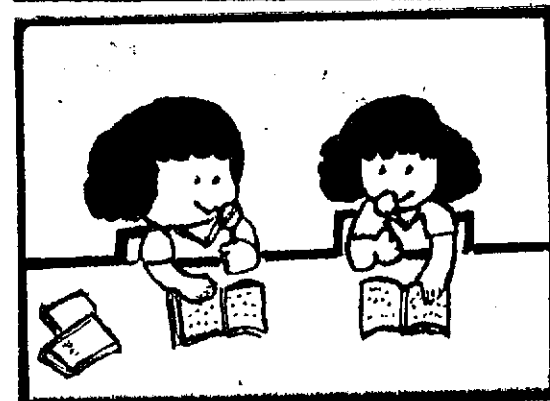
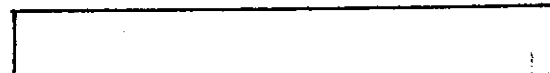
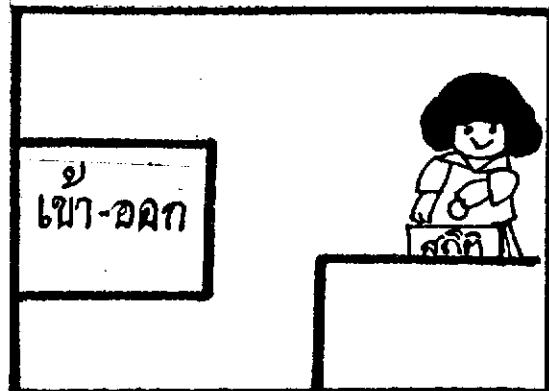
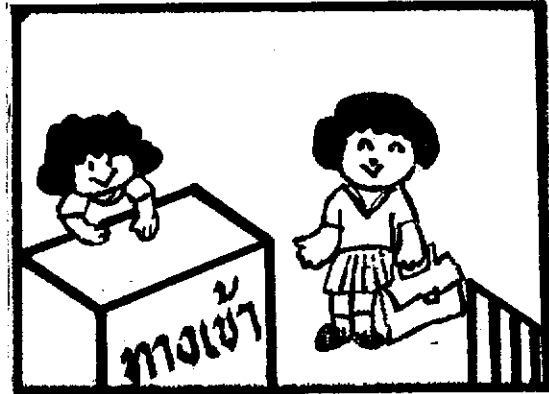
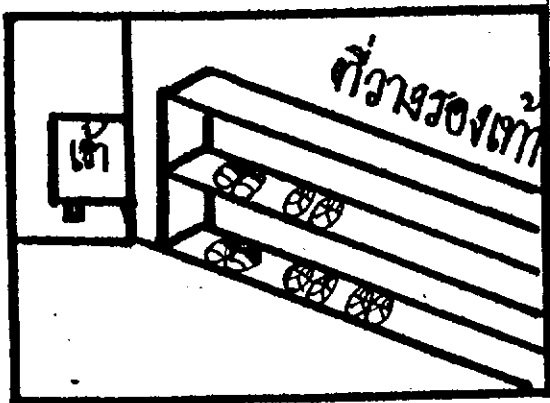
(13)

บัตรกิจกรรม

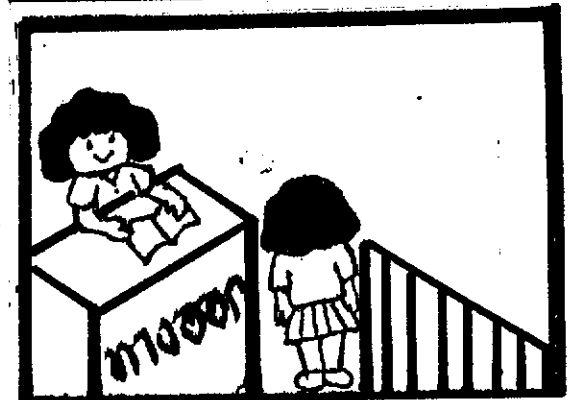
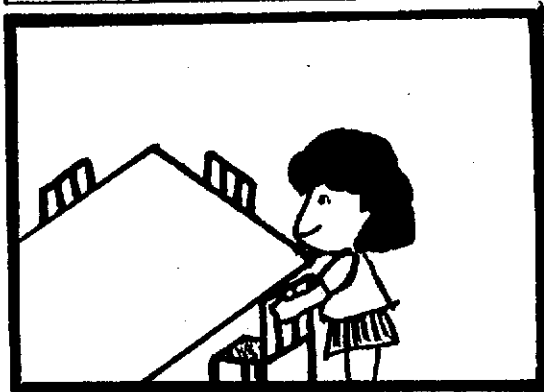
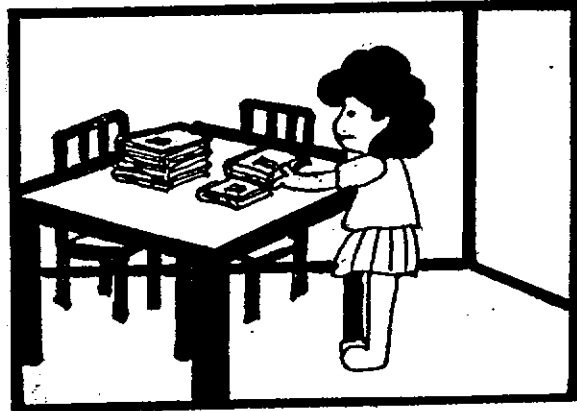
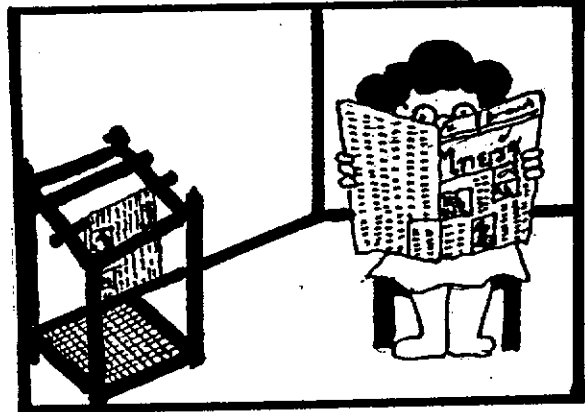
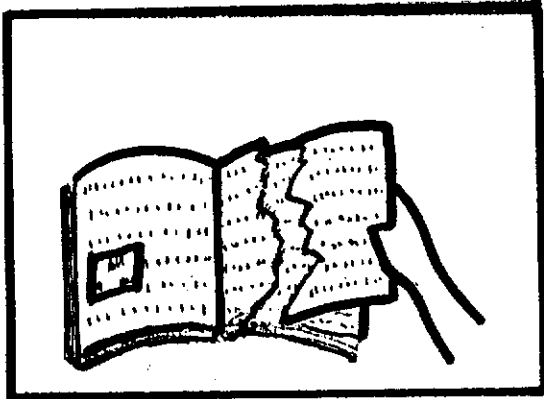
1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมที่กำหนดให้เสร็จ ภายใน 5 นาที
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนส่งคำสั่งจากคุณครู เพื่อเตรียมตรวจสอบว่า กลุ่มของตนเองทำได้ถูกต้องหรือไม่

(14)

คำสั่ง ให้นักเรียนนำบัตรข้อความใส่ลงได้ภาพที่กำหนดให้ถูกต้อง

(15)

(16)

บัตรข้อความ

ไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

ไม่นำอาหาร ขนม เข้ามารับประทานในห้องสมุด

ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือทุกครั้งก่อน
ออกจากห้องสมุด

เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วจัดวางบนโต๊ะ
ให้เรียบร้อย

ไม่นำกระเป๋า ย่ามหรือถุงเข้าไปใน
ห้องสมุด

ไม่ฉีกข้อความที่ต้องการจากหนังสือของ
ห้องสมุด

เมื่ออ่านวารสารเสร็จแล้ว ควรเก็บ
เข้าที่เดิมให้เรียบร้อย

ควรถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องสมุด

หย่อนบัตรสถิติผู้เข้าใช้ก่อนเข้า
ห้องสมุด

ฝากสิ่งของที่ไม่ใช้ไว้ที่ชั้นวางของ

เมื่อลุกจากเก้าอี้ควรจัดเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

ควรหยิบหนังสือพิมพ์อ่านทีละ 1 ฉบับ

(17)

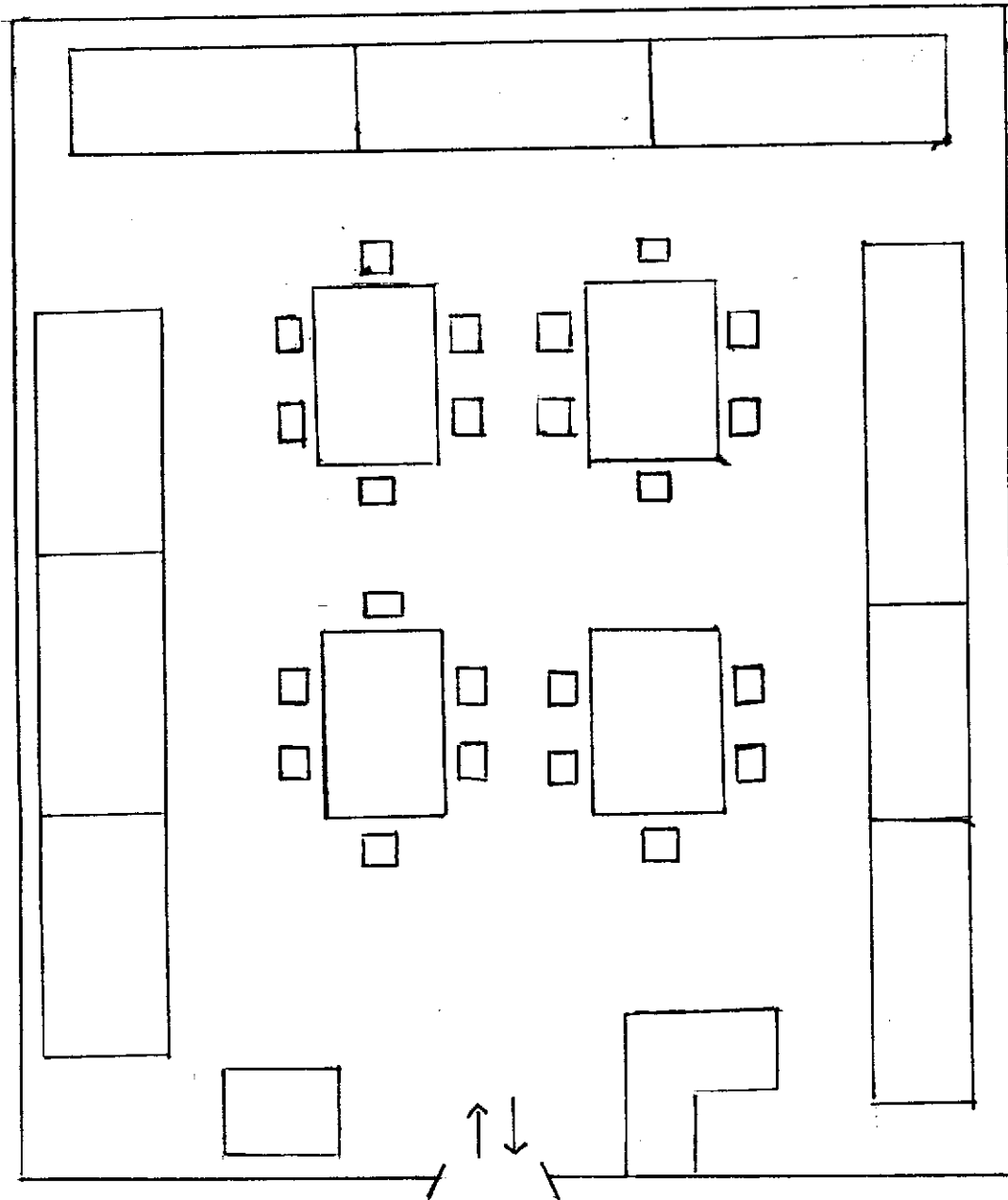
บัตรเฉลยกิจกรรม

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

- ภาพที่ 1 ควรถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องสมุด
- ภาพที่ 2 ไม่นำกระเป๋า ย่ามหรือถุงเข้าไปในห้องสมุด
- ภาพที่ 3 ฝากสิ่งของที่ไม่ใช้ไว้ที่ชั้นวางของ
- ภาพที่ 4 หย่อนบัตรสถิติผู้เข้าใช้ก่อนเข้าห้องสมุด
- ภาพที่ 5 ไม่นำอาหาร ขนม เข้ามารับประทานในห้องสมุด
- ภาพที่ 6 ไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- ภาพที่ 7 ไม่ฉีกข้อความที่ต้องการออกจากหนังสือของห้องสมุด
- ภาพที่ 8 ควรหยิบหนังสือพิมพ์อ่านทีละ 1 ฉบับ
- ภาพที่ 9 เมื่ออ่านวารสารเสร็จแล้วควรเก็บเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
- ภาพที่ 10 เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วจัดวางบนโต๊ะให้เรียบร้อย
- ภาพที่ 11 เมื่อลุกจากเก้าอี้ควรจัดเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
- ภาพที่ 12 ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือทุกครั้งก่อนออกจากห้องสมุด

(18)

แผนผังการจัดที่นั่งสือของห้องสมุด

(19)

แบบทดสอบ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. สถานที่ใดที่นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้มากที่สุด ?

ก. ห้องสมุด	ข. ห้องพยาบาล
ค. ห้องแนะแนว	ง. ห้องพลานามัย
2. ผู้ที่อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอเป็นคนอย่างไร ?

ก. เป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียง	ข. มีคุณธรรมและจิตใจโอบอ้อมอารี
ค. มีความรู้จึกมากและเข้าสังคมเก่ง	ง. มีความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์
3. ใครคือผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน ?

ก. วีระอ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบ	ข. สมชัยอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
ค. มาลีอ่านหนังสือสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง	ง. อัมภาอ่านหนังสือเพราะได้ของขวัญจากแม่
4. ใครคือผู้ที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ?

ก. ปริदानนอนหลับในห้องสมุด	ข. มาลีเล่นหมากเก็บกับเพื่อน
ค. สุกใจเด็ดดอกไม้ที่สวนสาธารณะ	ง. มนต์รีอ่านหนังสือเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

(21)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(23)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

1. ก

2. ง

3. ข

4. ง

5. ง

6. ค

7. ก

8. ค

9. ข

10. ค

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 2

บริการของห้องสมุด

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักบริการของห้องสมุดด้านต่าง ๆ และข้อปฏิบัติในการใช้บริการของห้องสมุด ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการใช้บริการของห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 2	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรกิจกรรม	11
บัตรสมาชิก	12
บัตรคำสั่ง	13
แบบฝึกปฏิบัติ	14
กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	15
บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	16
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	17
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	20
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	21

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 2

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. บัตรคำศัพท์	4	แผ่น
4. บัตรความหมาย	4	แผ่น
5. ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด	5	แผ่น
6. ตัวอย่างบัตรหนังสือ บัตรกำหนดส่ง	5	แผ่น
7. บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรกิจกรรม	5	แผ่น
3. บัตรสมาชิกห้องสมุด	20	แผ่น
4. บัตรคำสั่ง	5	แผ่น
5. แบบฝึกปฏิบัติ	20	แผ่น
6. กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	20	แผ่น
7. บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	5	แผ่น
8. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
9. กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	50	แผ่น

(3)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจดูการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควร เป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่ม เลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน การจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับ
ห้องสมุดโดยตรง

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสือที่ยืมได้ เช่น หนังสือหมวด ๑๑๑-๑๑๑ หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม
2. หนังสือที่ยืมไม่ได้ เช่น หนังสืออ้างอิง หนังสือนิมน์ วารสาร วารสารเย็บเล่ม
3. กระเป๋าหนังสือ

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกันเกี่ยวกับ

เนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียม

ไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือคุ้บตร เฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความ

เหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายบริการของห้องสมุด
2. บริการของห้องสมุดด้านต่าง ๆ
3. ข้อปฏิบัติในการใช้บริการของห้องสมุด
4. ประเภทของหนังสือที่ให้บริการแก่ผู้เข้าใช้ห้องสมุด
5. วิธีการยืม-คืนหนังสือ
6. คำศัพท์ที่นักเรียนควรรทราบ

มโนทัศน์

บริการของห้องสมุด ถือเป็นกิจกรรมสำคัญของห้องสมุดที่ให้บริการแก่ผู้ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากวัสดุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถบอกความหมายของบริการห้องสมุดได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถใช้บริการประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง

(6)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า ห้องสมุดให้บริการอะไรแก่นักเรียนบ้าง แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามตามที่ตนเองได้ใช้บริการจากห้องสมุด
2. ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง บริการของห้องสมุด
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ
4. หลังจากอ่านบทเรียนเรื่อง บริการของห้องสมุด แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถาม พร้อมทั้งแจกตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด ตัวอย่าง บัตรหนังสือ บัตรกำหนดส่ง ให้กลุ่มละ 1 ชุด เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักบัตรเหล่านี้ ต่อจากนั้นครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม บัตรสมาชิกห้องสมุด กลุ่มละ 1 ชุด เพื่อให้ นักเรียนทุกคนทำบัตรสมาชิก และทดลองยืม-คืนหนังสือของห้องสมุด
5. ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่ง แบบฝึกหัด กระจายคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด กลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัด หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด
6. ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปกลุ่มละ 1 หัวข้อจากบทเรียนที่เรียนแล้ว

(7)

สื่อการสอน

1. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
2. ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด บัตรหนังสือ บัตรกำหนดส่ง
3. บัตรสมาชิกห้องสมุด
4. หนังสือ วารสารเย็บเล่ม วารสาร

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบฝึกหัด
4. การทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอบ

หน่วยที่ 2 บริการของห้องสมุด จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
บริการของห้องสมุด	<p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูถามนักเรียนว่า ห้องสมุดให้บริการอะไรแก่ผู้เรียนบ้างแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามตามที่ตนเองได้ให้บริการจากห้องสมุด</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง บริการของห้องสมุดให้นักเรียนคนละ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p> <p><u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บทเรียนเรื่อง บริการของห้องสมุด - บัตรคำศัพท์ - บัตรความหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลก่อนเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ - สังเกตจากการตอบคำถาม 	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p><u>ขั้นที่ 3</u> หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง บริการของห้องสมุดแล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อคำถามของนักเรียน พร้อมทั้งแจกตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด ตัวอย่างบัตรหนึ่งสื่อ บัตรกำหนดส่ง ให้กลุ่มละ 1 ชุด เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักบัตรเหล่านี้ ต่อจากนั้นครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรมบัตรสมาชิกห้องสมุด (หน้า 11-12) กลุ่มละ 1 ชุด เพื่อให้ นักเรียนทุกคนทำบัตรสมาชิกและทดลองยืม-คืนหนังสือของห้องสมุด</p> <p><u>ขั้นที่ 4</u> ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่งแบบฝึกหัด กระจกคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด (หน้า 13-16) กลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดหลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด - ตัวอย่างบัตรหนึ่งสื่อ บัตรกำหนดส่ง - บัตรกิจกรรม บัตรสมาชิก ห้องสมุด - หนังสือ - บัตรคำสั่ง - แบบฝึกหัด กระจกคำตอบ - บัตรเฉลยแบบฝึกหัด 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติกิจกรรม - ทำแบบฝึกหัด 	

(10)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	ขั้นสรุป ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาสรุปบทเรียนที่ กลุ่มละ 1 หัวข้อ		ประเมินผลหลังเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ	

(11)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนทำบัตรสมาชิกห้องสมุดและฝึกหัดคัดลอกยืม-คืนหนังสือของห้องสมุด
2. ให้นักเรียนยืมหนังสือที่ต้องการอ่านคนละ 1 เล่ม

(12)

<p>ข้อเตือนใจในการยืมหนังสือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ยืมได้นาน วัน และมีหนังสือ ในครอบครองไม่เกิน เล่ม 2. เขียนชื่อให้ชัดเจน และอ่านง่าย 3. ฝากส่งได้ ฝากยืมไม่ได้ 4. ส่งตามกำหนด 5. บัตรหายแจ้งทางห้องสมุด <p>_____</p> <p>บรรณารักษ์ห้องสมุด</p>	<p>บัตรสมาชิกห้องสมุด</p> <div data-bbox="826 724 1024 877" style="border: 1px solid black; width: 124px; height: 73px; margin: 10px auto;"></div> <p>โรงเรียน _____</p> <p>ชื่อ _____</p> <p>ชั้น _____</p> <p>หมายเลขห้องสมุด _____</p> <p>_____</p> <p>บรรณารักษ์</p>
--	---

(13)

บัตรคำสั่ง

1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้นักเรียนทำเสร็จภายใน 10 นาที
2. หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้นักเรียนตรวจคำตอบ จากบัตรเฉลยและให้คะแนน
3. การให้คะแนน ข้อใด ถูก ให้ 1 คะแนน
ข้อใด ผิด ให้ 0 คะแนน
(อย่าแก้คำตอบ เพื่อเพิ่มคะแนนให้กับตนเอง)
4. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดคำเฉลยดูก่อนที่ทุกคน จะทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อย

(14)

แบบฝึกหัด

บริการของห้องสมุด

ตอนที่ 1 จงกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และ X หน้าข้อที่ผิด

- ..... 1. ผู้ที่มีสิทธิยืมหนังสือของห้องสมุดไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของห้องสมุด
- ..... 2. หนังสือนวนิยายและหนังสือเยาวชนไม่อนุญาตให้ยืมไปอ่านที่บ้าน
- ..... 3. การคืนหนังสือของห้องสมุดต้องส่งคืนที่โต๊ะบริการยืม-คืน
- ..... 4. การปรับเมื่อส่งหนังสือคืนห้องสมุดช้ากว่ากำหนดเพราะต้องการให้ผู้ยืมมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการยืมหนังสือ
- ..... 5. ทุกครั้งที่ยืมหนังสือไม่ต้องนำบัตรสมาชิกห้องสมุดมายืมก็ได้

ตอนที่ 2 จงเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

- 1. การยืมหนังสือของห้องสมุด นักเรียนสามารถยืมได้นาน.....วัน
- 2. นักเรียนสามารถยืมหนังสือได้จำนวนไม่เกิน.....เล่ม
- 3. นักเรียนยืมหนังสือห้องสมุดในวันที่ 5 มีกำหนด 2 วัน นักเรียนควรคืนหนังสือให้แก่ห้องสมุดในวันที่.....
- 4. เมื่อนักเรียนทำบัตรสมาชิกหายควรแจ้งให้.....ทราบเพื่อขอทำบัตรใหม่
- 5. การยืมหนังสือแต่ละครั้งผู้ยืมควรเขียนชื่อให้.....

(15)

กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด

บริการของห้องสมุด

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ 1

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

ตอนที่ 2

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

(16)

บัตร เฉลยแบบฝึกหัด

บริการของห้องสมุด

ตอนที่ 1

1. X
2. X
3. ✓
4. ✓
5. ✓

ตอนที่ 2

1. 1-3 วัน
2. 1-3 เล่ม
3. วันที่ 7
4. ครูบรรณารักษ์
5. ชัดเจนและอ่านง่าย

(17)

แบบทดสอบ

บริการของ ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง

ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. บริการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด ให้ประโยชน์แก่นักเรียนอย่างไร ?
  - ก. รู้จักวัสดุของห้องสมุดชนิดต่าง ๆ
  - ข. รู้จักค้นหาหนังสือโดยใช้บัตรรายการ
  - ค. สามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดในการค้นคว้าหาความรู้
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. การเล่านิทานให้ประโยชน์แก่นักเรียนอย่างไรบ้าง ?

ก. ความสนุกสนาน	ข. ได้รับความรู้
ค. คติสอนใจ	ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค
3. บุคคลประเภทใดมีสิทธิในการทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ?
  - ก. ครูและนักเรียนในโรงเรียน
  - ข. ผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้ ๆ บริเวณโรงเรียน
  - ค. บุคคลภายนอกที่เข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุด
  - ง. ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนหนังสือในโรงเรียน

(18)

4. สมสมัยต้องการทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ควรปฏิบัติอย่างไร ?
- เขียนชื่อ นามสกุล มอบให้ครูบรรณารักษ์
  - เขียนชื่อ ชั้นเรียน มอบให้ครูบรรณารักษ์
  - ขอให้ครูบรรณารักษ์ช่วยถามจากครูประจำชั้น
  - นำรูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว พร้อมทั้งแจ้งชื่อ นามสกุลและชั้นเรียนให้ครูบรรณารักษ์
5. บริการยืม-คืนหนังสือ ให้ประโยชน์แก่นักเรียนอย่างไรบ้าง ?
- ทำ บรรณานุกรมได้ถูกต้อง
  - อ่านเฉพาะหนังสือที่เพื่อนแนะนำ
  - สามารถยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้
  - รู้จักระเบียบและข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด
6. หนังสือประเภทใดที่ไม่ให้ยืมออกจากห้องสมุด ?
- หนังสือชัยพฤกษ์การ์ตูน
  - หนังสือเรื่องนครไรวินัย
  - หนังสือเรื่องพิชผักสวนครัว
  - หนังสือเรื่องท่องเที่ยวในต่างแดน
7. การเขียนยืมหนังสือของห้องสมุดในบัตรหนังสือที่ถูกต้อง ควรปฏิบัติอย่างไร ?
- เขียนชั้นเรียนลงในช่องผู้ยืม
  - เขียนชื่อ-นามสกุลลงในช่องผู้ยืม
  - เขียนชื่อด้วยลายเซ็นลงในช่องผู้ยืม
  - เขียนชื่อ-นามสกุลและชั้นเรียนให้ชัดเจนลงในช่องผู้ยืม

(19)

8. คำนิยามหนังสือของห้องสมุดในวันที่ 16 มีกำหนดเวลายืม 3 วัน คำนิยามจะต้องคืนหนังสือในวันที่เท่าไร ?
- ก. วันที่ 18
  - ข. วันที่ 19
  - ค. วันที่ 20
  - ง. วันที่ 25
9. ใครคือผู้ที่ปฏิบัติตนได้ถูกต้องในการยืมหนังสือของห้องสมุด ?
- ก. วินัยนำบัตรสมาชิกมายืมทุกครั้ง
  - ข. อาจารย์บอกเพื่อนยืมหนังสือให้
  - ค. วิภาใช้บัตรสมาชิกของเพื่อน
  - ง. สุรีย์แอบหยิบหนังสือกลับบ้าน
10. ใครคือผู้ที่สามารถยืมหนังสือของห้องสมุดได้ ?
- ก. อรุณีเป็นสมาชิกชมรมห้องสมุด
  - ข. บุญมีสมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุด
  - ค. กานหลงอ่านหนังสือในห้องสมุดบ่อย ๆ
  - ง. นักเรียนทุกคนที่เรียนหนังสือในโรงเรียน

(20)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(21)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1. ง
2. ง
3. ก
4. ง
5. ค
6. ก
7. ง
8. ข
9. ก
10. ข

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย

การใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่องการใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ และข้อควรปฏิบัติในการระวางรักษาหนังสือ ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 3	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	9
บัตรกิจกรรม	12
กิจกรรม	13
บัตรเฉลยกิจกรรม	14
บัตรคำสั่ง	15
แบบฝึกหัด	16
กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	17
บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	18
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	19
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	22
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	23

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 3

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1 ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1 ชุด
3. บัตรคำศัพท์	2 แผ่น
4. บัตรความหมาย	2 แผ่น
5. แผ่นภาพการระวังรักษาหนังสือ	5 แผ่น
6. บัตรข้อความการระวังรักษาหนังสือ	5 แผ่น
7. เทปเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	1 ม้วน
8. แผนภูมิเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	1 แผ่น
9. แผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	1 แผ่น
10. บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1 แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20 ชุด
2. บัตรกิจกรรม	5 แผ่น
3. กิจกรรม-อุปกรณ์หนังสือตีพิมพ์	5 ชุด
4. บัตรเฉลยกิจกรรม	5 แผ่น
5. บัตรคำสั่ง	5 แผ่น
6. แบบฝึกหัด	20 แผ่น
7. กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	20 แผ่น
8. บัตรเฉลยแบบฝึกหัด	5 แผ่น
9. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20 ชุด
10. กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	50 แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจคุณภาพการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับ
ห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสือ โดยคัดเลือกให้มีส่วนต่าง ๆ ของหนังสือครบทุกส่วนให้มีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน
2. เครื่องเล่นเทป
3. กระเป๋าหนังสือ

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกันเกี่ยวกับ

เนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียมไว้

เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. ปกหนังสือ
2. หน้าปกใน
3. คำนำ
4. สารบัญ
5. เนื้อหา
6. บรรณานุกรม
7. ดัชนี
8. ข้อควรปฏิบัติในการระวังรักษาหนังสือ
9. คำศัพท์ที่นักเรียนควรรทราบ

มโนทัศน์

หนังสือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า การใช้ประโยชน์จากหนังสือ
(ความคิดรวบยอด) เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักส่วนต่าง ๆ
ของหนังสือ ตลอดจนข้อควรปฏิบัติในการระวังรักษาหนังสือ จึงจะสามารถ
ใช้ประโยชน์จากหนังสือได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกส่วนต่าง ๆ ของหนังสือได้
อย่างถูกต้อง

(6)

2. สามารถอธิบายประโยชน์ของชื่อต่อไปนี้ได้ทั้งหมด
  - ปกหนังสือ
  - หน้าปกใน
  - คำนำ
  - สารบัญ
  - เนื้อหา
  - บรรณานุกรม
  - ดัชนี
3. นักเรียนสามารถนำส่วนต่าง ๆ ของหนังสือมาใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าได้ถูกต้องมากที่สุด
4. นักเรียนสามารถนำข้อปฏิบัติในการระวังรักษาหนังสือไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูแจกหนังสือที่มีส่วนต่าง ๆ ของหนังสือครบทุกส่วนให้นักเรียนทุกกลุ่ม กลุ่มละ 3 เล่ม พร้อมทั้งเปิดเทปเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือให้นักเรียนฟัง เมื่อฟังเพลงจบแล้วครูสรุปจากเนื้อเพลง บอกให้ทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมีส่วนต่าง ๆ ของหนังสือหลายส่วนด้วยกัน
2. ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ

(7)

4. เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือจบแล้ว ให้นักเรียนทุกกลุ่มค้นหาหนังสือที่ครูแจกให้ โดยให้แต่ละกลุ่มแสดง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือตามที่ครูกำหนดจากหนังสือที่กลุ่มของตน มีอยู่ และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม อุปกรณ์ ประกอบกิจกรรมหนังสือที่มีคุณค่า บัตรเฉลยกิจกรรม กลุ่มละ 1 ชุด หลังจากนั้นให้ทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมโดยการเรียงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบ ได้จากบัตร เฉลยกิจกรรม
5. ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติ ในการระวังรักษาหนังสือ พร้อมทั้งให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่ง ตัวแทนออกมาจับคู่บัตรข้อความและภาพข้อควรปฏิบัติในการระวัง รักษาหนังสือ โดยนำข้อความไปติดที่ภาพให้ถูกต้อง หลังจากนั้นครูแจกบัตรคำสั่ง แบบฝึกหัดกระดาษคำตอบ บัตรเฉลย-แบบฝึกหัด กลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัด เมื่อทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตร เฉลยแบบฝึกหัด
6. ให้นักเรียนทุกคนอ่านแผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

(8)

สื่อการสอน

1. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
2. หนังสือที่มีส่วนต่าง ๆ ครบ
3. เทปเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
4. แผนภูมิเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ
5. อุปกรณ์สำหรับทำกิจกรรม หนังสือตีพิมพ์ค่า
6. บัตรข้อความ-ภาพข้อความปฏิบัติในการระวังรักษาหนังสือ
7. แผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนทนาซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอน

หน่วยที่ 3 ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
<p>ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p> <p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูแจกหนังสือที่มีส่วนต่าง ๆ ของหนังสือครบทุกส่วนให้นักเรียนทุกกลุ่ม กลุ่มละ 3 เล่ม พร้อมทั้งเปิดเทปเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือให้นักเรียนฟัง เมื่อฟังเพลงจบแล้วครูสุรูปจากเนื้อเพลงและบอกให้นักเรียนทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมี ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือหลายส่วนด้วยกัน</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือให้นักเรียนทุกคนและ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p>	<p>หนังสือที่มีส่วนต่าง ๆ ครบ</p> <p>ทุกส่วน</p> <p>- แผนภูมิเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p> <p>- เทปเพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p> <p>- บทเรียนเรื่อง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p>	<p>- ประเมินผลก่อนเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ</p>		

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p><u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p> <p><u>ขั้นที่ 3</u> หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือจบแล้ว ให้นักเรียนทุกกลุ่มดูหนังสือที่ครูแจกให้ โดยให้แต่ละกลุ่มแสดงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือตามที่ครูกำหนดจากหนังสือของกลุ่มของตนอยู่และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มร่วมอภิปราย อภิปรายประกอบหนังสือมีคุณค่า</p> <p>บัตรเฉลยกิจกรรม (หน้า 12-14) กลุ่มละ 1 ชุด หลังจากนี้ให้นักกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมโดยการเรียงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยกิจกรรม</p>	<p>- บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย</p> <p>- บัตรกิจกรรม</p> <p>- อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม หนังสือมีคุณค่า</p> <p>- บัตรเฉลยกิจกรรม</p>	<p>- ปฏิบัติกิจกรรม</p>	

(11)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
<p><u>ขั้นที่ 4</u> ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการระงับข้อพิพาท หรือทำให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับคู่บัตรข้อความและแผ่นภาพข้อปฏิบัติในการระงับข้อพิพาท โดยการนำข้อความไปติดที่แผ่นภาพให้ถูกต้อง หลังจากนั้นครูแจกบัตรคำสั่งแบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด (หน้า 15-16) กลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดเมื่อทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนอ่านแผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p>	<p>- บัตรข้อความ ภาพข้อควรปฏิบัติในการระงับข้อพิพาท หนังสือ</p> <p>- บัตรคำสั่ง</p> <p>- แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ</p> <p>- บัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p>- แผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ</p>	<p>- ปฏิบัติกิจกรรม</p> <p>- ทำแบบฝึกหัด</p> <p>- ประเมินผลหลังเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ</p>		

(12)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประกอบกิจกรรม หนังสือคิมิคุณค่า
2. ให้นักเรียนทำเสร็จแล้ว ให้นำคำสั่งจากคุณครูเพื่อตรวจสอบว่า กลุ่มของตนเองทำได้ถูกต้องหรือไม่

(13)

กิจกรรม

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียงส่วนต่าง ๆ ของ
หนังสือที่ได้รับแจก แล้วเขียนเล่มหนังสือ
โดยใช้ริบบิ้นผูกให้สวยงาม

(14)

บัตรเฉลยกิจกรรม**หนังสือตีพิมพ์**

1. ปกหนังสือ
2. หน้าปกใน
3. คำนำ
4. สารบัญ
5. เนื้อหา
6. บรรณานุกรม
7. ดัชนี

(15)

บัตรคำสั่ง

1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้นักเรียนทำเสร็จภายใน 10 นาที
2. หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้นักเรียนตรวจคำตอบ จากบัตรเฉลยและให้คะแนน
3. การให้คะแนน ข้อใด ถูก ให้ 1 คะแนน
ข้อใด ผิด ให้ 0 คะแนน
(อย่าแก้คำตอบ เมื่อเพิ่มคะแนนให้กับตนเอง)
4. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดคำเฉลยดูก่อนที่ทุกคน จะทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อย

(16)

แบบฝึกหัด

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

คำสั่ง จงนำคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ปกหนังสือ	หน้าปกใน	ดัชนี
สารบัญ	คำนำ	เชิงอรรถ
เนื้อหา	ภาคผนวก	ริบบิ้น
บรรณานุกรม	สันกลางตัวเล่ม	การเขียนภาพการ์ตูน

- .....ช่วยรักษาเนื้อหาของหนังสือให้คงทนถาวร
- .....เป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึงชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์
- ถ้าต้องการทราบขอบข่ายของหนังสือ ควรอ่านที่.....
- ส่วนที่บอกหัวข้อเรื่องเพื่อค้นหาเรื่องราวในเล่มที่ต้องการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วคือ
.....
- ส่วนของหนังสือที่ให้รายละเอียดของเนื้อเรื่องเพื่อนำไปใช้ทำรายงาน ควรหาจาก
.....
- ส่วนที่เป็นรายชื่อหนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้าเพิ่มเติม เรียกว่า.....
- .....เป็นคำหรือหัวข้อย่อที่ช่วยในการค้นหาเนื้อเรื่องที่ต้องการ
ได้อย่างรวดเร็ว
- เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือยังไม่จบเล่ม ควรใช้.....ค้นไว้
- .....ในหนังสือถือเป็นการทำลายสมบัติของส่วนรวม
- การหยิบหนังสือจากชั้น ควรหยิบที่.....ของหนังสือ

(17)

กระดาษคำตอบ

แบบฝึกหัด

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....
- 8. ....
- 9. ....
- 10. ....

(18)

บัตร เฉลยแบบฝึกหัด
ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

1. ปกหนังสือ
2. หน้าปกใน
3. คำนำ
4. สารบัญ
5. เนื้อหา
6. บรรณานุกรม
7. คำนี
8. ริมบั้น
9. การเขียนภาพการ์ตูน
10. สันกลางตัวเล่ม

(19)

แบบทดสอบ

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง

ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. ปกหนังสือมีประโยชน์อย่างไร ?
  - ก. รักษาเนื้อหาของหนังสือ
  - ข. บอกจุดมุ่งหมายของหนังสือ
  - ค. ช่วยให้ทราบว่าหนังสือดีหรือไม่
  - ง. ช่วยในการตัดสินใจเลือกอ่านหนังสือ
2. หน้าปกใน มีความสำคัญอย่างไร ?
  - ก. ให้ความสวยงามแก่หนังสือ
  - ข. บอกความสำคัญของหนังสือ
  - ค. ช่วยในการเลือกซื้อหนังสือ
  - ง. บอกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ
3. สมศรีต้องการทราบวัตถุประสงค์ในการแต่งหนังสือ ควรอ่านจากที่ใด ?
  - ก. คำนำ
  - ข. สารบัญ
  - ค. เนื้อหา
  - ง. บรรณานุกรม

(20)

4. วิไลต้องการทำรายงาน โดยการค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ ควรค้นหาจากที่ใด ?
- ก. คำนำ
  - ข. สารบัญ
  - ค. หน้าปกใน
  - ง. บรรณานุกรม
5. ส่วนใดของหนังสือที่ช่วยให้วิภาทราบว่ หนังสือเล่มนั้นมีหัวข้อเรื่องที่ต้องการ ?
- ก. ปกหนังสือ
  - ข. หน้าปกใน
  - ค. สารบัญ
  - ง. คำนำ
6. สันหนังสือให้ประโยชน์แก่นักเรียนอย่างไร ?
- ก. บอกรายละเอียดของหนังสือเพื่อใช้ทำรายงาน
  - ข. คู่มือเรียกหนังสือเพื่อค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว
  - ค. ช่วยให้ผู้ใช้รู้จักส่วนสำคัญของหนังสือแต่ละเล่มตามที่ต้องการ
  - ง. นักเรียนสามารถนำรายชื่อหนังสือเล่มอื่น ๆ มาค้นคว้าเพิ่มเติมได้
7. นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากดัชนีได้อย่างไร ?
- ก. ช่วยให้นักเรียนทำรายงานได้อย่างถูกต้อง
  - ข. ให้รายละเอียดของเนื้อเรื่องที่ต้องการ
  - ค. บอกหัวข้อเรื่องในการค้นคว้าหนังสืออื่นเพิ่มเติม
  - ง. สามารถเลือกอ่านตรงส่วนที่ต้องการจากบัญชีคำหรือหัวข้อย่อย

(21)

8. ใครคือผู้ที่ปฏิบัติตนในการระวังรักษาหนังสือได้อย่างถูกต้อง ?
- ก. ภาสกร ใช้ที่ค้ำหนังสือเมื่ออ่านยังไม่จบ
  - ข. มานีอ่านหนังสือพิมพ์แล้ววางไว้บนโต๊ะ
  - ค. พงษ์ศักดิ์เอาหนังสือกันฝาขณะ เด็กกลับบ้าน
  - ง. อำพลตัดรูปภาพจากหนังสือของห้องสมุด
9. ใครคือผู้ที่หยิบหนังสือจากชั้นได้อย่างถูกต้อง ?
- ก. สาวิตร์ดึงปลายสันหนังสือด้านบน
  - ข. วิภาดาดึงปลายสันหนังสือด้านล่าง
  - ค. อุษานหยิบตรงสันกลางตัวเล่มหนังสือ
  - ง. ลัดดาดึงตรงปกหนังสือ
10. ข้อใดเป็นการทำลายสมบัติที่เป็นของส่วนรวม ?
- ก. อ่านหนังสือเสร็จแล้วจัดเก็บให้เรียบร้อย
  - ข. ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหนังสือของห้องสมุด
  - ค. ตัดข้อความที่ต้องการจากหนังสือของห้องสมุด
  - ง. ใช้บริการถ่ายเอกสารเมื่อต้องการภาพจากหนังสือของห้องสมุด

(22)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(23)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1. ก
2. ง
3. ก
4. ง
5. ค
6. ข
7. ง
8. ก
9. ค
10. ค

ชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 4

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ การใช้ประโยชน์จากหมวดหมู่หนังสือและเลขเรียกหนังสือ ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ค้นหาหนังสือได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 4	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	9
บัตรกิจกรรม	12
บัตร เลข เรียงหนังสือ	14
บทบาทการ เชิดหุ่น	15
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	19
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	22
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	23

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 4

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. แผ่นภาพการเรียงหนังสือบนชั้น	4	แผ่น
4. แผ่นภาพเลขเรียกหนังสือ	1	แผ่น
5. บัตรคำศัพท์	2	แผ่น
6. บัตรความหมาย	2	แผ่น
7. บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรกิจกรรมตอนที่ 1,2	10	แผ่น
3. บัตร เลขเรียกหนังสือ	40	แผ่น
4. หุ่นกระดาษและบทพากย์การเปิดหุ่น	1	ชุด
5. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
6. กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	50	แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจคุณภาพการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสือชนิดต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่
2. หนังสือที่ติดเลขเรียกหนังสือแล้ว
3. กระเป๋าหนังสือ

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียม

ไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเินหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. ความสำคัญและความหมายของการจัดหมวดหมู่หนังสือ
2. ประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ
3. การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้
4. เลขเรียกหนังสือ
5. การใช้ตัวอักษรแทนเลขหมู่
6. การเรียงหนังสือขึ้นชั้น
7. คำค้นที่นักเรียนควรทราบ

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

การเรียนรู้เรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือ ประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ การรู้จักใช้ประโยชน์จากหมวดหมู่หนังสือ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเลขเรียกหนังสือ ทำให้นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญและประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือได้

(6)

2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เรื่อง การจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ทั้ง 10 หมวดใหญ่ เพื่อค้นหาหนังสือในห้องสมุดด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจัดแยกหนังสือเข้าหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง
4. นักเรียนรู้จักเลขเรียกหนังสือเพื่อการค้นหาหนังสือบนชั้นได้ถูกต้อง
5. นักเรียนรู้จักหลักการเรียงหนังสือบนชั้นเพื่อการค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำหนังสือหลาย ๆ ชนิดที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่มาให้ นักเรียนดู และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาเลือกหนังสือตามที่ครูกำหนด เช่น หนังสือภาษาไทย หนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือประวัติศาสตร์ เป็นต้น เมื่อนักเรียนเลือกหยิบหนังสือได้ถูกต้องแล้ว ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า หนังสือในห้องสมุดมีมากมายหลายชนิด ดังนั้น การที่นักเรียนจะค้นหาหนังสือที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องรู้เรื่องการจัดแยกหนังสือออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การรู้จักหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ
4. เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุดแล้ว ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้ง

(7)

ให้ดูภาพการเรียงหนังสือบนชั้นและแนะนำให้นักเรียนรู้จัก
เลขเรียกหนังสือ โดยนำหนังสือที่ติดเลขเรียกหนังสือแล้วมา
ให้นักเรียนดูพร้อมทั้งอธิบายส่วนประกอบของเลขเรียกหนังสือ
จากแผ่นภาพเลขเรียกหนังสือ

5. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการหยิบหนังสือจากชั้นให้ตัวแทน
ของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม บัตรเลขเรียกหนังสือ กลุ่มละ
1 ชุด และแจกบัตรเลขเรียกหนังสือคนละ 2 บัตร โดยให้
ทุกคนไปหยิบหนังสือจากชั้นตามเลขเรียกหนังสือที่กำหนดให้
พร้อมทั้งเขียนชื่อผู้หยิบหนังสือจากชั้นลงในบัตรเลขเรียกหนังสือ
และเสียบบัตรไว้ในหนังสือ เพื่อให้ครูตรวจสอบว่านักเรียนหยิบ
หนังสือได้ถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นครูแจกหนังสือที่ตรวจแล้ว
ให้นักเรียนคนละ 2 เล่ม เพื่อนำหนังสือเก็บชั้นชั้นพร้อมทั้ง
เขียนชื่อลงในบัตรเลขเรียกหนังสือแล้วเสียบบัตรไว้ในหนังสือ
เพื่อให้ครูตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ (ผู้นำหนังสือเก็บชั้นชั้น
ไม่ควรเป็นคนเดียวกับผู้หยิบหนังสือจากชั้น)
6. ให้นักเรียนสรุปบทเรียนที่ได้เรียนมาแล้ว โดยให้ตัวแทนของ
แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ออกมาเชิดหุ่นงูกระดาศเรื่อง
การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้

(8)

สื่อการสอน

1. หนังสือหลาย ๆ ชนิดที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่
2. หนังสือที่ติดเลขเรียกหนังสือแล้ว
3. หนังสือหมวดต่าง ๆ
4. หุ่นกระดาษและบทพากย์
5. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
6. แผ่นภาพการเรียงหนังสือบนชั้น
7. แผ่นภาพเลขเรียกหนังสือ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนทนาซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอบ

หน่วยที่ 4 การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
<p>การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด</p> <p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูนำหนังสือหลาย ๆ ชนิดที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่มาให้ให้นักเรียนดูและให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาเลือกหนังสือตามที่ต้องการหนด เช่น หนังสือภาษาไทย หนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือประวัติศาสตร์ เป็นต้น เมื่อนักเรียนหยิบหนังสือได้ถูกต้องแล้ว ครูสุบให้นักเรียนนั่งว่า หนังสือในห้องสมุดมีมากมายหลายชนิด ดังนั้นการที่นักเรียนจะค้นหาหนังสือที่ต้องการจึงจำเป็นต้องรู้เรื่องการจัดแยกหนังสือออกเป็นหมวดหมู่เพื่อช่วยให้ นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p> <p><u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p>	<p>ครูนำหนังสือหลาย ๆ ชนิดที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่มาให้ให้นักเรียนดูและให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาเลือกหนังสือตามที่ต้องการหนด เช่น หนังสือภาษาไทย หนังสือวิทยาศาสตร์ หนังสือประวัติศาสตร์ เป็นต้น เมื่อนักเรียนหยิบหนังสือได้ถูกต้องแล้ว ครูสุบให้นักเรียนนั่งว่า หนังสือในห้องสมุดมีมากมายหลายชนิด ดังนั้นการที่นักเรียนจะค้นหาหนังสือที่ต้องการจึงจำเป็นต้องรู้เรื่องการจัดแยกหนังสือออกเป็นหมวดหมู่เพื่อช่วยให้ นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p> <p><u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p>	<p>หนังสือหลาย ๆ ชนิดที่ยังไม่ได้จัดแยกหมวดหมู่</p> <p>บทเรียนเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด</p> <p>บัตรคำศัพท์ มีความหมาย</p>	<p>ประเมินผลก่อนเรียน</p> <p>ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ</p> <p>ปฏิบัติกิจกรรม</p>	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นที่ 3 เมื่อเด็กเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือ ในห้องสมุดแล้ว ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้ดูภาพการเรียนหนังสือบนชั้นและแนะนำให้นักเรียนรู้จักเลขเรียกหนังสือ โดยนำหนังสือที่ติดเลขเรียกหนังสือแล้วมาให้เด็กเรียนดูพร้อมทั้งอธิบายส่วนประกอบของเลขเรียกหนังสือจากแผ่นภาพเลขเรียกหนังสือ</p> <p>ขั้นที่ 4 ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมภาษาพยางค์หนังสือจากชั้น ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มร่วมบัตรกิจกรรม บัตรเลขเรียกหนังสือ (หน้า 12-14) กลุ่มละ 1 ชุด โดยแจกบัตรเลขเรียกหนังสือคนละ 2 บัตรและให้ทุกคนไปหยิบหนังสือจากตามเลขเรียกหนังสือที่กำหนดให้ พร้อมทั้งเขียนชื่อผู้ยืมหนังสือจากชั้นลงในบัตรเลขเรียกหนังสือและเสียไว้ในหนังสือ เพื่อให้ครูตรวจสอบว่านักเรียนหยิบหนังสือได้ถูกต้องหรือไม่ หลังจากนั้นครูแจกหนังสือที่ตรวจแล้วให้นักเรียนคนละ 2 เล่ม เพื่อนำหนังสือเก็บชั้นพร้อมกับเขียนชื่อลงในบัตรเลขเรียกหนังสือชั้นนั้น ได้ถูกต้องหรือไม่ (ผู้นำหนังสือเก็บชั้นนั้นไม่ควรเป็นคนเดียวกับผู้ยืมหนังสือจากชั้น)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ออกมาเจ็ดผู้ดูแลกระดาษเรื่อง การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของตัว (หน้า 15-18)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แผ่นภาพการเรียนหนังสือ - หนังสือที่ติดเลขเรียกหนังสือ - แผ่นภาพเลขเรียกหนังสือ - บัตรกิจกรรม ตอนที่ 1 - บัตรกิจกรรม ตอนที่ 2 - บัตรเลขเรียกหนังสือ - หนังสือพร้อมหมวดหมู่ต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตจากการสนทนาซักถาม - ปฏิบัติกิจกรรม - ให้นักเรียนดู - ประเมินผลหลังเรียนทำแบบทดสอบ 10 ข้อ 	

(12)

บัตรกิจกรรม**ตอนที่ 1**

1. ให้นักเรียนทุกคนนำบัตรเลขเรียกหนังสือที่ได้รับคนละ 2 บัตรไปหยิบหนังสือจากชั้นตามที่กำหนดไว้
2. เมื่อหยิบหนังสือครบแล้วให้เขียนชื่อผู้หยิบหนังสือจากชั้นลงในบัตรเลขเรียกหนังสือแล้วสอดไว้ในหนังสือและนำมาส่งครูเพื่อตรวจสอบว่าตนเองหยิบหนังสือได้ถูกต้องหรือไม่

(13)

บัตรกิจกรรม**ตอนที่ 2**

1. ให้นักเรียนทุกคนที่ได้รับแจกหนังสือที่ครูตรวจสอบ
ความถูกต้องแล้วคนละ 2 เล่ม นำไปคืนที่ชั้นหนังสือ
2. เมื่อนำหนังสือไปคืนที่ชั้นหนังสือแล้วให้เขียนชื่อ
ผู้เก็บหนังสือขึ้นลงในบัตร เลขเรียกหนังสือแล้ว
สอดไว้ในหนังสือและให้ครูตรวจสอบว่าตนเองเก็บ
หนังสือขึ้นชั้น ได้ถูกต้องหรือไม่

(14)

บัตรเลขเรียกหนังสือ**เลขเรียกหนังสือ****ผู้ยืมหนังสือจากชั้น .....****ผู้นำหนังสือไปเก็บที่ชั้น.....**

(15)

บทพากย์การเซ็ดหน้า

เรื่อง

การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้

<u>คนที่ 1</u>	ห้องสมุด	รวมหนังสือ	ชื่อต่าง ๆ
	จัดเรียงวาง	เป็นหมวดหมู่	คุดไส
	ตามระบบ	ดิวอี้	ติกระไร
	สิบหมวดใหญ่	ทศนิยม	ประสมกัน
	ระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของดิวอี้ เมลวิลล์ ดิวอี้ เป็นผู้คิดขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว โดยแบ่งเนื้อหาวิชาที่มีอยู่ในโลกออกเป็น 10 หมวดใหญ่ และใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์		
<u>คนที่ 2</u>	หมวดหนึ่งร้อย	ปรัชญา	เพราะว่ามนุษย์
	เริ่มต้นจุด	ภูมิปัญญา	มาสร้างสรรค์
	หมวด 100 ปรัชญา เมื่อมนุษย์เกิดขึ้นมาจะต้องคิดถึงตนเองก่อนอื่น จึงหาเหตุผลเกี่ยวกับการเกิด ซึ่งเป็นเรื่องของปรัชญาจิตวิทยา จริยศาสตร์ เป็นต้น		
<u>คนที่ 3</u>	หมวดสองร้อย	ศาสนา	สถาบัน
	ที่มุ่งมั่น	ให้กระทำ	แต่ความดี
	หมวด 200 เมื่อมนุษย์หาเหตุผลเกี่ยวกับตัวเองได้แล้วเกิดความเชื่อมั่นและเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทวดา พระเจ้า ผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของศาสนาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก		

(16)

- คนที่ 4   หมวดสามร้อย   สังคม   ล้านชนจีน
                          สร้างจุดยืน   ร่วมกัน   ขมิขมัน
- หมวด 300 สังคมศาสตร์ เมื่อมนุษย์รวมตัวกันอยู่เป็นหมู่เป็นพวก มีการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มชน ทำให้เกิดสังคมเมืองมีกฎหมายที่กำหนดไว้เพื่อความสงบสุขในสังคม มีระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี การศึกษา การเศรษฐกิจ การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น
- คนที่ 5   หมวดสี่ร้อย   ภาษา   ใช้พาที
                          คำคุณี   มีมากมาย   หลายหลากกัน
- หมวด 400 ภาษา การที่มนุษย์มีการติดต่อกัน การเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จำเป็นต้องใช้ภาษาต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความนึกคิด ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม
- คนที่ 6   ห้าร้อยนี้   วิทยาศาสตร์   จัดหมวดไว้
                          คนควรรู้ได้   รู้จักดี   ที่ศึกษา
                          คุณประโยชน์   มีมากนัก   กับชีวิต
- หมวด 500 วิทยาศาสตร์ เมื่อมนุษย์รู้เรื่องเกี่ยวกับตัวเองแล้วก็เริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง เช่น สัตว์ ต้นไม้ ดิน แร่ธาตุ ทำให้เกิดการศึกษา ค้นคว้าหาเหตุผลและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียกว่า วิทยาศาสตร์
- คนที่ 7   หมวดหกหรือ   วิทยา-   ศาสตร์ประยุกต์
                          มนุษย์มี   ความสุข   ทุกสมัย
                          ด้วยเทคโนโลยี   โลยี   ที่ก้าวไกล
                          เป็นผลให้   มนุษย์   รุดหน้ามา

(17)

หมวด 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ เมื่อได้ศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ แล้ว ก็นำความรู้นี้ มาประดิษฐ์สิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้สำหรับตนเองให้สะดวกสบาย มากขึ้น เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ เครื่องบิน เป็นต้น

คนที่ 8

เมื่อมนุษย์	มีสุข	ไร้ทุกข์แฉง
ก็เริ่มมอง	ความงาม	ตามประสา
มาประดิษฐ์	สฤติย์ไว้	ในพารา
หมวดเจ็ดร้อย	นั้นหนา	ศิลปกรรม

หมวด 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง มนุษย์ได้รับความสุขแล้วมีเวลาว่างมากขึ้น ก็เกิดการประดิษฐ์สิ่งสวยงาม ได้แก่ ภาพเขียน ดนตรี นาฏศิลป์ ตลอดจนการ บันเทิง ได้แก่ กีฬา การละเล่นต่าง ๆ การถ่ายรูป เป็นต้น

คนที่ 9

ครั้นประดิษฐ์	สิ่งสวยงาม	จนล้มฤทธิ์
แต่ดวงจิต	รัญจวน	คิดครวญคร่ำ
เกิดวลี	เรียงร้อย	เป็นถ้อยคำ
ฟังจดจำ	หมวดแปดร้อย	วรรณคดี

หมวด 800 วรรณคดี ต่อมามนุษย์ได้แสดงออกถึงความคิดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยบรรยายถึงความรู้สึกทางอารมณ์ออกมาในรูปของโคลง กลอน การเล่าเรื่อง นวนิยาย เป็นต้น

คนที่ 10

หมวดเก้าร้อย	ประวัติศาสตร์	อาจารย์ก
ให้สำนึก	ถึงเหตุการณ์	ผ่านวิถี
ภูมิศาสตร์	เรื่องประเทศ	เขตปฐพี
รวมไว้ที่	หมวดนี้	มีชิ้นชม

(18)

หมวด ๑๑๑ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ เมื่อมนุษย์แยกกันอยู่เป็นกลุ่มเป็นพวก มีการเดินทางไปมาติดต่อกับถิ่นอื่น ๆ กลับมายังท้องถิ่นของตนก็เล่าสู่กันฟัง บางคนก็บันทึกสิ่งที่ได้พบเห็นมา เป็นการบันทึกทั้งของชาติอื่นและชาติของตนเอง เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมากในอดีต

คนที่ 11

ครบถ้วนหมวด   แล้วยังมี   หนังสืออีก

ไม่อาจหลีกเลี่ยง   เข้าหมวดใด   ได้เหมาะสม

จึงจัดใน   ศูนย์ศูนย์ศูนย์   บูเก็วมี

เรานิยม   เบ็ดเตล็ด   เสรีจลีนไป

หมวด ๑๑๑ ความรู้ทั่วไป เป็นความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งไม่อาจรวมเข้ากับหมวดอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ความรู้เหล่านี้ ได้แก่ ความรู้เบ็ดเตล็ดทั่วไป สารานุกรมทั่วไป การจัดห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หนังสือหายาก เป็นต้น

คัดลอกมาจาก

เรวัต การพจน์. ห้องสมุดสุดแสนดี. กรุงเทพฯ : ตันอ้อ, 2527.

อัมพร ปันศรี นนทนา เผือกผ่อง สุกัตรา จักรเงิน. วิธีสอนการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.

(19)

แบบทดสอบ

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้อง
ที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. การจัดหมวดหมู่หนังสือมีประโยชน์อย่างไร ?
  - ก. สะดวกในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ
  - ข. ช่วยประหยัดเวลาในการอ่านหนังสือ
  - ค. ช่วยให้ครูบรรณารักษ์ทำงานมากยิ่งขึ้น
  - ง. ทำให้ห้องสมุดมีความสวยงามน่าเข้าไปใช้
2. การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ ใช้อะไรเป็นสัญลักษณ์ ?

ก. ตัวอักษรภาษาอังกฤษ	ข. ตัวอักษรภาษาไทย
ค. ตัวเลข	ง. รูปภาพ
3. เลขเรียกหนังสืออยู่ที่ส่วนใดของหนังสือ ?

ก. หน้าสารบัญ	ข. หน้าคำนำ
ค. หน้าปกใน	ง. สันหนังสือ
4. ระบบทศนิยมของดิวอี้ แบ่งหนังสือออกเป็นกี่หมวดใหญ่ ?

ก. 6 หมวด	ข. 10 หมวด
ค. 15 หมวด	ง. 16 หมวด

(20)

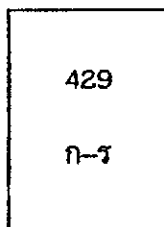
5. วิจัยต้องการค้นหาหนังสือเรื่อง ชนข้างขุนแผน ควรไปค้นหาหนังสือที่หมวดใด ?

- ก. หมวด 000
- ข. หมวด 200
- ค. หมวด 400
- ง. หมวด 800

6. หนังสือที่สุนันทาไปค้นหาในหมวด 000 ควรเป็นหนังสือเล่มใด ?

- ก. หนังสือความรู้ทั่วไป
- ข. หนังสือตำราประกอบอาหาร
- ค. หนังสือการประดิษฐ์เศษวัสดุ
- ง. หนังสือประวัติบุคคลสำคัญ

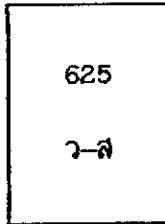
7.

- ก. เลขหมู่หนังสือ
- ข. เลขเรียกหนังสือ
- ค. เลขทะเบียนหนังสือ
- ง. ลำดับที่ของหนังสือ

(21)

8.

" 625 " หมายถึงอะไร ?

- ก. เลขหมู่หนังสือ
- ข. เลขทะเบียนหนังสือ
- ค. เลขลำดับที่ของหนังสือ
- ง. ถูกทุกข้อ
9. คาราท้องการยืมหนังสือนิทานให้น้องอ่าน ควรไปยืมหนังสือจากชั้นใด ?
- ก. ชั้นหนังสือทั่วไป
- ข. ชั้นหนังสืออ้างอิง
- ค. ชั้นหนังสือนวนิยาย
- ง. ชั้นหนังสือเยาวชน
10. ข้อใดเป็นการเรียงหนังสือได้อย่างถูกต้อง ?
ก.	865	423	504	980
	อ-ม	ม-ว	พ-น	ก-ข
ข.	504	865	423	980
	พ-น	อ-ม	ม-ว	ก-ข
ค.	423	504	865	980
	ม-ว	พ-น	อ-ม	ก-ข
ง.	980	504	865	423
	ก-ข	พ-น	อ-ม	ม-ว

(22)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(23)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

1. ก
2. ค
3. ง
4. ข
5. ง
6. ก
7. ข
8. ก
9. ง
10. ค

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

การใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 5

การใช้บัตรรายการ (1)

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1) ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักประโยชน์ของบัตรรายการประเภทของบัตรรายการ เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการค้นหาหนังสือของห้องสมุดได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 5	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรกิจกรรม	10
กิจกรรม	11
บัตร เฉลยกิจกรรม	12
บัตรคำสั่ง	13
แบบฝึกหัด	14
กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	15
บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	16
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	17
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	21
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	22

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 5

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. บัตรคำศัพท์	4	แผ่น
4. บัตรความหมาย	4	แผ่น
5. แผ่นภาพบัตรรายการ	3	แผ่น
6. แผ่นภาพส่วนประกอบของบัตรรายการ	1	แผ่น
7. แผนภูมิเพลงบัตรรายการ	1	แผ่น
8. เทปเพลงบัตรรายการ	1	ตลับ
9. บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บน เรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรกิจกรรม	5	แผ่น
3. กิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	5	ชุด
4. บัตร เฉลยกิจกรรม	5	แผ่น
5. บัตรคำสั่ง	5	แผ่น
6. แบบฝึกหัด	20	แผ่น
7. กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	20	แผ่น
8. บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	5	แผ่น
9. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
10. กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	50	แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจจุดการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)•

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. เครื่องเล่นเทป
2. กระดาษแผ่น

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 5 การใช้บัตรรายการ(1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของบัตรรายการ
2. ประโยชน์ของบัตรรายการ
3. ประเภทของบัตรรายการ
4. คำศัพท์ที่นักเรียนควรรทราบ

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

บัตรรายการ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือของห้องสมุดได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของบัตรรายการได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกประเภทของบัตรรายการทั้ง 3 ประเภทได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนต้องการหาหนังสือเรื่อง ทำนาบัว หรือหนังสือที่แต่ง โดยสุรินทร์ มีจลาชีพ นักเรียนสามารถค้นหาได้จากที่ใด โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มตอบตามที่นักเรียนทราบ เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มตอบแล้วครูสรุปว่า การค้นหาหนังสือ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือช่วยค้นหาที่เรียกว่า บัตรรายการ จึงจะช่วยให้การค้นหาหนังสือที่ต้องการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

(6)

2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (1)
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ
4. เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (1) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนดูแผ่นภาพบัตรรายการขยายใหญ่ทั้ง 3 ประเภท และแนะนำให้นักเรียนรู้จักส่วนประกอบของบัตรรายการจากแผ่นภาพส่วนประกอบของบัตรรายการ
5. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการแยกประเภทของบัตรรายการที่ครูกำหนดให้ เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยกิจกรรม
6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง การใช้บัตรรายการ
7. ครูสรุปบทเรียนจากแผนภูมิเพลงบัตรรายการ พร้อมทั้งให้นักเรียนฟังเพลงบัตรรายการที่ครูได้เตรียมไว้

(7)

สื่อการสอน

1. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
2. แผ่นภาพตัวอย่างบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง
บัตรหัวเรื่อง
3. แผ่นภาพส่วนประกอบของบัตรชื่อเรื่อง
4. บัตรรายการ จำนวน 5 ชุด
5. เทปเพลงบัตรรายการ
6. แผนภูมิเพลงบัตรรายการ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการซักถามและการตอบคำถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอบ

หน้าที่ 5 การใช้บัตรรายการ (1) จำนวน 3 คาน

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
การใช้บัตรรายการ(1)	<p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนต้องการหนังสือเรื่องการทำนาข้าว หรือหนังสือที่แต่งโดยสุรินทร์ มัจฉาชีพ นักเรียนสามารถค้นหาได้จากที่ใด โดยที่นักเรียนทุกกลุ่มตอบตามที่นักเรียนทราบ เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มตอบแล้วครูสรุปว่า การค้นหาหนังสือจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการช่วยค้นหาหนังสือเรียกว่า บัตรรายการ จึงจะได้หนังสือที่ต้องการอย่างรวดเร็วและถูกต้อง</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบัตรเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (1) ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p> <p><u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียน</p>	<p>- บทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (1)</p> <p>- นิตยสารคำศัพท์ นิตยสารความหมาย</p> <p>- แผ่นงานบัตรรายการ 3 ประเภท</p> <p>- แผ่นงานส่วนประกอบของบัตรรายการ</p>	<p>- ประเมินผลก่อนเรียนทั้งแบบทดสอบ 10 ข้อ</p> <p>- สังเกตจากการตอบคำถาม</p>	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียงการสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p><u>ขั้นที่ 3</u> เมื่อให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ(1) แล้ว ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนดูแผนภาพบัตรรายการขยายใหญ่ถึง 3 ประเภท หลังจากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักส่วนประกอบของบัตรรายการจากแผนภาพแสดงส่วนประกอบของบัตรรายการ</p> <p><u>ขั้นที่ 4</u> ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม อุปกรณ์การประกอบกิจกรรมบัตรเฉลยกิจกรรม (หน้า 11-13) กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแยกประเภทของบัตรผู้แต่ง บัตร-ชื่อเรื่อง บัตรหัวข้อเรื่อง ให้ถูกต้องหลังจากก็กิจกรรมเสร็จแล้วให้ทุกกลุ่มตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยกิจกรรม</p> <p><u>ขั้นที่ 5</u> ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่งแบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด (หน้า 14-16) และให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัด เมื่อเสร็จแล้วให้ทุกกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>ครูสรุปบทเรียนจากแผนภูมิเพลงบัตรรายการพร้อมทั้งให้นักเรียนแต่ง เพลงบัตรรายการที่ครูได้เตรียมไว้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรกิจกรรม - กิจกรรมและอุปกรณ์การปฏิบัติกิจกรรม - บัตรเฉลยกิจกรรม - บัตรคำสั่ง - แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ - บัตรเฉลยแบบฝึกหัด - แผนภูมิ เพลงบัตรรายการ - เทปเพลงบัตรรายการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติกิจกรรม - ทำแบบฝึกหัด - ประเมินผลหลังเรียน 	

(10)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแยกประเภทของบัตรรายการทั้ง 3 ประเภทให้ถูกต้อง
2. หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว
ให้ฟังคำสั่งจากคุณครูเพื่อตรวจสอบว่า
กลุ่มของตนเองทำได้ถูกต้องหรือไม่

(11)

กิจกรรม

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแยกประเภทของบัตรรายการ

ทั้ง 15 บัตรที่แจกให้ โดยแยกเป็น

- บัตรผู้แต่ง
- บัตรชื่อเรื่อง
- บัตรหัวเรื่อง

(12)

บัตรเฉลยกิจกรรม

- บัตรผู้แต่ง
1. ดวงกมล สุวรรณศรี
  2. เทียง เล็กสิงห์โต
  3. ประพนธ์ เรืองรงค์
  4. สมสุข มัจฉาชีพ
  5. อภัย จันทวิมล

- บัตรชื่อเรื่อง
1. คู่มือโรคภูมิแพ้
  2. นกกระสาไทย
  3. มะพร้าวน้อย
  4. ยามว่าง
  5. ไวรัส

- บัตรหัวข้อเรื่อง
1. กล้วยไม้
  2. ดินสอพอง
  3. ธรรมชาติศึกษา
  4. ลาว-ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว
  5. สุขภาพในโรงเรียน

(13)

บัตรคำสั่ง

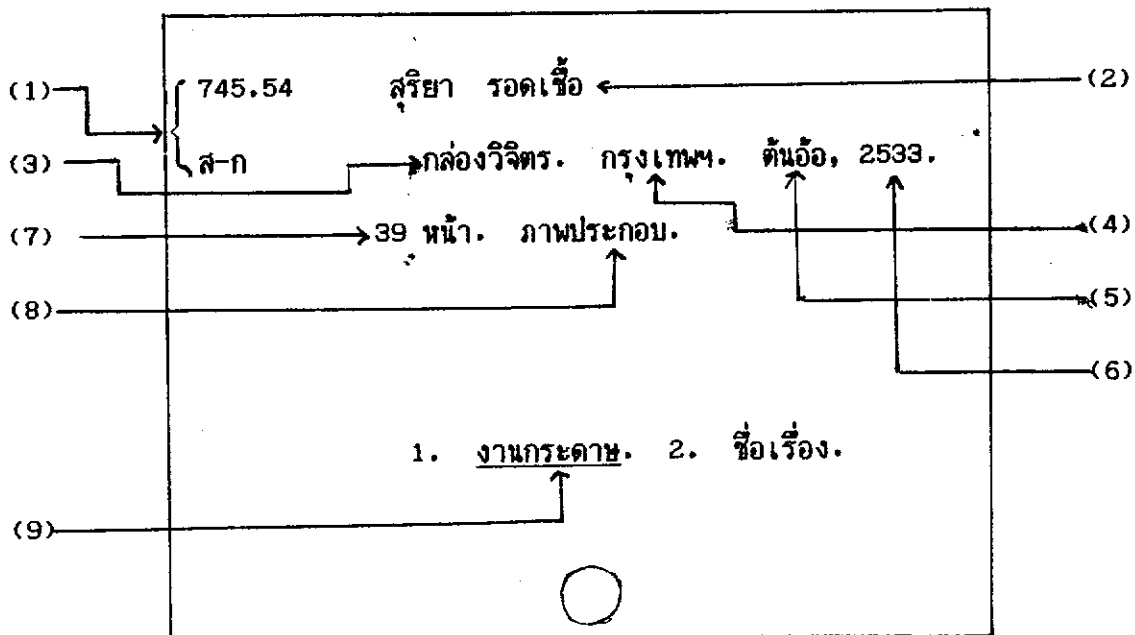
1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้นักเรียนทำเสร็จภายใน 10 นาที
2. หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้นักเรียน ตรวจคำตอบ จากบัตร เฉลยและให้คะแนน
3. การให้คะแนน ข้อใด ถูก ให้ 1 คะแนน
ข้อใด ผิด ให้ 0 คะแนน
(อย่าแก้คำตอบ เพื่อเพิ่มคะแนนให้กับตนเอง)
4. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดคำตอบดูก่อนที่ทุกคนจะทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(14)

แบบฝึกหัด

การใช้บัตรรายการ (1)

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพบัตรรายการต่อไปนี้ แล้วจับคู่ข้อความที่มีความสัมพันธ์กัน โดยนำตัวอักษรที่อยู่แถวหลังมาเติมลงหน้าข้อความที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง

..... 1. ประเภทของบัตรรายการ

ก. ปีที่พิมพ์

..... 2. หมายเลข 1

ข. ชื่อผู้แต่ง

..... 3. หมายเลข 2

ค. สุริยา รอดเชื้อ

..... 4. หมายเลข 3

ง. สถานที่พิมพ์

..... 5. หมายเลข 4

จ. บัตรผู้แต่ง

(15)

..... 6. หมายเลข 5	ฉ. กล่องวิจิตร
..... 7. หมายเลข 6	ช. เลขเรียกหนังสือ
..... 8. ผู้แต่งหนังสือ	ซ. 39
..... 9. หนังสือมี.....หน้า	ฅ. ชื่อหนังสือ
.....10. ชื่อหนังสือ	ญ. สำนักพิมพ์
	ฎ. 2533
	ฏ. 745.54

กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(16)

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

การใช้บัตรรายการ (1)

1. จ บัตรผู้แต่ง
2. ข เลขเรียกหนังสือ
3. ข ชื่อผู้แต่ง
4. ฉ ชื่อหนังสือ
5. ง สถานที่พิมพ์
6. ญ สำนักพิมพ์
7. ก ปีที่พิมพ์
8. ค สूरिया
9. ซ 39
10. ฉ กล่องวีจิตร

(17)

แบบทดสอบ

การใช้บัตรรายการ (1)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

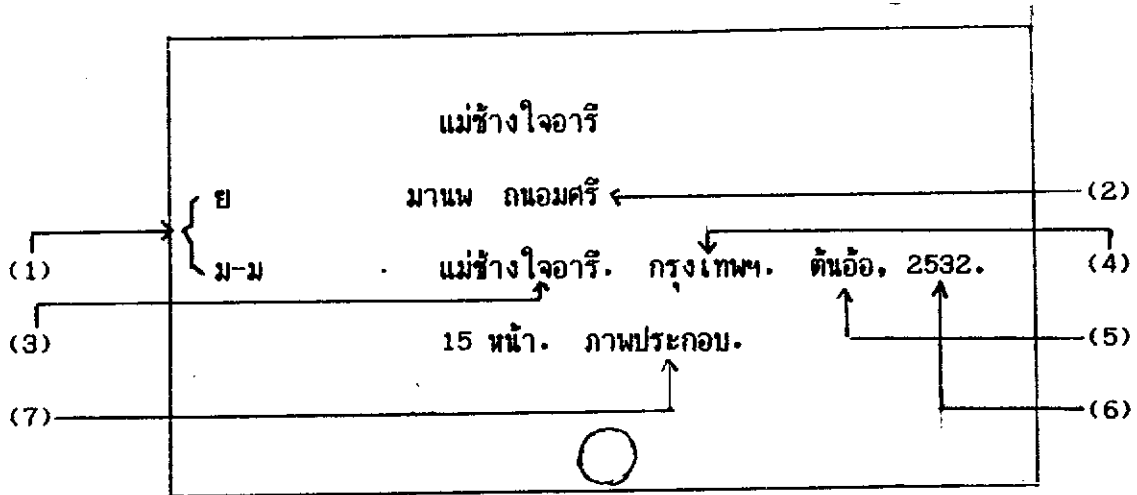
1. บัตรรายการให้ประโยชน์แก่นักเรียนอย่างไร ?
  - ก. บอกรายละเอียดประวัติของหนังสือ
  - ข. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
  - ค. เป็นคนที่มีความรู้กว้างขวาง
  - ง. ช่วยในการค้นหาหนังสือ
2. ถ้านักเรียนต้องการทราบว่า ห้องสมุดมีหนังสือที่ต้องการหรือไม่ ควรปฏิบัติอย่างไร ?
  - ก. ถามผู้เข้าใช้ห้องสมุด
  - ข. เปิดดูจากบัตรรายการ
  - ค. ถามคนทำความสะอาด
  - ง. เดินดูตามชั้นหนังสือ
3. ส่วนใดของบัตรรายการที่บอกให้ทราบตำแหน่งที่อยู่หนังสือบนชั้นของหนังสือแต่ละเล่ม ?
  - ก. ชื่อเรื่อง
  - ข. ชื่อผู้แต่ง
  - ค. เลขหมู่หนังสือ
  - ง. เลขเรียกหนังสือ

(18)

4. ถ้านักเรียนต้องการหนังสือที่เขียนโดย ลมุล รัตตากร ควรค้นจากบัตรรายการชนิดใด ?
- ก. บัตรผู้แต่ง
  - ข. บัตรชื่อเรื่อง
  - ค. บัตรหัวเรื่อง
  - ง. ถูกทุกข้อ
5. ถ้านักเรียนต้องการหนังสือเรื่อง กล้วยไม้ ควรค้นจากบัตรรายการชนิดใด ?
- ก. บัตรผู้แต่ง
  - ข. บัตรหัวเรื่อง
  - ค. บัตรชื่อเรื่อง
  - ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
6. สมศรีต้องการทำรายงานเกี่ยวกับพืชมีดอก ควรค้นจากบัตรรายการใด ?
- ก. บัตรหัวเรื่อง
  - ข. บัตรชื่อเรื่อง
  - ค. บัตรผู้แต่ง
  - ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค

(19)

จากบัตรรายการต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อ 7-10

7. จากภาพข้างบนนี้เป็นบัตรรายการชนิดใด ?

- ก. บัตรชื่อเรื่อง
- ข. บัตรหัวเรื่อง
- ค. บัตรผู้แต่ง
- ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค

8. ชื่อผู้แต่งอยู่ตรงหมายเลขใด ?

- ก. 1
- ข. 2
- ค. 3
- ง. 4

(20)

9. เลขเรียกหนังสืออยู่ตรงหมายเลขใด ?

ก. 4

ข. 2

ค. 1

ง. 4 และ 2

10. หมายเลขใดที่บอกให้ทราบว่าหนังสือเล่มนี้มีรูปประกอบอยู่ด้วย ?

ก. 8

ข. 7

ค. 6

ง. 5

(21)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(22)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การใช้บัตรรายการ (1)

1. ง
2. ข
3. ง
4. ก
5. ค
6. ก
7. ก
8. ข
9. ค
10. ข

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 6

การใช้บัตรรายการ (2)

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2) ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักการเรียงบัตรรายการ การใช้บัตรรายการในการค้นหาหนังสือ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากบัตรรายการได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 6	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรคำสั่ง	11
แบบฝึกหัด	12
กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	13
บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	14
บัตรกิจกรรม	15
กิจกรรม	16
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	21
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	24
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	25

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 6

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. บัตรคำศัพท์	5	แผ่น
4. บัตรความหมาย	5	แผ่น
5. บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรคำสั่ง	5	แผ่น
3. แบบฝึกหัด	20	แผ่น
4. กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	20	แผ่น
5. บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	5	แผ่น
6. บัตรกิจกรรม	5	แผ่น
7. กิจกรรม	5	แผ่น
8. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
9. กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	50	แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอน โดยใช้ชุดการสอน
  2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
  3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
  4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
  5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
  6. ควรสำรวจคุณภาพการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
  7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
  8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน
- สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

- กระเป๋าหนังสือ

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสิ่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียม

ไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(4)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. การเรียงบัตรรายการ
2. การใช้บัตรรายการในการค้นหาหนังสือ
3. คำศัพท์ที่นักเรียนควรทราบ

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

การใช้ประโยชน์จากบัตรรายการทั้ง 3 ประเภท นั้นผู้ใช้ควรรู้เรื่อง การเรียงบัตรรายการและการใช้บัตรรายการในการค้นหาหนังสือ จึงจะช่วยให้การค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ถูกต้องและรวดเร็ว

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากบัตรรายการทั้ง 3 ประเภท ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถใช้บัตรรายการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูพานักเรียนไปที่ตู้บัตรรายการที่มีบัตรรายการจัดเรียงไว้ แล้วครูถามนักเรียนว่า บัตรรายการที่อยู่ในลิ้นชักนั้นเอามาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามแล้วครูสรุปว่าบัตรรายการที่เรียงอยู่ในตู้นั้นนักเรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

(5)

2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (2)
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ
4. หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (2) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียน ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่ง แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ บัตรเฉลย แบบฝึกหัด กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดที่ได้รับ หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จาก บัตรเฉลยแบบฝึกหัด
5. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการค้นหาบัตรรายการ โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม กิจกรรมกลุ่มละ 1 ชุด หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ครูตรวจสอบว่า แต่ละกลุ่มทำได้ถูกต้องหรือไม่
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่ได้เรียนมาแล้ว

(6)

สื่อการสอน

1. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
2. ตู้นิพนธ์รายการ
3. บัตรกิจกรรม บัตรคำสั่ง
4. บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามและการซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

(7)

บันทึกการสอบ

หน่วยที่ 6 การใช้บัตรรายการ (2) จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
การใช้บัตรรายการ (2)	<p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูให้นักเรียนไปที่ตู้บัตรรายการที่มีบัตรรายการจัดเรียงไว้แล้วครูถามนักเรียนว่า บัตรรายการที่อยู่ในเส้นสีกันเอามาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามแล้วครูสรุปว่าบัตรรายการที่เรียงอยู่ในตู้สีนั้นนักเรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง การใช้บัตรรายการ (2) ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด และให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p>	<p>- ตู้บัตรรายการ</p> <p>- บทเรียนเรื่องการใช้บัตรรายการ (2)</p>	<p>- ประเมินผลก่อนเรียน</p> <p>- ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ</p> <p>- สังเกตจากการตอบคำถาม</p>	

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นที่ 2 ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p> <p>ขั้นที่ 3 หลังจากนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่องการใช้บัตรรายการ (2) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนและให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสั่ง แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด (หน้า 11-14) กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้ทุกคนทำแบบฝึกหัดที่ได้รับ หลังจากนั้นแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p>ขั้นที่ 4 นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมการค้นพบบัตรรายการ โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม กิจกรรม (หน้า 15-20) กลุ่มละ 1 ชุด หลังจากนั้นกิจกรรมเสร็จแล้วให้ครูตรวจสอบว่า แต่ละกลุ่มทำถูกต้องหรือไม่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรคำสั่งที่ บัตรความหมาย - บัตรคำสั่ง - แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ - บัตรเฉลยแบบฝึกหัด - บัตรกิจกรรม - กิจกรรมการค้นพบบัตรรายการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบฝึกหัด - ปฏิบัติกิจกรรม 	

(9)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนที่ได้เรียนมาแล้ว</p>		<p>- ประเมินผลหลังเรียนทำ แบบทดสอบ 10 ข้อ</p>	

(10)

บัตรคำสั่ง

1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้นักเรียนทำเสร็จภายใน
10 นาที
2. หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้นักเรียน ตรวจสอบคำตอบ
จากบัตรเฉลยและให้คะแนน
3. การให้คะแนน ข้อใด ถูก ให้ 1 คะแนน
ข้อใด ผิด ให้ ๐ คะแนน
4. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดคำเฉลยดูก่อนที่ทุกคน
จะทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อย

(11)

แบบฝึกหัด

การใช้บัตรรายการ (2)

1. ให้นักเรียนเรียงคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

มะลิ   ขานชม   พิกุล   บานเย็น   กุหลาบ

.....

ประเพณี   กำมะถัน   วิทยาศาสตร์   เชื้อนกินน้ำ   โรคติดต่อ

.....

2. ให้นักเรียนเรียงชื่อผู้แต่งให้ถูกต้อง

แม่จันทน์   ชาลิต   1. ....

จิตร   ภูมิศักดิ์   2. ....

สุภา   เทวกุล   3. ....

ณรงค์   จันทร์ เรือง   4. ....

วิลาศ   มณีวัต   5. ....

3. ให้นักเรียนเรียงหัวข้อเรื่องต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ไม้ประดับ   1. ....

คำคมไทย   2. ....

ที่ดินเพื่อการเกษตร   3. ....

ตำราพิชัยสงคราม   4. ....

การบวช   5. ....

(12)

กระดาษคำตอบ

แบบฝึกหัด

การใช้บัตรรายการ (2)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. ....
.....

- 2.   1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

- 3.   1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

(13)

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด
การใช้บัตรรายการ (2)

1. กุหลาบ ชวนชม บานเย็น พิกุล มะลิ
กำมะถัน เชื้อนกันน้ำ ประเพณี โรคติดต่อ
วิทยาศาสตร์
2.
  1. จิตร ภูมิศักดิ์
  2. ณรงค์ จันทร์เรือง
  3. แม้นมาศ ชาลิต
  4. สุกา เทวกุล
  5. วิลาศ มณีวัต
3.
  1. การบวช
  2. คำคมไทย
  3. ตำราพิชัยสงคราม
  4. ที่ดินเพื่อการเกษตร
  5. ไม้ประดับ

(14)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาบัตรรายการที่กำหนดให้

บัตรผู้แต่ง 2 บัตร

บัตรชื่อเรื่อง 2 บัตร

บัตรหัวเรื่อง 2 บัตร

2. หลังจากให้นักเรียนทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้วให้ฟังคำสั่ง

จากคุณครูเพื่อตรวจสอบว่า กลุ่มของตนทำได้ถูกต้องหรือไม่

(15)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาบัตรรายการต่อไปนี้

- บัตรผู้แต่ง
1. ชุติพร สุสุวรรณ
  2. เกียง เล็กสิงห์โต

- บัตรชื่อเรื่อง
1. ธรรมนิยมไทย
  2. มะพร้าวน้อย

- บัตรหัวเรื่อง
1. วรรณคดีไทย
  2. ลาว-ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว

(16)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาบัตรรายการต่อไปนี้

บัตรผู้แต่ง 1. กองเทพ เคลือบพณิชกุล
2. จันทนา อำไพ

บัตรชื่อเรื่อง 1. ยามว่าง
2. เทียววังเวียงละโว้

บัตรหัวเรื่อง 1. กล้ายไม้
2. จิตวิทยาเด็ก

(17)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาบัตรรายการต่อไปนี้

บัตรผู้แต่ง

1. ดวงกมล สุวรรณศรี
2. ประพนธ์ เรืองณรงค์

บัตรชื่อเรื่อง

1. เกิดมาฝั่งกัน
2. คู่มือโรคภูมิแพ้

บัตรหัวเรื่อง

1. ธรรมชาติศึกษา
2. ไทย-ความเป็นอยู่และประเพณี

(18)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาบัตรรายการต่อไปนี้บัตรผู้แต่ง 1. นาริรัตน์ อยู่กิตติชัย

2. ภู ตะนาวศรี

บัตรชื่อเรื่อง 1. นกกระสาไทย

2. ขนเขี้ยวรักโลก

บัตรหัวเรื่อง 1. ดินสอพอง

2. ภูมิแพ้ โรค

(19)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 5

คำสั่ง ให้นักเรียนค้นหาบัตรรายการต่อไปนี้

- บัตรผู้แต่ง
1. สมสุข   มีจนาสิน
  2. อภัย   จันทวิมล

- บัตรชื่อเรื่อง
1. โลกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
  2. ไวรัส

- บัตรหัวเรื่อง
1. ศิลปกรรมไทย
  2. สุขภาพในโรงเรียน

(20)

แบบทดสอบ

การใช้บัตรรายการ (2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. สิ่ง чтоช่วยให้บิดาสามารถค้นหาหนังสือในห้องสมุดได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็วและถูกต้องที่สุดคือข้อใด ?

ก. ดุที่ชั้นหนังสือ	ข. ถามบรรณารักษ์
ค. ถามครูประจำชั้น	ง. ดุที่บัตรรายการ
2. เลขเรียกหนังสืออยู่ที่ส่วนใดของบัตรรายการ ?

ก. ด้านบนขวามือ	ข. ด้านบนซ้ายมือ
ค. ด้านล่างซ้ายมือ	ง. ด้านล่างขวามือ
3. เมื่อเข้าใจค้นพบบัตรรายการเรื่อง วันสงกรานต์แล้วควรทำอย่างไร ?

ก. จดชื่อหนังสือ	ข. จดชื่อสำนักพิมพ์
ค. จดเลขเรียกหนังสือและชื่อผู้แต่ง	ง. ถูกทุกข้อ ก ข และ ค

(21)

4. บัตรรายการในตู้บัตรรายการเรียงอย่างไร ?
- เรียงตามปีที่พิมพ์หนังสือ
  - เรียงตามตัวอักษร ก-ฮ
  - เรียงตามขนาดของหนังสือ
  - เรียงตามเลขทะเบียนหนังสือ
5. ถ้าต้องการอ่านหนังสือเรื่อง "สิ่งมีชีวิตในทะเล" ควรค้นบัตรชื่อเรื่องตรงกับตัวอักษรในข้อใด ?
- ข-ท
  - ป-ฝ
  - ศ-ห
  - อ-ฮ
6. ข้อใดเป็นการเรียงลำดับคำได้ถูกต้อง ?
- กลีกรรม วิทยาศาสตร์ ผลงานมัย
  - กลีกรรม ผลงานมัย วิทยาศาสตร์
  - ผลงานมัย วิทยาศาสตร์ กลีกรรม
  - วิทยาศาสตร์ กลีกรรม ผลงานมัย
7. ชื่อหนังสือในข้อใดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ?
- หนูน้อยหมวกแดง แม่กานักไข่ ตืดตุ่ทาลี นครไร่วินัย
  - แม่กานักไข่ ตืดตุ่ทาลี หนูน้อยหมวกแดง นครไร่วินัย
  - นครไร่วินัย หนูน้อยหมวกแดง ตืดตุ่ทาลี แม่กานักไข่
  - ตืดตุ่ทาลี นครไร่วินัย แม่กานักไข่ หนูน้อยหมวกแดง

(22)

8. หัวเรื่องในข้อใดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ?
- ห้องสมุดกับผู้อ่าน บรรณารักษศาสตร์ การเดินร่ำพื้นเมือง
  - การเดินร่ำพื้นเมือง ห้องสมุดกับผู้อ่าน บรรณารักษศาสตร์
  - การเดินร่ำพื้นเมือง บรรณารักษศาสตร์ ห้องสมุดกับผู้อ่าน
  - บรรณารักษศาสตร์ การเดินร่ำพื้นเมือง ห้องสมุดกับผู้อ่าน
9. ถ้าต้องการค้นผู้แต่งชื่อ วิเชียร วงษ์ใหญ่ ควรค้นจากบัตรผู้แต่งตรงตัวอักษรใด ?
- ค-ณ
  - พ-ภ
  - ม-ร
  - ล-ศ
10. ชื่อหนังสือในข้อใดที่มีบัตรชื่อเรื่องอยู่ที่ตัวอักษร ก-ค ?
- ไผ่แดง
  - สี่แผ่นดิน
  - ข้ามขอบฟ้า
  - รักต้องห้าม

(23)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(24)

บัตร เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การใช้บัตรรายการ (2)

1. ง
2. ข
3. ค
4. ข
5. ค
6. ข
7. ง
8. ค
9. ง
10. ค

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 7

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1) ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายให้รู้จักลักษณะประโยชน์ ประเภทของหนังสืออ้างอิง หนังสือพจนานุกรม และวิธีใช้พจนานุกรมให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 7	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรกิจกรรม	11
กิจกรรม	12
กระดาษคำตอบกิจกรรม	17
บัตรเฉลยกิจกรรม	18
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	19
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	22
บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	23

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 7

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู

1. คู่มือครู	1	ชุด
2. เนื้อหาสำหรับครู	1	ชุด
3. บัตรคำศัพท์	1	แผ่น
4. บัตรความหมาย	1	แผ่น
5. แผ่นภาพหนังสืออ้างอิง	1	แผ่น
6. บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	1	แผ่น

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำหรับนักเรียน	20	ชุด
2. บัตรกิจกรรม	5	แผ่น
3. กิจกรรมการค้นหาคำศัพท์	5	แผ่น
4. กระดาษคำตอบกิจกรรม	5	แผ่น
5. บัตร เฉลยกิจกรรม	5	แผ่น
6. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	20	ชุด
7. กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	50	แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอน โดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจดูการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสืออ้างอิง เช่น หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
หนังสือสารานุกรมโลกของเรา
หนังสือสารานุกรมโลกของสัตว์
หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เป็นต้น
2. หนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การค้าคุรุสภา ให้มีจำนวนเพียงพอ
กับจำนวนนักเรียน
3. กระเป๋าหนังสือ

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียม

ไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุดหน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลาสอน 3 คาบ

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของหนังสืออ้างอิง
2. ลักษณะของหนังสืออ้างอิง
3. ประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง
4. ประเภทของหนังสืออ้างอิง
5. พจนานุกรม
6. วิธีใช้พจนานุกรม
7. คำศัพท์ที่นักเรียนควรรทราบ

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

หนังสืออ้างอิงเป็นคู่มือสำคัญที่ใช้ในการค้นคว้าอ้างอิงเพื่อประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ หนังสืออ้างอิงแต่ละประเภทให้ประโยชน์แตกต่างกันไปตามลักษณะของหนังสือ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของหนังสืออ้างอิงได้
2. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของหนังสืออ้างอิงแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้าได้อย่างถูกต้อง

(6)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูพูดถึงหนังสืออ้างอิงและนำเอาหนังสืออ้างอิงมาให้นักเรียนดูหลาย ๆ ชนิดแล้ว ครูบอกนักเรียนว่า หนังสืออ้างอิงใช้สำหรับค้นคว้าเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้
2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)
3. ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ
4. เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษา (1) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนดูแผ่นภาพหนังสืออ้างอิง หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม กิจกรรม กระดาษคำตอบ บัตรเฉลยกิจกรรม กลุ่มละ 1 ชุด เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยกิจกรรม
5. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปบทเรียนที่ได้เรียนแล้วกลุ่มละ 1 หัวข้อ

(7)

สื่อการสอน

1. หนังสืออ้างอิงชนิดต่าง ๆ
2. บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย
3. แผ่นภาพหนังสืออ้างอิง
4. หนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำครูสภา

การประเมินผล

1. สังเกตจากการซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

(8)

บันทึกการสอน

หน่วยที่ 7 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1) จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
การใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)	<p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูพูดถึงหนังสืออ้างอิงและนำเอาหนังสืออ้างอิงมาให้ นักเรียนดูหลาย ๆ ชนิดแล้วครูบอกนักเรียนว่า หนังสืออ้างอิง ใช้สำหรับค้นคว้าเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิง เพื่อการศึกษาค้นคว้า (1) ให้นักเรียนคนละ 1 ชุดและ ให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p>	- หนังสืออ้างอิง	- ประเมินผลก่อนเรียน ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ	

(๑)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>๕. <u>ขั้นที่ 2</u> ครูอธิบายคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ให้นักเรียนทราบ</p> <p>๕. <u>ขั้นที่ 3</u> เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้นั่งสื่ออ้างอิงเพื่อการศึกษา ค้นคว้า (1) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนดูแผ่นภาพนั่งสื่ออ้างอิง หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม โดยการค้าหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การค้าคุรุสภา โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับบัตรกิจกรรม กิจกรรมกระดาษคำตอบกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม (หน้า 11-18) กลุ่มละ 1 ชุด หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้ทุกกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยกิจกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรคำศัพท์ บัตรความหมาย - แผ่นภาพนั่งสื่ออ้างอิง - บัตรกิจกรรม - กิจกรรมการค้าหาคำศัพท์ กระดาษคำตอบกิจกรรม - บัตรเฉลยกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตจากการซักถาม - ปฏิบัติกิจกรรม 	

(10)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปบทเรียนที่เรียนแล้วกลุ่มละ 1 หัวข้อ</p>		<p>- ประเมินผลหลังเรียน</p> <p>ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ</p>	

(11)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมโดยการค้นหา
คำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำ
ครูสภา
2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำคำสั่งจากคุณครู
เพื่อตรวจสอบว่า กลุ่มของตนทำได้ถูกต้องหรือไม่

(12)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน
ขององค์การคำคุณสุภา

1. " กระจ่องกระจ่าง" เป็นคำชนิดใด ?

.....

2. คำว่า "จงกล" มีความหมายว่าอย่างไร ?

.....

3. คำว่า "รำไร" ค้นหามาได้จากหน้าที่เท่าไร ?

.....

4. "บรรทม" เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด ?

.....

5. "ฟุตบอล" เป็นคำที่มาจากภาษาใด ?

.....

(13)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน
ขององค์การคำคุณสุภา

1. " กระจกกระอ่วน" เป็นคำชนิดใด ?

.....

2. คำว่า "บงกช" มีความหมายว่าอย่างไร ?

.....

3. คำว่า "รำพัน" ค้นหามาได้จากหน้าี่เท่าไร ?

.....

4. "เสด็จ" เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด ?

.....

5. "ไอศกรีม" เป็นคำที่มาจากภาษาใด ?

.....

(14)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน
ขององค์การคำคุณสุภา

1. "ยักแย่ยักยัน" เป็นคำชนิดใด ?
.....
2. คำว่า "สัตบุษย์" มีความหมายว่าอย่างไร ?
.....
3. คำว่า "ริบหรี่" ค้นหได้จากหน้าที่เท่าไร ?
.....
4. "ประซาวร" เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด ?
.....
5. "แซนวิช" เป็นคำที่มาจากภาษาใด ?
.....

(15)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน
ขององค์การตำครุสภา

1. "กระเสาะกระแสะ" เป็นคำชนิดใด ?

.....

2. คำว่า "อุบล" มีความหมายว่าอย่างไร ?

.....

3. คำว่า "รำพึง" ค้นหามาได้จากหน้าที่เท่าไร ?

.....

4. "กรรแสง" เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด ?

.....

5. "เด็ก" เป็นคำที่มาจากภาษาใด ?

.....

(16)

กิจกรรม

กลุ่มที่ 5

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยการค้นหาคำศัพท์จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียน
ขององค์การตำราสุรสภา

1. "ตะบิดตะบอย" เป็นคำชนิดใด ?

.....

2. คำว่า "ปทุม" มีความหมายว่าอย่างไร ?

.....

3. คำว่า "รำคาญ" ค้นหามาได้จากหน้าที่เท่าไร ?

.....

4. "กราบทุล" เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด ?

.....

5. "บาสเกตบอล" เป็นคำที่มาจากภาษาใด ?

.....

(17)

กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

(18)

บัตร เฉลยกิจกรรม

1. คำวิเศษณ์
2. ดอกบัวชนิดหนึ่ง
3. หน้า 372
4. พระมหากษัตริย์
5. อังกฤษ

(19)

แบบทดสอบ

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง ?
  - ก. ให้คติและข้อเตือนใจ
  - ข. หยิบใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว
  - ค. ใช้สำหรับค้นหาคำตอบเฉพาะที่ต้องการเท่านั้น
  - ง. ช่วยให้ผู้ใช้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือ
2. ข้อใดเป็นลักษณะพิเศษของหนังสืออ้างอิง ?
  - ก. เป็นหนังสือตลกขบขัน
  - ข. เป็นหนังสือที่มีราคาถูก
  - ค. เป็นหนังสือที่นิยมอ่านเฉพาะนักวิชาการเท่านั้น
  - ง. เป็นหนังสือที่มีการเรียงเนื้อหาตามลำดับตัวอักษร
3. ข้อใดคือเลขเรียกหนังสือของหนังสืออ้างอิง ?

ก. ย	ข. 723
น-ก	บ-ว
ค. อ	ง. น
030	ช-ภ
ป-ข	

(20)

4. หนังสืออ้างอิงนักเรียนสามารถยืมไปอ่านที่บ้านได้หรือไม่ ?
- ได้ เพราะเป็นหนังสือทั่วไป
  - ได้ เพราะเป็นหนังสือที่ใช้ค้นคว้า
  - ไม่ได้ เพราะให้ใช้ค้นคว้าเฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น
  - ไม่ได้ เพราะบรรณารักษ์ต้องระเบียบกฎเกณฑ์เอาไว้
5. หนังสือประเภทใดจัดเป็นหนังสืออ้างอิง ?
- หนังสือเยาวชน
  - หนังสือแบบเรียน
  - หนังสือพจนานุกรม
  - หนังสืออ่านเพิ่มเติม
6. ข้อใดเป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำและความหมายของคำ ?
- พจนานุกรม
  - การใช้ภาษา
  - สำนวนชวนคิด
  - สุภาษิตสอนใจ
7. ถ้านักเรียนต้องการรู้ว่า "ตุนาหงัน" เป็นคำที่มาจากภาษาอะไร ควรค้นหาคำตอบจากหนังสือเล่มใด ?
- หนังสือพจนานุกรมฝรั่งเศส-อังกฤษ-ไทย
  - หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย
  - พจนานุกรมภาษาถิ่น
  - พจนานุกรมนักเรียน

(21)

8. หนังสือเล่มใดที่บอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ไทย ?
- ก. หนังสือพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน
  - ข. หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
  - ค. หนังสือพจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย
  - ง. หนังสือราชาคัพพี
9. วิธีค้นหาคำที่ต้องการจากหนังสือพจนานุกรมได้รวดเร็วที่สุดคือข้อใด ?
- ก. ดูจากดัชนี
  - ข. ดูจากสารบัญ
  - ค. ดูจากบรรณานุกรม
  - ง. ดูจากอักษรนำบนหัวกระดาษ
10. ถ้านักเรียนต้องการรู้ความหมายที่เป็นภาษาไทยของคำว่า "BOY" ควรค้นจากหนังสือใด ?
- ก. พจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน
  - ข. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
  - ค. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย
  - ง. พจนานุกรมนักเรียน

(22)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(23)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

1. ค
2. ง
3. ค
4. ค
5. ค
6. ก
7. ง
8. ข
9. ง
10. ค

คู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยายการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 8

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

จำนวน 3 คาบ

คำนำ

ชุดการสอนประกอบการบรรยายเรื่อง การใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) ชุดการสอนชุดนี้มีจุดมุ่งหมายให้รู้จักหนังสือสารานุกรม ประเภทของสารานุกรมและวิธีใช้สารานุกรมเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ 8	1
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	2
สิ่งที่ครูต้อง เตรียมล่วงหน้า	3
บทบาทของนักเรียน	4
การจัดชั้นเรียน	4
แผนการสอน	5
บันทึกการสอน	8
บัตรกิจกรรม	11
แบบบันทึกการค้นคว้า "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ"	12
บัตรคำสั่ง	13
แบบฝึกหัด	14
กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด	15
บัตร เฉลยแบบฝึกหัด	16
คู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน	17
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	33
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	36
บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	37

(1)

ส่วนประกอบของชุดการสอน-หน่วยที่ ๘

- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับครู
  1. คู่มือครู 1 ชุด
  2. เนื้อหาสำหรับครู 1 ชุด
  3. บัตร เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 1 แผ่น
- ส่วนประกอบของชุดการสอนสำหรับนักเรียน
  1. บทเรียนสำหรับนักเรียน 20 ชุด
  2. บัตรกิจกรรม 5 แผ่น
  3. แบบบันทึกการค้นคว้า "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ" 5 แผ่น
  4. บัตรคำสั่ง 5 แผ่น
  5. แบบฝึกหัด 20 แผ่น
  6. คู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน 10 เล่ม
  7. กระดาษคำตอบแบบฝึกหัด 20 แผ่น
  8. บัตร เฉลยแบบฝึกหัด 5 แผ่น
  9. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 20 ชุด
  10. กระดาษคำตอบแบบทดสอบ 50 แผ่น

(2)

คำชี้แจงสำหรับผู้สอน

1. ศึกษาคู่มือชุดการสอนประกอบการบรรยาย แผนการสอน บันทึกการสอนและเนื้อหาที่จะต้องสอนอย่างละเอียดทุกครั้งก่อนทำการสอนโดยใช้ชุดการสอน
2. ตรวจสอบส่วนประกอบของชุดการสอนให้ครบถ้วนทุกครั้งก่อนนำไปใช้สอน
3. ก่อนทำการสอนจะต้องให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียน
4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม แล้วชี้แจงให้ทราบบทบาทของนักเรียน (หน้าที่ 4) ให้ชัดเจนก่อนทำกิจกรรม
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิดและไม่อธิบายแทรกซ้อน
6. ควรสำรวจดูการทำงานของแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดปัญหาในการเรียนจะให้ความช่วยเหลือทันที รวมทั้งอธิบายข้อสงสัยในการเรียนเป็นรายบุคคลด้วย
7. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาสรุปบทเรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่แต่ละกลุ่มเลือกหรือตามที่ครูกำหนดให้
8. หลังการเรียนและสรุปบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลหลังเรียน

สถานที่สอน ควรจัดสอนในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนเห็นบรรยากาศและได้สัมผัสกับห้องสมุดโดยตรง

(3)

สิ่งที่ครูต้องเตรียมล่วงหน้า

1. หนังสือสารานุกรม ได้แก่ หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
หนังสือสารานุกรมโลกของเรา
หนังสือสารานุกรมโลกของสัตว์ เป็นต้น

(4)

บทบาทของนักเรียน

ผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนทราบบทบาทของตนเองดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งและการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
2. ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันประกอบกิจกรรมกลุ่ม
3. พยายามทำแบบฝึกหัด ตอบคำถาม อภิปรายกับเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มเดียวกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างเต็มความสามารถ

4. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันทีจากบัตรคำตอบที่ได้จัดเตรียม

ไว้ เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง

5. เมื่อเรียนเสร็จแล้ว ควรจัดเก็บวัสดุที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
6. ในการประกอบกิจกรรมทุกครั้งนักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ไม่ดูเพื่อนหรือดูบัตรเฉลย

การจัดชั้นเรียน

จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน หรือแบ่งตามความเหมาะสม

(5)

แผนการสอนการใช้ห้องสมุด

หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลาสอน 3 คาบ

หัวเรื่อง

1. สารานุกรม
2. ประเภทของสารานุกรม
3. วิธีใช้สารานุกรม

มโนทัศน์

(ความคิดรวบยอด)

สารานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่นักเรียนควรรู้จักเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นหนังสือที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวกับคน สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ โดยสามารถนำไปใช้ค้นคว้าประกอบ การเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะของสารานุกรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถนำหนังสือสารานุกรมไปใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนรู้จักวิธีใช้สารานุกรมได้อย่างถูกต้อง

(6)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำหนังสือสารานุกรมมาให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่านักเรียนเคยใช้หนังสือเหล่านี้หรือไม่ โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มตอบแล้วครูสรุปว่า หนังสือสารานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่มีคุณค่า นักเรียนสามารถนำไปค้นคว้าประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
2. ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)
3. เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) แล้ว ครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียน พร้อมทั้งให้นักเรียนดูหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ" โดยทำแบบบันทึกการค้นคว้าเรื่องที่ตนเองชอบกลุ่มละ 1 เรื่อง เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นให้เพื่อน ๆ ฟัง
4. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษา (2)
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่เรียนแล้ว

(7)

สื่อการสอน

1. หนังสือสารานุกรมหลายชนิด
2. แบบบันทึกการค้นคว้า "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ"
3. คู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามและซักถาม
2. ปฏิบัติกิจกรรม
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บันทึกการสอน

หน่วยที่ 8 การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) จำนวน 3 คาบ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)	<p><u>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</u></p> <p>ครูนำหนังสือสารานุกรมมาให้นักเรียนดูและถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยใช้หนังสือเหล่านี้หรือไม่โดยให้นักเรียนทุกกลุ่มตอบแล้วครูสรุปว่า หนังสือสารานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่มีคุณค่า นักเรียนสามารถนำไปค้นคว้าประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี</p> <p><u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน</u></p> <p><u>ขั้นที่ 1</u> ครูแจกบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) ให้นักเรียนทุกคนและ 1 ชุดและให้นักเรียนทุกคนอ่านบทเรียนที่ได้รับ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือสารานุกรม - บทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินผลก่อนเรียน - ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ - สังเกตจากการตอบคำถาม 	

(9)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>ขั้นที่ 2 เมื่อนักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2) แล้วครูตอบข้อสงสัยและข้อซักถามของนักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนดูหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้นก็ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ" โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบกิจกรรม แบบบันทึกการค้นคว้าเรื่องของตนเองของกลุ่ม 1 เรื่อง หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาดูรายงานหน้าชั้นให้เพื่อน ๆ ฟัง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน - บัตรกิจกรรม - แบบบันทึกการค้นคว้า - "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ"	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตจากการซักถาม - ปฏิบัติกิจกรรม - ดูรายงานหน้าชั้น	

(10)

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p><u>ขั้นที่ 3</u> ให้อ่านบทของแต่ละกลุ่มรับบัตรคำสิ่งแบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ บัตรเฉลยแบบฝึกหัด (หน้า 13-16) กลุ่มละ 1 ชุดและคู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (หน้า 17-32) กลุ่มละ 2 เล่ม แล้วให้ทุกคนทำแบบฝึกหัด เมื่อทำเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มตรวจคำตอบได้จากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p><u>ขั้นสรุป</u></p> <p>ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปท.เรียนที่เรียนแล้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรคำสิ่ง - แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ - บัตร เฉลยแบบฝึกหัด - คู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบฝึกหัด - ประเมินผลหลังเรียน - ทำแบบทดสอบ 10 ข้อ 	

(11)

บัตรกิจกรรม

1. ให้นักเรียนทำกิจกรรม "มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ"
โดยการค้นคว้าเรื่องที่ตนเองชอบกลุ่มละ 1 เรื่อง
ให้เสร็จภายใน 15 นาที
2. เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วให้รายงานหน้าชั้นให้เพื่อนในชั้นฟัง

(12)

แบบบันทึกการค้นคว้า

" มารู้จักสารานุกรมกันเถอะ "

กลุ่มที่ .....

ชื่อเรื่อง.....

จากหนังสือ.....

เล่มที่.....

หน้าที่.....

เนื้อเรื่องย่อ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(13)

บัตรคำสั่ง

1. เมื่อนักเรียนได้รับแบบฝึกหัดแล้วให้นักเรียนทำเสร็จภายใน
10 นาที
2. หลังจากทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้วให้นักเรียนตรวจคำตอบ
จากบัตรเฉลยและให้คะแนน
3. การให้คะแนน ข้อใด ถูก ให้ 1 คะแนน
ข้อใด ผิด ให้ 0 คะแนน
(อย่าแก้คำตอบ เพื่อเพิ่มคะแนนให้กับตนเอง)
4. ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดคำเฉลยดูก่อนที่ทุกคน
จะทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อย

(14)

แบบฝึกหัด

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยดูจากคู่มือสารบัญหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

1. ดวงอาทิตย์	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
2. กรุงเทพมหานคร	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
3. อุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
4. พันและเหงือกของเรา	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
5. การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
6. การเลี้ยงปลา	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
7. สมุนไพร	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
8. ข้าว	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
9. ลำดับพระมหากษัตริย์ไทย	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....
10. เบ็ดไก่	ค้นหาได้จากเล่มที่.....หน้าที่.....

(15)

กระดาษคำตอบ

แบบฝึกหัด

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. เล่มที่.....หน้าที่.....
2. เล่มที่.....หน้าที่.....
3. เล่มที่.....หน้าที่.....
4. เล่มที่.....หน้าที่.....
5. เล่มที่.....หน้าที่.....
6. เล่มที่.....หน้าที่.....
7. เล่มที่.....หน้าที่.....
8. เล่มที่.....หน้าที่.....
9. เล่มที่.....หน้าที่.....
10. เล่มที่.....หน้าที่.....

(16)

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

1.	เล่มที่	1	หน้า	2
2.	เล่มที่	2	หน้า	182
3.	เล่มที่	8	หน้า	227
4.	เล่มที่	9	หน้า	153
5.	เล่มที่	12	หน้า	257
6.	เล่มที่	7	หน้า	141
7.	เล่มที่	14	หน้า	247
8.	เล่มที่	3	หน้า	2
9.	เล่มที่	4	หน้า	278
10.	เล่มที่	5	หน้า	233

(17)

คู่มือสารบัญ
หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

(18)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 1

คำแถลง	1
ดวงอาทิตย์	2
อุปราคา	22
ท้องฟ้ากลางคืน	41
นก	68
ปลา	114
เครื่องจักรกล	160
พลังงาน การควบคุมและการใช้ประโยชน์	184
อากาศยาน	210
ดนตรีไทย	246

(19)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 2

คำแถลง	1
การจำแนกและจัดลำดับหมวดหมู่ของสัตว์	2
เวลา	26
อุตุนิยมวิทยา ตอน 1 (บรรยากาศ)	52
อุตุนิยมวิทยา ตอน 2 (การตรวจอากาศ)	66
อุตสาหกรรม	86
อุปกรณ์ขยายขอบเขตของสัมผัส	120
มหาราชในประวัติศาสตร์ไทย	146
การศึกษา	158
กรุงเทพมหานคร	182
ตราไปรษณียากรไทย	212

(20)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 3

คำแถลง	1
ข่าว	2
ข่าวโศก	46
ฝ่าย	68
ยางพารา	114
ทรัพยากรป่าไม้	162
ผลิตผลป่าไม้	190
การทำไม้	222
วนนิต	238
วัวควาย	250
ช้าง	274

(21)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 4

คำแถลง	1
การเรืองแสงของสิ่งมีชีวิต	2
การหายใจ	14
ความสมดุลของของเหลวในร่างกาย	42
ไวรัส	74
ปรากฏการณ์ของอากาศ	106
ภูมิอากาศ	146
รถไฟ	160
การศาสนา	210
การต่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์	252
ลำดับพระมหากษัตริย์ไทย	278

(22)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 5

คำแถลง	1
ผัก	3
ไม้ผล	21
อ้อย	64
มันสำปะหลัง	109
พืชม้า	129
การขยายพันธุ์พืช	183
เปิดใจ	233
พันธุ์ไม้ป่า	267

(23)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 6

คำแถลง	1
คณิตศาสตร์เบื้องต้น	3
ประวัติและพัฒนาการเกี่ยวกับจำนวน	19
เซต	35
ตรรกวิทยา	47
ฟังก์ชัน	65
สมการและอสมการ	77
จุดเส้นและผิวโค้ง	93
ระยะทาง	127
พื้นที่	139
ปริมาตร	151
สถิติ	157
ความน่าจะเป็น	183
เมตริกซ์	207
กราฟ	229
คณิตศาสตร์ ธรรมชาติและศิลปะ	239

(24)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 7

กล้วยไม้	1
ผีเสื้อในประเทศไทย	29
การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	57
โรคพืช	98
ครึ่ง	127
การเลี้ยงปลา	141
การชลประทาน	178
บ้านเรือนของเรา	215
ไตรมาสแรก ภาคแรก	249
ดนตรีไทย	246

(25)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 8

ประวัติการแพทย์และเภสัชกรรมไทย	3
กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา	39
การกำเนิดของโรค	123
การบริหารการกและโรคทางกุมารเวชศาสตร์	137
ศัลยศาสตร์และวิสัญญีวิทยา	175
เลือดและธนาคารเลือดในประเทศไทย	207
อุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล	227
พลังงาน การควบคุมและการใช้ประโยชน์	184
อากาศยาน	210
ดนตรีไทย	246

(26)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 9

เรื่องของยา	3
สุติศาสตร์และรีเวชวิทยา	21
วิธีการทางการแพทย์	
ในการควบคุมการเจริญพันธุ์	43
การทำแท้ง	65
การสาธารณสุข	77
โรคมะเร็ง	105
รังสีวิทยา	127
ฟันและเหงือกของเรา	153
เวชศาสตร์ชั้นสูง	165
เวชศาสตร์ฟื้นฟู	173
นิติเวชศาสตร์	185
โภชนาการ	201
ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	223

(27)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 10

โรคทางอายุรศาสตร์	3
โรคติดต่อและโรคเขตร้อน	61
โรคภูมิแพ้	101
โรคผิวหนังที่พบบ่อยในประเทศไทย	111
โรคตา	137
โรคหู คอ จมูก	161
จิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต	197
สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ	229
การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	243
การปลูกกระดูกข้ามคน	263

(28)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 11

วิวัฒนาการของคอมพิวเตอร์	1
ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์	31
ระบบการสั่งงานคอมพิวเตอร์	55
การประยุกต์คอมพิวเตอร์	81
การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ	119
สิ่งประดิษฐ์จากพัฒนาการด้านคอมพิวเตอร์	139
หุ่นยนต์อุตสาหกรรม	157
ผลของการใช้คอมพิวเตอร์	169
การพัฒนาอักษรไทยในเครื่องคอมพิวเตอร์	191
ภาคผนวก	212

(29)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 12

โครงการตามพระราชดำริด้านการแพทย์	4
การแพทย์	7
การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในชนบท	11
การบริการตอบแทนผู้ทำหน้าที่ป้องกันประเทศ	29
โครงการตามพระราชดำริด้านการศึกษา	32
การศึกษา	35
ทุนการศึกษา	43
การศึกษาต่อเนื่อง	51
ห้องสมุด	57
สารานุกรม	67
โครงการตามพระราชดำริด้านการสังคมสงเคราะห์	72
การสังคมสงเคราะห์	75
การสังคมสงเคราะห์	81
สมาคมและมูลนิธิ เพื่อการกุศล	91
การประกันสังคม	101
โครงการตามพระราชดำริด้านการพัฒนาชาวเขาและการเกษตรที่สูง	108
การพัฒนาชาวเขาและการเกษตรที่สูง	111
โครงการหลวงกับการพัฒนาที่สูง	117
การเกษตรที่สูงในประเทศไทย	131

(30)

โครงการตามพระราชดำริด้านการพัฒนาการเกษตรในชนบท	140
การพัฒนาการเกษตรในชนบท	143
การเลี้ยงปลุกสัตว์	149
การบริโภคและอุตสาหกรรมนม	163
ฝนหลวง	179
โครงการตามพระราชดำริด้านการศึกษาการพัฒนา	192
การศึกษาการพัฒนา	195
การพัฒนาชนบท	203
การพัฒนาเกษตรกรรมสำหรับพื้นที่เฉพาะ	215
โครงการตามพระราชดำริด้านการสหกรณ์	228
การสหกรณ์	231
โครงการตามพระราชดำริด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	246
การพัฒนาแหล่งน้ำ	249
การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร	257
การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	271
การป้องกันและบรรเทา น้ำท่วม	287
โครงการตามพระราชดำริด้านการพัฒนาปัจจัยการผลิต	300
การพัฒนาปัจจัยการผลิต	303
ธนาคาร	309
การพัฒนาฝีมือแรงงานและอุปกรณ์การผลิต	325
แผนที่	337

(31)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 13

เรือนไทย	3
ชีวิตชนบทไทย	33
หัตถกรรมพื้นบ้าน	55
จิตรกรรมไทย	89
นาฏศิลป์ไทย	109
ตึกตาไทย	137
การละเล่นของไทย	161
อาหารไทย	203
การประดิษฐ์ผักและผลไม้	227
การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกราม	247
ธนาคาร	273

(32)

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 14

พระราชวังในกรุงเทพมหานคร	3
พระราชวังในส่วนภูมิภาค	43
ประติมากรรมไทย	77
อาหารสัตว์	117
พืชอาหารสัตว์	141
การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์	165
ข้าวฟ่าง	181
เทคโนโลยีชีวภาพ	207
สารพิษและสิ่งปนเปื้อนอาหาร	225
สมุนไพร	247

(33)

แบบทดสอบ

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษา (2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6   คะแนนเต็ม 10 คะแนน   เวลา 10 นาที

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. หนังสืออ้างอิงในข้อใดที่นักเรียนสามารถค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ได้ทุกสาขาวิชา ?
  - ก. หนังสือพจนานุกรม
  - ข. หนังสือสารานุกรม
  - ค. หนังสือความรู้รอบตัว
  - ง. หนังสือเรียนรู้รอบโลกจากภาพและแผนที่
2. ถ้าต้องการรู้เรื่อง "ข้าว" ควรค้นหาจากหนังสือในข้อใด ?
  - ก. พจนานุกรมสำหรับนักเรียน
  - ข. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
  - ค. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
  - ง. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
3. ถ้านักเรียนต้องการค้นหาหนังสือสารานุกรมโลกของเรา ควรค้นหาจากที่ใด ?
  - ก. ชั้นหนังสือหมวด 200
  - ข. ชั้นหนังสือนวนิยาย
  - ค. ชั้นหนังสือเยาวชน
  - ง. ชั้นหนังสืออ้างอิง

(33)

4. หนังสือในข้อใดที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ "พระราชวังในกรุงเทพมหานคร" ?
- สารานุกรมโลกวิทยาศาสตร์
  - สารานุกรมชุดเล่มแรกของฉัน
  - สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
  - สารานุกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. ถ้านักเรียนต้องการทราบหัวข้อเรื่องใหญ่ ๆ สามารถหาได้จากส่วนใดของหนังสือสารานุกรม ?
- หน้าบรรณานุกรม
  - หน้าสารบัญ
  - หน้าปกใน
  - ปกหนังสือ
6. ถ้าต้องการทราบคำหรือข้อความนั้น ๆ ที่อยู่ในเนื้อหาตอนใดหรือหน้าใดของหนังสือสารานุกรม สามารถหาได้จากส่วนใด ?
- หน้าดัชนี
  - หน้าคำนำ
  - หน้าสารบัญ
  - หน้าบรรณานุกรม
7. ส่วนของหนังสือสารานุกรมที่ช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาเรื่องราวที่ต้องการได้รวดเร็วที่สุดคือข้อใด ?
ก. สารบัญ	ข. ปกหนังสือ
ค. หน้าปกใน	ง. บรรณานุกรม

(35)

8. การปฏิบัติตนในการใช้หนังสือสารานุกรมอย่างถูกต้องคือข้อใด ?

- ก. ขอยืมไปอ่านที่บ้าน
  - ข. นำไปห่อปกให้สวยงาม
  - ค. ไม่นำมาอ่านเลยเพราะกลัวหนังสือชำรุด
  - ง. คัดลอกข้อความที่ต้องการลงในสมุดของนักเรียน
- จงดูข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-10

	ดัชนี
รถไฟฟ้า	164
รถลำเลียง	193
รถสัมภาระ	165, 203
รถสินค้า	164, 165, 170, 202, 205

9. ถ้าต้องการค้นหาเรื่องเกี่ยวกับรถสัมภาระ ควรค้นหาจากหน้าที่เท่าใด ?

- ก. 164
- ข. 165
- ค. 193
- ง. 202

10. จากหน้าที่ 205 นักเรียนสามารถทราบเรื่องของอะไร ?

- ก. รถสินค้า
- ข. รถลำเลียง
- ค. รถสัมภาระ
- ง. รถรางไฟฟ้า

(36)

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง
6.	ก	ข	ค	ง
7.	ก	ข	ค	ง
8.	ก	ข	ค	ง
9.	ก	ข	ค	ง
10.	ก	ข	ค	ง

(37)

บัตรเฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

1. ข
2. ค
3. ง
4. ค
5. ข
6. ก
7. ก
8. ง
9. ข
10. ก

แผนภูมิสรุปประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ส่วนของหนังสือ	ประโยชน์
ปกหนังสือ	รักษาเนื้อหาของหนังสือไม่ให้ฉีกขาดง่ายและรักษาน้ำหนักหนังสือให้คงทน
หน้าปกใน	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ ชื่อสำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์
คำนำ	บอกให้ทราบวัตถุประสงค์ในการแต่งหนังสือ
สารบัญ	บอกหัวข้อเรื่องของหนังสือและเลขหน้าที่ปรากฏ
เนื้อหา	บอกรายละเอียดของเนื้อเรื่องในหนังสือแต่ละเล่ม
บรรณานุกรม	แสดงรายชื่อหนังสือที่ใช้อ้างอิง ในการแต่งหนังสือหรือค้นคว้าเรื่องราวเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น
ดัชนี	บอกให้ทราบคำหรือหัวข้อย่อภายในเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งเลขหน้าที่ปรากฏ

เพลงส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ทำนองเพลงปู่ไข่ไก่หลง

หน้าปกหนังสือนั่นคือ	ส่วนที่อยู่ตรงหน้า
พวกหนูหนูจำ	ขวัญตาอย่าเพิ่งทำเหม็น
เป็นปกที่แข็ง	สวยหูดูน่าชวนเชิญ
นำสนชมเพลิดเพลิน	เดินย่ำตึกย่องออกมาซื้อ
สารบัญนั้นหนา	น้องยารูเรื่องบ้างไหม
บอกแก่เรื่องภายใน	สนใจบ้างไหมเล่าเธอ
บอกทั้งเลขหน้า	ทุกหน้าไว้ด้วยนะเธอ
บอกถ่ายนะเพื่อนเกลอ	ไม่ต้องเก้อเหมือนเธอเปิดดัชนี
บอกวัตถุประสงค	ก็ลงตรงหน้าค่าน้ำ
หนูหนูจงจดจำ	การทำเชิงอรรถให้แจ้ว
บรรณานุกรม	ช่างสมเป็นหน้าบอกแนว
ตกมานิ่งสุดแถว	แจ้วแน่นแนค้อยแลหน้าสุดท้าย
ตรงสันหนังสือ	ก็คือส่วนที่อยู่ข้างหน้า
แม่คุณหนูสาวอาจ	กางหนังสือคือใบรองปกบางบาง

เพลงบัตรรายการ

ทำนองเพลงสาวอีสานอร่าม

ฉันคือบัตรรายการ ฉันไม่เคยเกียจคร้านให้ความรู้แก่คนทั้งหลาย ขาวนี่คือสีฉัน 3x5 นิ้ว
นี่มาตรฐานของฉัน ยามมีใครซีเอตต้องการ (ซ้ำ) เพื่อทำรายงานหรือต้องการจะค้น

ฉันคือบัตรคำตอบที่จะมอบให้หนูรู้เรื่องหนังสือ คุณมอบจ่ายฉันนั่นคือ (ซ้ำ) เลขเรียก
หนังสือแจ้งที่อยู่ตำรา

จงจำไว้ให้แม่นทีเดียว ตรงไปเถียวที่ฉันได้เลย ถ้าตัวใดที่มีตัวเลข ตรงกับเลขที่บัตร
รายการ เมื่อหาคุณเจอหนังสือที่ต้องการใช้เวลาไม่นานเลย ถ้าหนังสือเล่มอื่นก็ใช้วิธีอย่างนี้
จำให้ติดนะหนูเอ๋ย ดูให้ดีแล้วจำให้ดี (ซ้ำ) รับรองคนดีจะไม่มีปัญหา

ภาคผนวก ข.

- เนื้อหาสำหรับครู
- บทเรียนสำหรับนักเรียน

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ความหมายของห้องสมุด

ห้องสมุด คือ สถานที่รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่จัดไว้สำหรับบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดทุกคน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางที่สุด ส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลตามความสนใจและความต้องการของตนเอง

ความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียนเพราะช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาศมอง สติปัญญา จิตใจ เสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้เป็นคนมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการสร้างนิสัยรักการอ่านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องก่อนที่จะใช้ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ต่อไป
2. ทำให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน
3. ฝึกให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้และระวังรักษาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุดอันเป็นสมบัติ

ของส่วนรวม

4. เพื่อให้เป็นคนมีความรู้กว้างขวางทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
5. ฝึกหัดให้เป็นผู้ที่รักการอ่านจนเป็นนิสัย
6. เป็นผู้ที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

(2)

7. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุให้เป็นของใช้ การเย็บปักถักร้อย การปลูกผักสวนครัวและงานช่างฝีมือ เป็นต้น

วัสดุของห้องสมุด

ภายในห้องสมุดมีวัสดุต่าง ๆ มากมายหลายชนิด คือ

1. หนังสือ ได้แก่

- หนังสือทั่วไป เป็นหนังสือสารคดีที่มีการจัดแยกหมวดหมู่หนังสือตามชั้นหมวดหมู่ ๐๐๐-๙๐๐

- หนังสือเยาวชน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กอ่าน ใช้ภาษาง่าย ๆ และมีภาพประกอบสวยงาม เช่น หนังสือการ์ตูน หนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสือเรื่องสั้นสำหรับเด็ก หนังสือนิทาน เป็นต้น

- หนังสือวนิยาย เป็นหนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านรวมทั้งให้ข้อคิดและคติสอนใจด้วย

- หนังสือแบบเรียน เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนใช้เรียนในชั้นต่าง ๆ

- หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมจากเนื้อหาที่เรียนในหนังสือแบบเรียน เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางมากขึ้นจากที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน

- หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือที่ใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะที่ต้องการรู้

2. จุลสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์หรือหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่มีความหนาไม่เกิน ๕๐ หน้า เป็นเรื่องที่ให้สาระน่ารู้ต่าง ๆ จัดทำโดยหน่วยงานทั้งของราชการและเอกชน

(3)

4. หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ออกเป็นรายวัน
5. กฤตภาค หมายถึง บทความหรือเรื่องราวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารเป็นเรื่องนำรู้และมีประโยชน์ โดยจัดเก็บรวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
6. สื่อทัศนวัสดุ หมายถึง วัสดุที่ให้ความรู้โดยการดูหรือการฟัง ช่วยให้เข้าใจเรื่องได้รวดเร็วและจดจำได้นาน ได้แก่
  - สไลด์ เป็นแผ่นภาพที่ทำจากฟิล์มใช้กับเครื่องฉาย ส่วนมากเป็นภาพทิวทัศน์ สถานที่และเรื่องราวที่สำคัญ ฯลฯ ใช้สำหรับประกอบการเรียนของนักเรียน
  - เทปเสียง เป็นแถบบันทึกเสียงที่บันทึกสิ่งต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น การอ่านทำนองเสนาะ ดนตรี เพลง นิทาน เป็นต้น
  - วีดิทัศน์ เป็นแถบบันทึกภาพที่บันทึกภาพข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ สารคดีที่น่าสนใจและให้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา
  - รูปภาพ เป็นภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ที่จัดเก็บรวบรวมไว้ เช่น ภาพบุคคล สำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ ฯลฯ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า
  - แผนที่ เป็นแผ่นภาพที่แสดงลักษณะที่ตั้งของประเทศ เมือง แม่น้ำ ภูเขา เป็นต้น ใช้ประกอบการเรียนด้านภูมิศาสตร์
  - ลูกโลก ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ ที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงอาณาเขตประเทศ ที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ แหล่งทรัพยากร ธรรมชาติและผลผลิตที่สำคัญ เป็นต้น
  - กราฟ เป็นเส้นหรือภาพหรือจุด ใช้แทนจำนวนข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งของใด ๆ ก็ได้
  - สถิติ เป็นการจดบันทึกตัวเลขหรือข้อมูลอย่างละเอียดที่อยู่ในรูปของตาราง เช่น ตารางแสดงจำนวนนักเรียน ตารางแสดงคะแนนของนักเรียน เป็นต้น

(4)

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

เป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการเข้าใช้ห้องสมุด ได้แก่

1. ห้ามนำกระเป๋า ย่ามหรือถุงเข้าไปในห้องสมุด
2. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือที่ยืมทุกครั้งก่อนออกจากห้องสมุด
3. ไม่นำอาหาร ขนม เข้ามารับประทานในห้องสมุด
4. ไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
5. ห้ามตำหนิภาพหรือข้อความที่ต้องการออกจากหนังสือของห้องสมุด
6. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้ววางไว้บนโต๊ะให้เรียบร้อย
7. ไม่นำวารสาร หนังสือพิมพ์มาอ่านที่ละหลาย ๆ ฉบับและเมื่ออ่านเสร็จแล้วควรเก็บ

เข้าที่เดิมให้เรียบร้อย

8. เมื่อลุกจากเก้าอี้ควรจัดเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
9. ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของห้องสมุดที่กำหนดไว้ เช่น ถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องสมุด

หย่อนบัตรสถิติผู้เข้าใช้ก่อนเข้าห้องสมุด

10. ฝากสิ่งของที่ไม่ต้องใช้ไว้ที่ชั้นวางของ

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 2

บริการของห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 2

บริการของห้องสมุด

ความหมายบริการของห้องสมุด

บริการของห้องสมุด คือ การจัดบริการด้านต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้นักเรียนใช้บริการของห้องสมุดเพื่อการศึกษาหาความรู้ ความเพลิดเพลินจากวัสดุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนโดยทั่วไปมักมีบริการด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนซึ่งนักเรียนสามารถเลือกใช้บริการด้านต่าง ๆ ตามต้องการ บริการของห้องสมุดมีหลายด้านคือ

1. บริการยืม-คืนหนังสือ เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้นักเรียน โดยสามารถเลือกอ่านและยืมหนังสือได้ตามต้องการ
2. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อแนะนำให้นักเรียนรู้จักห้องสมุดทุกด้าน ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ด้วยตนเอง เช่น แนะนำให้นักเรียนรู้จักวัสดุประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุด รู้จักวิธีจัดเก็บ การค้นบัตรรายการระเบียบและข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด เป็นต้น
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เป็นบริการตอบคำถามที่บรรณารักษ์ช่วยให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลทุกประเภทตามความต้องการเมื่อมีปัญหาและข้อสงสัย โดยบรรณารักษ์อาจจะแนะแนวทางในการค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุดด้วยตนเองหรือช่วยหาคำตอบให้นักเรียนก็ได้
4. การเล่านิทาน-เชิดหุ่น เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการชักจูงให้เด็กเกิดความอยากอ่านหนังสือซึ่งเป็นการเริ่มปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือด้วย

(2)

5. บริการฉายวิดีโอ เป็นบริการอย่างหนึ่งที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการฉายวิดีโอเรื่องต่าง ๆ

ข้อปฏิบัติในการใช้บริการของห้องสมุด

การใช้บริการของห้องสมุดนักเรียนควรรู้จักข้อปฏิบัติเพื่อให้สามารถใช้บริการได้อย่างถูกต้อง ได้แก่

การสมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุด นักเรียนที่ต้องการยืมหนังสือของห้องสมุดจะต้องเป็นสมาชิกของห้องสมุดโดยขอทำบัตรสมาชิกได้จากบรรณารักษ์ ผู้ที่มีสิทธิในการทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ได้แก่ ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น นักการภารโรง เป็นต้น

การทำบัตรสมาชิก ผู้ที่ต้องการทำบัตรสมาชิก จะต้องนำรูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป มอบให้ครูบรรณารักษ์เพื่อขอทำบัตรพร้อมทั้งแจ้งชื่อ-นามสกุลและชั้นเรียนเพื่อครูบรรณารักษ์จะได้ทำบัตรสมาชิกให้และนัดวันมารับบัตรสมาชิก

ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด (ด้านหน้า)

<u>ข้อเตือนใจในการยืมหนังสือ</u>	<u>บัตรสมาชิกห้องสมุด</u>
1. ยืมได้นาน 3 วัน และมีหนังสือในครอบครองไม่เกิน 3 เล่ม	รูปถ่าย 1 นิ้ว
2. เขียนชื่อให้ชัดเจน และอ่านง่าย	
3. ผากส่งได้ ผากยืมไม่ได้	โรงเรียน <u>วัดศิริไอยสวรรค์</u>
4. ส่งตามกำหนด	ชื่อ <u>เด็กหญิง โสภา น่ารัก</u>
5. บัตรหายแจ้งทางห้องสมุด	หมายเลขห้องสมุด <u>349</u>
<u>นางสุรินทร์ ช่างเรียน</u>	<u>นางสุรินทร์ ช่างเรียน</u>
บรรณารักษ์ห้องสมุด	บรรณารักษ์

(3)

ประเภทของหนังสือที่ให้บริการแก่ผู้เข้าใช้ห้องสมุด

ประเภทของหนังสือที่ยืมออกนอกห้องสมุดได้ เช่น หนังสือทั่วไปตามหมวดต่าง ๆ หนังสือเยาวชน หนังสือนวนิยาย หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ประเภทของหนังสือที่ห้ามยืมออกนอกห้องสมุด เช่น หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ วารสาร วารสารเย็บเล่ม เป็นหนังสือที่ให้อ่านและค้นคว้าภายในห้องสมุดเท่านั้น

วิธีการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด

วิธียืมหนังสือ เมื่อนักเรียนมีบัตรสมาชิกห้องสมุดแล้วก็สามารถยืมหนังสือห้องสมุดได้โดยปฏิบัติดังนี้

1. เขียนชื่อ-ชั้นเรียนลงในบัตรหนังสือที่อยู่ในช่องหลังบัตรหนังสือ
2. เขียนชื่อหนังสือ เลขทะเบียนหนังสือลงในบัตรสมาชิก
3. นำหนังสือ บัตรหนังสือและบัตรสมาชิกห้องสมุดไปให้เจ้าหน้าที่ประทับตราวันกำหนดส่ง

(4)

ตัวอย่างบัตรหนังสือ

ย		4754
จ-น		
ผู้แต่ง		จินตนา ไบกาชยี่
ชื่อเรื่อง		นครไทรวิชัย
วันกำหนดส่ง	ผู้พิมพ์	วันส่ง
16 กค. 34	โสภณ 6/1	
↑	↑	↑
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด		ผู้พิมพ์เขียนชื่อ
ประทับตรา		ชั้นเขียน

(5)

ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด (ด้านหลัง)

เลขทะเบียน	ชื่อหนังสือ	วันกำหนดส่ง	วันส่ง
4754	นคร ไร่วิชัย	16 กค. 34	

ผู้ยืมเขียนเลขทะเบียน

และชื่อหนังสือ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประทับตรา

ตัวอย่างบัตรกำหนดส่ง

วันกำหนดส่ง			
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประทับตรา	→ 16 กค. 34		

(6)

วิธีคืนหนังสือ เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบแล้วต้องรีบส่งหนังสือคืนห้องสมุดทันที เพราะผู้อื่นจะได้มีโอกาสยืมหนังสือไปอ่านได้ การคืนหนังสือควรปฏิบัติดังนี้

1. นำบัตรสมาชิกและหนังสือ ไปส่งคืนที่โต๊ะบริการยืม-คืน
2. ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประทับตราวันส่งคืนในบัตรสมาชิก บัตรหนังสือและ

บัตรกำหนดส่งที่อยู่ด้านหลังของหนังสือ

การปรับ ในการยืมหนังสือถ้านักเรียนยืมหนังสือแล้วส่งคืนช้ากว่าที่ห้องสมุดกำหนดจะต้องเสียค่าปรับตามที่ห้องสมุดระบุไว้ การที่ห้องสมุดกำหนดกฎเกณฑ์ในการเสียค่าปรับนั้น เพราะต้องการให้ผู้ยืมรู้จักการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง มีความรับผิดชอบในการยืมหนังสือรวมทั้งเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาและรู้จักระมัดระวังในการใช้หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุดอันเป็นสมบัติของส่วนรวม

คัมภีร์ที่นักเรียนควรทราบ

บัตรหนังสือ	บัตรสมาชิก
บัตรกำหนดส่ง	วารสารเย็บเล่ม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

จ้อย นันทิวชิรินทร์, ม.ล. กานต์มณี คักดีเจริญ และกลุ่มจิตต์ พลายเวช. แบบเรียน

ภาษาไทย รายวิชา ท๐๘1 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2529.

รัญจวน อินทรกำแหง,คณ. แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หส.๑11). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 252๑.

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อัมพร วีรวัดณ์. วิธีใช้ห้องสมุด. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

การใช้หนังสือเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าในเราควรทราบลักษณะของหนังสือที่ทำให้สามารถใช้ได้อย่างถูกต้องและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งหนังสือแต่ละเล่มจะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์แก่นักเรียนดังนี้

ปกหนังสือ

ปกหนังสือประกอบด้วยปกหน้าและปกหลังมีไว้เพื่อหุ้มตัวหนังสือไม่ให้เสียหายและยังรักษารูปร่างของหนังสือให้คงทน ปกหนังสืออาจมีลักษณะเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ ส่วนมากมักจะมียีสวยสะดุดตาเป็นการเชิญชวนให้อ่านหรือหยิบอ่านมากขึ้น ที่ปกหน้าจะมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อสำนักพิมพ์ปรากฏอยู่ นอกจากนี้ยังมีสันหนังสือ เป็นที่ยึดปกหน้าและปกหลังให้ติดกันบรรณารักษ์มักจะเขียนเลขเรียกหนังสือ ไว้ที่สันหนังสือสำหรับหนังสือที่มีความหนาเพราะเวลาตั้งหนังสือไว้บนชั้นผู้อ่านจะมองเห็นได้โดยง่ายและหาหนังสือที่ต้องการได้รวดเร็วขึ้น

หน้าปกใน

หน้าปกในเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือเพราะมีข้อความที่ความรู้เกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น

คำนำ

คำนำเป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือ ขอบเขตและเนื้อหาว่าเหมาะสมกับผู้อ่านประเภทใด สาเหตุที่ทำให้เขียนหนังสือเล่มนั้นขึ้นมา รวมทั้งกล่าวขอบคุณผู้ที่ช่วยเหลือในการแต่งหนังสือ

(2)

ตัวอย่างปกหนังสือ

(3)

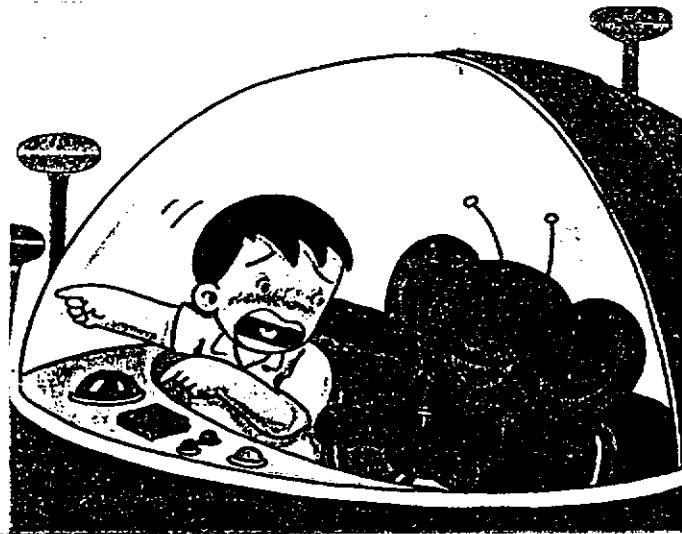
ตัวอย่างหน้าปกใน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน การ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม

ระดับประถมศึกษา

เรื่อง

นครไร้วินัย

เรื่อง : นางสาวจินตนา ไบกาชุย

ภาพ : นายสุรพล พิทยาสกุล

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. ๒๕๓๓

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๑๓.๐๐ บาท

(4)

ตัวอย่างหน้าคำนำ

เนื่องจากการ์ตูนเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กรักการอ่าน
กรมวิชาการ จึงได้ใช้การ์ตูนเป็นสื่อใช้ประกอบการเรียนในโรงเรียน
เพื่อให้เด็กรักการอ่าน และนำไปสู่การอ่านหนังสืออื่น ๆ ในการจัดทำ
หนังสือการ์ตูนชุดนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น
คณะหนึ่ง พิจารณาต้นฉบับที่นักวิชาการเขียนและคัดเลือกมาจัดพิมพ์
ในการพิจารณาคณะกรรมการจะพิจารณาถึงความเหมาะสมของสื่อที่
ใช้ในโรงเรียน เช่น ภาษา จะพิจารณาโดยพยายามรักษาวัฒนธรรม
ทางภาษา การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สาระของเรื่องไม่เป็นพิษ
เป็นภัยกับเด็ก

สำหรับเรื่อง นครไรวินัย เล่มนี้ เป็นเล่มที่นางสาวจินตนา
ใบกาชฎี เขียนเสนอคณะกรรมการ เนื้อเรื่องมีการดำเนินเรื่อง
โดยใช้ตัวละคร สอดแทรกคุณธรรม เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยหนึ่ง-
สื่อเล่มนี้ใช้ประกอบการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับประถม-
ศึกษา นักเรียนจะได้แนวคิดในเรื่องความมีระเบียบวินัย

กรมวิชาการขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยในการจัดทำไว้ ณ ที่นี้

(นายพะยอม แก้วกำเนิด)

อธิบดีกรมวิชาการ

30 มกราคม 2532

(5)

สารบัญ (สารบาญ)

สารบัญเป็นส่วนที่ช่วยให้นักเรียนทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมีเรื่องอะไรบ้าง โดยบอกหัวข้อ เรื่องว่าอยู่ที่หน้าใด ตอนใดของหนังสือซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาเรื่องราวที่ต้องการได้ สะดวกรวดเร็ว โดยไม่ต้องอ่านหนังสือตลอดทั้งเล่ม

ตัวอย่างหน้าสารบัญ

สารบัญ	หน้า
1. บ้านพี่เมืองน้อง.....	9
2. ก่อนข้ามฝากไปลาว.....	25
3. จากท่าเสด็จถึงท่าเตี๋ย.....	39
4. ประชาชนลาวไทยสามัคคี.....	55
5. นั่งรถสามล้อเบิ่งเวียงจันทน์.....	73
6. นุ่งผ้าซิ่นตีนดิสโก้.....	89
7. ลาวหนังหยาบไทยหนังเหนียว.....	105
8. เยือนเขื่อนน้ำจิม.....	121

เนื้อหา

เนื้อหาเป็นรายละเอียดของหนังสือซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด โดยบอกรายละเอียดของ เนื้อหาตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย หนังสือบางเล่มอาจมีภาพประกอบอยู่ในเนื้อหาเพื่อให้หนังสือมีรายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(6)

ตัวอย่างหน้าเนื้อหา

๓

ความรู้เรื่องห้องสมุด ทั่วไป

ห้องสมุดเป็นที่รวมของสรรพวัสดุของห้องสมุด ซึ่งมีทั้งหนังสือ สิ่งพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่จัดไว้เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ คำว่า "ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้" นี้ มีความสำคัญ เพราะวัสดุต่าง ๆ เหล่านี้ แม้มีรวมกันไว้แต่ไม่มีการบริการให้ผู้ได้ใช้ ก็มิทำให้ "ที่รวมของสรรพวัสดุ" นั้น ๆ กลายเป็นห้องสมุดไปได้ วัสดุห้องสมุดเหล่านี้ บรรณาภิรักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่าง ๆ นับตั้งแต่การจัดหาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ เข้าห้องสมุด การจัดหมู่และทำบัตรรายการ ตลอดจนการซ่อมหนังสือ การวางรักษาหนังสือ การบริการแก่ผู้อ่าน การประชาสัมพันธ์และงานธุรการอื่น ๆ

๑. ความสำคัญของห้องสมุด

การศึกษาในปัจจุบันนี้ มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้จากที่อื่น ๆ มาประกอบความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในชั้น โดยผลจะอย่างไร วิธีการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ย่อมถือแนวการศึกษาดังกล่าวเป็นสำคัญ การเรียนในชั้น โดยการฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนแต่อย่างเดียว ย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะรอบรู้ในวิทยาการด้านต่าง ๆ ซึ่งกำลังเจริญรุดหน้าไปในปัจจุบันนี้ได้ ผู้เรียนจะต้องหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้ามาใช้ห้องสมุดทั้งในและ

นอกเวลาเรียน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้นจากห้องสมุดอันเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ ตรงตามความมุ่งหมายของแต่ละสถาบันการศึกษานั้น ๆ สำหรับความสำคัญของห้องสมุดของแต่ละสถาบันการศึกษานั้น อาจประมวลได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้ คือ

ก. ห้องสมุดเป็นตัวแทนวิทยการต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนจะมีสติหนักศึกษาเข้ามาค้นคว้าหาความรู้ทุกแขนงวิชาที่ทำการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษานี้ ห้องสมุดจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนใช้หนังสือ สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด ในการหาค้นคว้าความรู้ที่สอนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และรอบรู้มากกว่าผู้คนที่กำลังสอนอยู่ เป็นการสร้างความมั่นใจต่อตัวผู้สอนเอง และสร้างศรัทธาอันมั่นคงของศิษย์ที่ฟังมีต่ออาจารย์ของตนเองด้วย ในทางเองเดียวกัน ผู้เรียนก็จะได้มีโอกาสได้ค้นคว้าหาความรู้ทุกแขนงวิชาที่ตนต้องการ เพิ่มเติมจากที่ได้รับมาอย่างไม่รู้ลืมบรรณานักในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น ฟังไม่ทัน ขาดเรียน หรือไม่มีความรู้ลึกซึ้งจากจะเรียนในชั่วโมงนั้น เป็นต้น แต่หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด จะช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มเติมความรู้แก่ตนเองจนเพียงพอแก่ความต้องการทุกขณะที่ห้องสมุดเปิดบริการอยู่ และจะ

(7)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมเป็นส่วนที่แสดงรายชื่อหนังสือที่ผู้แต่งใช้ประกอบการแต่งหนังสือเล่มนั้น บรรณานุกรมของหนังสืออาจจะอยู่ตอนท้ายบทของแต่ละบทหรือตอนท้ายเล่มของหนังสือซึ่งมีประโยชน์สำหรับนักเรียนจะได้ทราบรายชื่อหนังสือที่ผู้แต่งใช้อ้างอิงในการแต่งหนังสือหรือใช้ค้นคว้าเรื่องราวเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากหนังสือเล่มนั้น หนังสือบางเล่มอาจเรียกว่า "เอกสารอ้างอิง" หรือ "หนังสืออ้างอิง" แทนคำว่า "บรรณานุกรม" รายละเอียดในบรรณานุกรมบอกให้ทราบถึง ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ พิมพ์ครั้งที่ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

ตัวอย่างหน้าบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- จ้อย นันทวิชรินทร์, ม.ล., กานต์มณี ศักดิ์เจริญ และ กล่อมจิตต์ พลายเวช. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2524.
- จรรุวรรณ ลินธุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2521.
- จุมพจน์ วนิชกุล และคนอื่นๆ. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : เลิศไทย, 2526.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์คณะอักษรศาสตร์, 2520. อัดสำเนา.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า. มหาสารคาม : ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2521.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การบรรณารักษณ์หนังสือพิมพ์และนิตยสาร. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.

(8)

ดัชนี (ดรรชนี)

ดัชนีเป็นบัญชีคำหรือหัวข้อย่อที่กล่าวไว้ในเนื้อเรื่อง นำมาจัดเรียงรวมกันตามลำดับตัวอักษรของคำหรือหัวข้อย่อ มีเลขของหน้าปรากฏของคำหรือหัวข้อย่อใน ๗ กำกับไว้เพื่อให้ผู้อ่านที่สนใจคำหรือหัวข้อย่อใน ๗ จะได้เปิดอ่านตรงส่วนที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องค้นหาตลอดทั้งเล่ม ส่วนใหญ่ดัชนีของหนังสือจะอยู่ท้ายเล่มหรือมีเล่มดัชนีแยกต่างหากโดยเฉพาะอีกเล่มหนึ่ง

ตัวอย่างหน้าดัชนี

ดรรชนีหัวเรื่อง

กลอน, การเขียน 109
บทโคลงกลอน 113
เปล่า 114
สีกวา 113
สุภาพ 112
ภาพ, การเขียน 111
ฉบับ 111
ขานี 111
การเขียนหนังสือ
บันเทิงคดี 71
นวนิยาย 72
นิทาน 104
อรรถกถา 108
เรื่องสั้น 90
ประโยชน์ 40
สารคดี 47
ชีวประวัติ 49
ท่องเที่ยว 49
ทั่วไป 48

ฉันทวิธีเขียน 111
ต้นฉบับ
การชาย 60
การเข้า 60
ตัวอย่างการเขียน
นิทาน
พื้นเมือง 107
อรรถกถา 113
เรื่องสั้น
คดกษบชั้น 93
วิทยาศาสตร์ 96, 100
สารคดี
ชีวประวัติ 61
ตัวอย่างการแปล
นวนิยาย
วิทยาศาสตร์ 143
นิทาน
พื้นเมือง 150
อรรถกถา 153

การแปล 150
ตัวอย่าง 107, 150
เขวชน, หนังสือสำหรับ 48
อรรถกถา, การเขียน 108
กลอน 112
ภาพ 111
โคลง 109, 110
ฉันท 111
อรรถกถา, การแปล 152
เรื่องสั้น
การเขียน 90
การแปล 136, 141
ตัวอย่าง 93
ลิขสิทธิ์ 129
วิจารณ์
ความต้องการพิเศษ 9
ความต้องการพื้นฐาน 8
ความสนใจ 10
ความสนใจในการอ่าน 15

(9)

วิธีใช้ดัชนีดัชนีวิธีใช้ดังนี้

เมื่อนักเรียนต้องการรู้เรื่อง การเขียนกลอน จากหนังสือการเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น ที่แต่งโดย ดร.ลมูล รัตตากร ให้ดูที่หน้าดัชนี (ดรรชนี) ก็จะพบคำว่า กลอน, การเขียน 109 หมายความว่า ให้เปิดหนังสือการเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น หน้า 109 จะพบเรื่องที่ต้องการ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการเขียนกลอน ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้

เมื่อนักเรียนรู้จักส่วนต่าง ๆ ของหนังสือแล้วก็ทราบว่าหนังสือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา ค้นคว้า ดังนั้นการช่วยกันระหวังกษาหนังสือจึงควร เป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อช่วยให้หนังสือคงทนใช้ได้นาน

ข้อควรปฏิบัติในการระหวังกษาหนังสือ

การระหวังกษาหนังสือมีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เมื่อหยิบหนังสือจากชั้นควรรีบที่สันตรงกลางตัวเล่มของหนังสือ อย่าดึงปลายสันหนังสือ เพราะจะทำให้หนังสือขาดได้
2. การเปิดหนังสือ ควรใช้ปลายนิ้วพลิกหน้าหนังสือและเปิดด้วยความเบา
3. ถ้ามือเปียกหรือสกปรก ควรล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหนังสือ
4. ไม่ควรทำเครื่องหมายหรือขีดเขียนข้อความใด ๆ หรือเขียนเพิ่มเติมลงในหนังสือ
5. ไม่ควรฉีก ตัดข้อความหรือรูปภาพที่ต้องการออกจากหนังสือของห้องสมุด ถ้าต้องการข้อความตอนใดในหนังสือ ให้ใช้วิธีลอกข้อความลงในสมุดหรือใช้วิธีถ่ายเอกสาร
6. เมื่ออ่านหนังสือยังไม่จบเล่ม ควรใช้ที่คั่นหนังสือที่ทำด้วยกระดาษหรือแผ่นพลาสติกบาง ๆ คั่นไว้
7. ไม่ควรให้หนังสือตากแดดหรือถูกฝน เพราะจะทำให้หนังสือเสียหายได้

(10)

คัมภีร์ที่นักเรียนควรรวบรวม

สันหนังสือ

เลขเรียกหนังสือ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ลมูล รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย, 2530.

วาณี ฐานางค์ศานติ. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอเดียนส์ไตร์, 2529.

สุทธิลักษณ์ อัมพวงค์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อัมพร วีรวัฒน์. วิธีใช้ห้องสมุด. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 4

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน้าที่ 4

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

ความสำคัญและความหมายของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

เนื่องจากห้องสมุดมีหนังสือจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีการจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหนังสือออกเป็นประเภทเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการและบรรณารักษ์สามารถจัดเก็บได้อย่างรวดเร็ว

การจัดหมวดหมู่หนังสือ คือ การแยกแยะประเภทของหนังสือออกเป็นกลุ่มเป็นพวกตามประเภทของหนังสือ

ประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

การจัดหมวดหมู่หนังสือมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. หนังสือที่มีเนื้อเรื่องอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจะอยู่รวมกัน
2. หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กันจะอยู่ใกล้ ๆ กัน
3. ช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือในห้องสมุดได้สะดวก รวดเร็วและถูกต้องเมื่อ

ทราบเลขหมู่หนังสือจากบัตรรายการ

4. เพื่อการจัดเก็บหนังสือเข้าที่เดิมได้ถูกต้องหลังจากเลิกใช้หนังสือแล้ว

ในปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบคณนิยมของดาวี

เพราะเป็นระบบที่เหมาะสมกับห้องสมุดขนาดเล็กมีจำนวนหนังสือไม่มากนัก การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบนี้ใช้ "ตัวเลข" เป็นสัญลักษณ์แทนประเภทและสาขาวิชาของหนังสือ

(2)

การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้

- เมลวิล ดิวอี้ ชาวอเมริกันเป็นผู้คิดค้นการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมขึ้นโดยใช้ตัวเลข 3 ตัว แทนหมวดใหญ่ 10 หมวดดังนี้
000	แทน	หมวดความรู้ทั่วไป ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ สารานุกรมทั่วไป หนังสือรวมความรู้ทั่วไป เป็นต้น
100	แทน	หมวดปรัชญา ได้แก่ ปรัชญาสาขาต่าง ๆ จิตวิทยา จริยศาสตร์ เป็นต้น
200	แทน	หมวดศาสนา ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับคริสตศาสตร์ ศาสนาอื่น ๆ พุทธศาสนา เป็นต้น
300	แทน	หมวดสังคมศาสตร์ ได้แก่ สถิติ รัฐศาสตร์ กฎหมาย การศึกษา ชนบทธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น
400	แทน	หมวดภาษา ได้แก่ ภาษาศาสตร์ ภาษาต่าง ๆ เป็นต้น
500	แทน	หมวดวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ นิสิกส์ เคมี พฤกษศาสตร์ สัตวศาสตร์ เป็นต้น
600	แทน	หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ เทคโนโลยี ได้แก่ แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม การก่อสร้าง เป็นต้น
700	แทน	หมวดศิลปกรรมและการบันเทิง ได้แก่ สถาปัตยกรรม ภูมิภากรรม การวาดเขียน การวาดภาพ การถ่ายภาพ ดนตรี นันทนาการ เป็นต้น
800	แทน	หมวดวรรณคดี ได้แก่ วรรณคดีของประเทศต่าง ๆ วรรณคดีไทย วรรณกรรมไทย เป็นต้น

(3)

๑๐๐ แทน หมวดภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ทั่วไป
การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ ประวัติศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากการแบ่งเลขหมวดใหญ่แล้ว ยังสามารถแบ่งครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ได้อีก เช่น

๕๐๐ หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ เทคโนโลยี

61๐ แพทยศาสตร์

611 กายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์

611.1 อวัยวะการสูดดมโลหิต

611.2 อวัยวะการหายใจ จมูก หลอดลม ปอด

611.3 อวัยวะการย่อยอาหาร ปาก ลิ้น ฟัน เพดานปาก

ริมฝีปาก แก้ม ท้อง ลำไส้

ฯลฯ

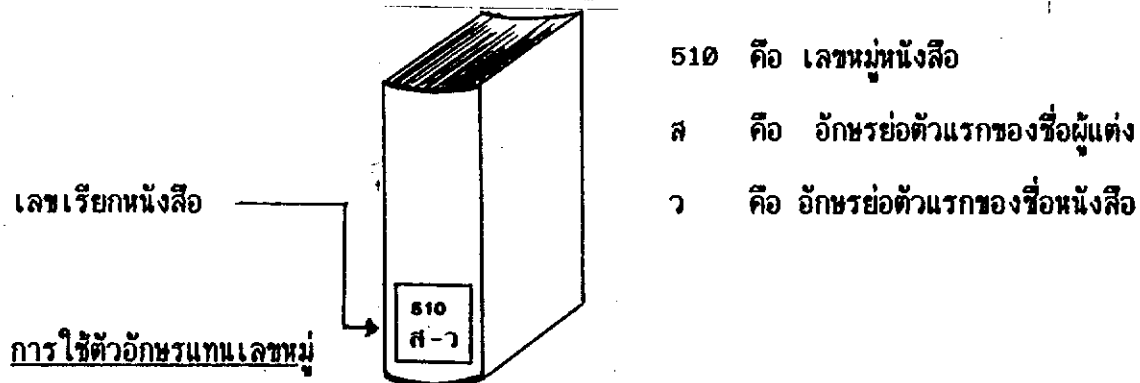
เลขเรียกหนังสือ

เลขเรียกหนังสือเป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนสันหนังสือทุกเล่มที่มีอยู่ในห้องสมุดประกอบ

ด้วย

1. เลขหมู่หนังสือ
2. อักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้แต่ง
3. อักษรย่อตัวแรกของชื่อหนังสือ

(4)

ตัวอย่างเลขเรียกหนังสือ

สำหรับหนังสือบางประเภทไม่ใช้ตัวเลขหรือเลขหมู่เป็นสัญลักษณ์ แต่ใช้ "ตัวอักษร" แทนประเภทของหนังสือ ได้แก่

- น แทน หนังสือนวนิยาย
- ย แทน หนังสือเยาวชน
- หนังสือส่งเสริมการอ่าน
- บ แทน หนังสือแบบเรียน
- พ แทน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสือเหล่านี้บรรณารักษ์ได้จัดแยกออกเป็นพิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อแยกประเภทหรือกลุ่มของหนังสือโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและการให้บริการแก่ผู้ใช้

นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีกประเภทหนึ่งที่จัดแยกไว้เป็นพิเศษนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว โดยใช้ตัวอักษรย่อเหนือเลขเรียกหนังสือ คือ

- อ แทน หนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงเป็นหนังสือที่ใช้เฉพาะภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ยืมออกนอกห้อง

สมุด เช่น อ

030

ร-ว

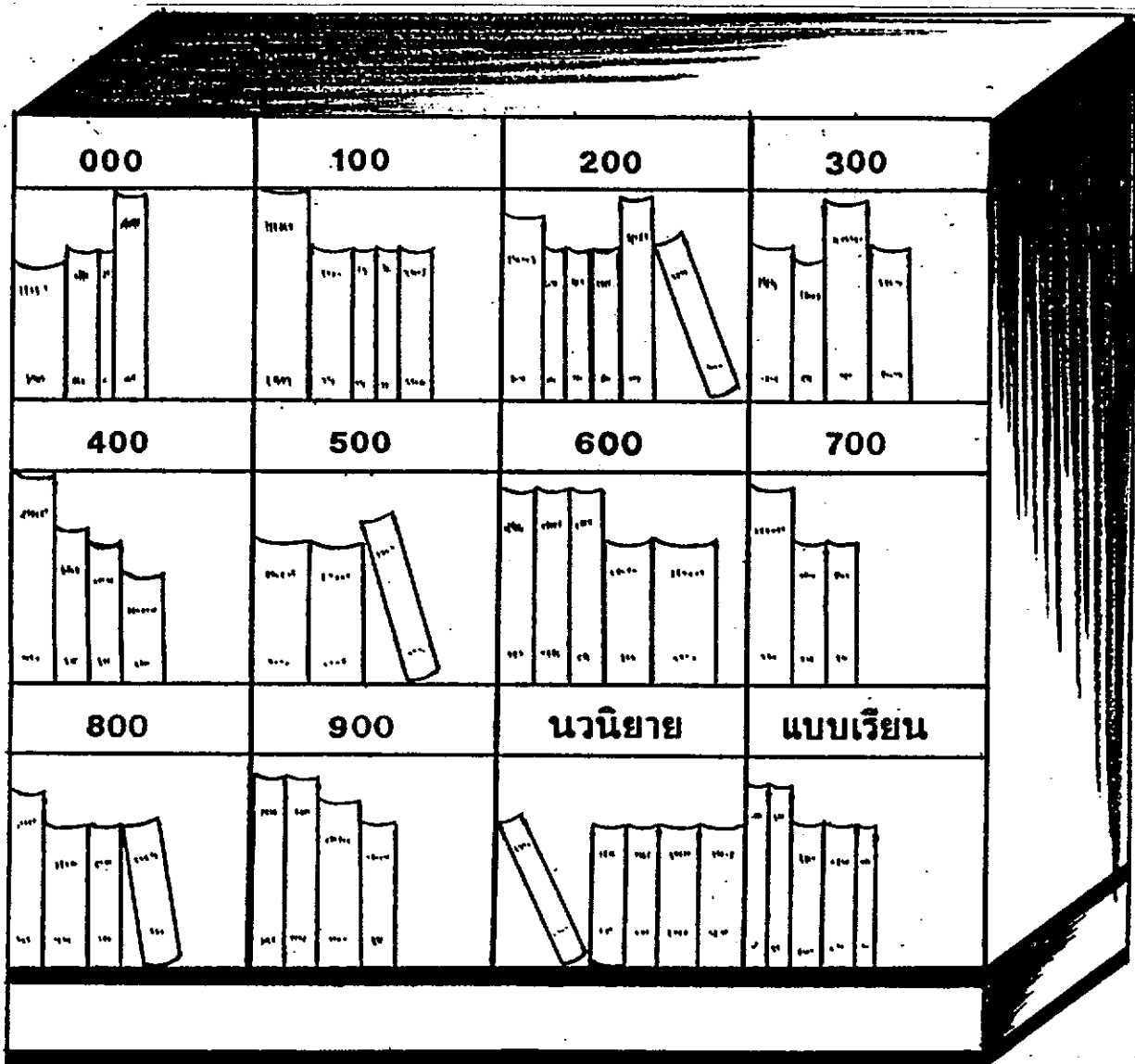
(5)

การเรียงหนังสือชั้นชั้น

การเรียงหนังสือชั้นชั้นมีวิธีการเรียงดังนี้

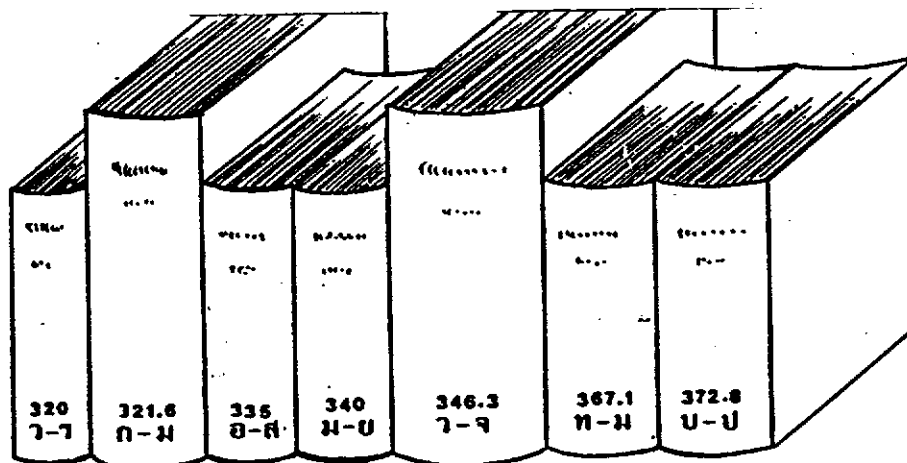
1. การเรียงหนังสือบนชั้น จะเรียงตามเลขเรียกหนังสือที่เขียนไว้บนสันหนังสือ
2. หนังสือทุกเล่มเรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากเลขหมู่น้อยไปหามาก คือ ตั้งแต่เลขหมู่

๐๐๐ ไปจนถึง ๙๐๐

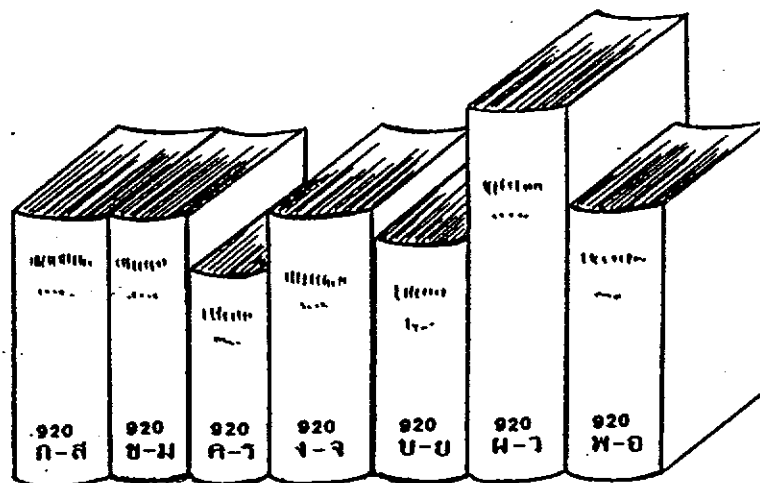

(6)

3. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกันและเลขหมู่ไม่ซ้ำกัน ให้เรียงจากเลขน้อยไปหาเลขมาก

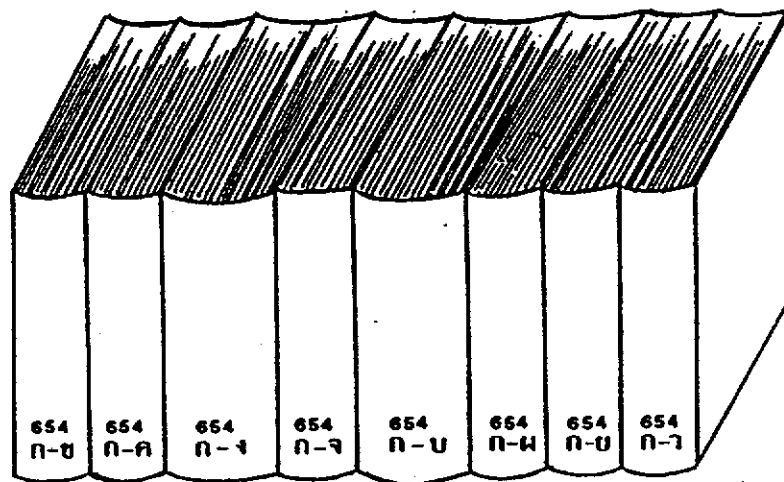

4. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกันและเลขหมู่ซ้ำกัน ให้เรียงตามอักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้แต่งตามหลักพจนานุกรม

(7)

5. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกัน เลขหมู่ซ้ำกันและอักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้แต่งซ้ำกัน ให้เรียงตามอักษรย่อตัวแรกของชื่อหนังสือตามหลักพจนานุกรม

(8)

ค้นที่ที่นักเรียนควรรวบรวม

ระบบทศนิยม

เลขหมู่หนังสือ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงศ์. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บางเขน, 2525.

พวา พันธุ์เมฆา. การแบ่งหมวดหมู่หนังสือและแผนการแบ่งหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้จากต้นฉบับพิมพ์ครั้งที่ 20. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.ลมูล รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สมาคมห้องสมุด

แห่งประเทศไทย, 253๑.

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 5

การให้บัตรรายการ (1)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 5

การใช้บัตรรายการ (1)

เมื่อนักเรียนเข้าห้องสมุดนักเรียนจะพบหนังสือที่จัดเรียงอยู่บนชั้นเป็นจำนวนมากการหาหนังสือที่ต้องการจากชั้นหนังสือย่อมเป็นเรื่องยุ่งยากอย่างยิ่ง ดังนั้น "บัตรรายการ" จึงเป็นเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าใช้ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ความหมายของบัตรรายการ

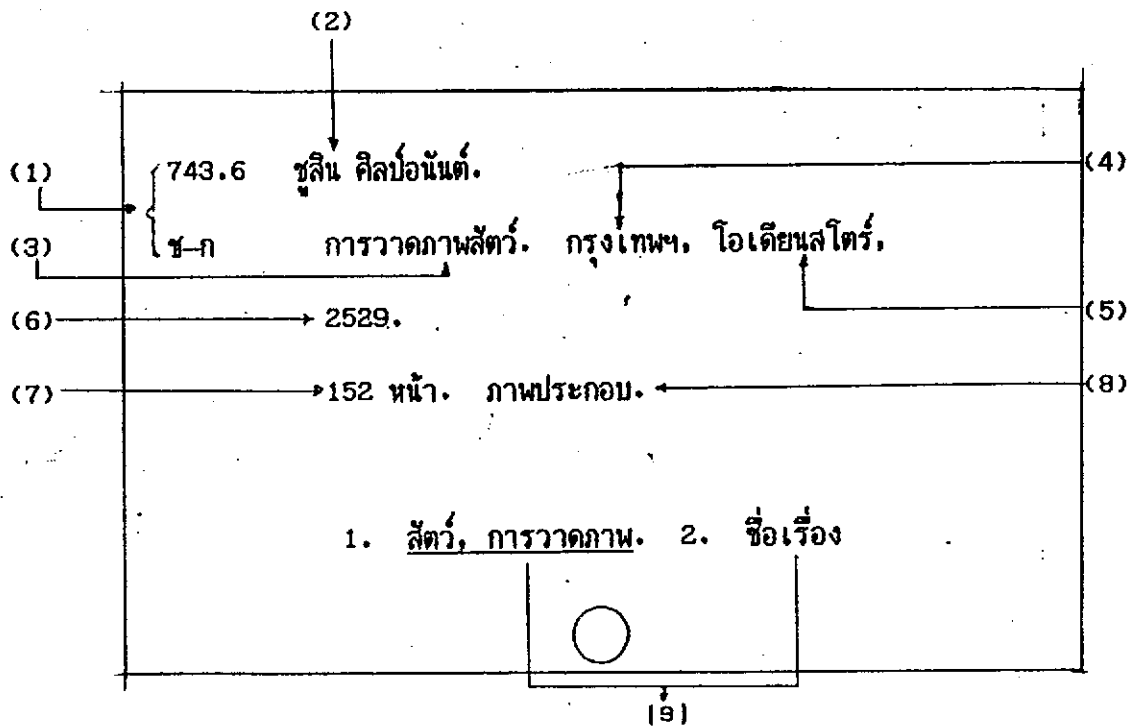
บัตรรายการ หมายถึง บัตรที่ลงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือที่ผู้ใช้หนังสือควรทราบ เป็นบัตรแข็งขนาด 3 x 5 นิ้ว มีรูร้อยบัตรอยู่ด้านล่างโดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเลขเรียกหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า เป็นต้น

ประโยชน์ของบัตรรายการ

บัตรรายการมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือที่ตนเองต้องการหรือไม่ โดยที่ไม่ต้องไปเดินดูหนังสือแต่ละเล่มตามชั้นหนังสือ เพราะ เมื่อเปิดดูบัตรรายการก็จะทราบได้ทันที
2. ช่วยให้ผู้ใช้นั่งสือทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของหนังสือ โดยไม่ต้องเห็นตัวเล่มหนังสือ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น
3. ช่วยในการศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน เช่น ต้องการค้นคว้าเรื่อง "การศึกษาของไทย" โดยค้นจากบัตรหัวเรื่อง การศึกษา-ไทย ก็จะทราบจำนวนของหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าได้
4. ช่วยให้ทราบที่อยู่ของหนังสือว่าหนังสือที่ต้องการอยู่หมวดหมู่ใดโดยดูจากเลขเรียกหนังสือ

(2)

ตัวอย่างบัตรรายการส่วนประกอบของบัตรรายการ

จากตัวอย่างนักเรียนจะเห็นได้ว่า บัตรรายการประกอบด้วย

1. เลขเรียกหนังสือ	จะอยู่ตรงมุมซ้ายด้านบนของบัตรรายการ	743.6
		ช-ก
2. ชื่อผู้แต่ง	ชุลิน ศิลปอนันต์	
3. ชื่อเรื่อง	การวาดภาพ	
4. สถานที่พิมพ์	กรุงเทพมหานคร	
5. สำนักพิมพ์	โอเดียนสโตร์	
6. ปีที่พิมพ์	2529.	

(3)

7. จำนวนหน้า 152 หน้า
8. ภาพประกอบ มีภาพประกอบ
9. แนวสืบค้น 1. สัตว์, การวาดภาพ. 2. ชื่อเรื่อง, เป็นบัตรเพิ่มที่บรรณารักษ์จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัตรต่าง ๆ โดยบอกให้ทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมีบัตรรายการที่จัดทำเพิ่มขึ้นอีกกี่บัตร

ประเภทของบัตรรายการ

บัตรรายการที่นักเรียนควรรู้จัก ได้แก่

1. บัตรผู้แต่ง
2. บัตรชื่อเรื่อง
3. บัตรหัวเรื่อง

1. บัตรผู้แต่ง

บัตรผู้แต่งเป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือเมื่อทราบชื่อผู้แต่งหนังสือ

ตัวอย่างบัตรผู้แต่ง

636.5 ประสงค์ บุญจำนงค์

ปก การเลี้ยงไก่. พระนคร, โอเดียนสโตร์,

2503.

153 หน้า. ภาพประกอบ.

1. ไก่, การเลี้ยง.
2. ชื่อเรื่อง.

(4)

2. บัตรชื่อเรื่อง

บัตรชื่อเรื่องเป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือเมื่อทราบชื่อของหนังสือ

ตัวอย่างบัตรชื่อเรื่อง

	การเลี้ยงไก่
636.5	ประสงค์ บุญจำนงค์
ป-ก	การเลี้ยงไก่. พระนคร, โอเดียนสโตร์,
	2503.
	153 หน้า. ภาพประกอบ.
	○

(5)

3. บัตรหัวเรื่อง

บัตรหัวเรื่องเป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือเมื่อทราบเนื้อเรื่องที่ต้องการ

ตัวอย่างบัตรหัวเรื่อง

ไก่, การเลี้ยง

636.5 ประสงค์ บุญจำนงค์

ป-ก การเลี้ยงไก่. พระนคร, โอเดียนสโตร์,

2503.

153 หน้า. ภาพประกอบ.

(6)

คัมภีร์ที่นักเรียนควรรวบรวม

บัตรรายการ	บัตรผู้แต่ง
บัตรชื่อเรื่อง	บัตรหัวเรื่อง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงศ์. หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน, 2525.

ัญญจวน อินทรกำแหง, คณ. แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หล 011). กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 252๑.

สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

อัมพร วีรวัฒน์. วิธีใช้ห้องสมุด. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 6

การใช้บัตรรายการ (2)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 6

การใช้บัตรรายการ (2)

เมื่อนักเรียนรู้จักบัตรรายการทั้ง 3 ประเภทแล้ว ควรรู้จักการเรียงบัตรรายการที่อยู่ใน
ตู้บัตรรายการด้วยเพราะจะช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว

การเรียงบัตรรายการ

บัตรรายการในห้องสมุดมีหลักการเรียงบัตรรายการตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ควรทราบดังนี้

1. เรียงบัตรรายการตามลำดับตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ
2. อักษร ฤ ฤา อยู่หลังตัว ร และ ภ ภา อยู่หลังตัว ล เช่น รางวัล ฤดู โลก

ภาษา เป็นต้น

3. คำที่มีตัวสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระ เช่น กรง กราย เป็นต้น
4. คำที่มีตัวสะกด ถ้าพยางค์หน้าซ้ำกัน เรียงตามคำที่อยู่ถัดมา เช่น ดอกไม้ ดอกสร้อย

เป็นต้น

5. คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้

ะ   ั   ะ   า   ำ   ิ   ี   ึ

เ -ะ   เ-า   เ-าะ   เ   เ-ีย   เ-ียะ

เ-ือ   เ-ือะ   แ-ะ   โ   โ-ะ   ใ   ใ

เช่น งอกเงย   งันงก   เจียบเขียบ   เจื่องหงอย   โงนเงน   เป็นต้น

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแยกประเภทของบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง
บัตรหัวเรื่อง ออกจากกันเพื่อสะดวกในการค้นหา

(2)

ตัวอย่างการเรียงบัตรรายการ (เรียงตามชื่อผู้แต่ง)

ย วรณรัตน์ อินทร์อ่ำ.

ว-ล ลูกแมวสองตัว. กรุงเทพฯ, ตันอ้อ, 2531.
15 หน้า. ภาพประกอบ.

๐2๘.7 ลมูล รัตตากร.

ล-ก การใช้ห้องสมุด. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม.
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2529.
185 หน้า. ภาพประกอบ

495.918 นพดล จันทร์ใหญ่.

น-ก การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ, ตันอ้อ, 2531.
112 หน้า.

ย โชติ ศรีสุวรรณ.

ช-ค ความภูมิใจของลอย. กรุงเทพฯ, ตันอ้อ, 2532.
1๐2 หน้า. ภาพประกอบ.

1. ชื่อเรื่อง.

(3)

การใช้บัตรรายการในการค้นหาหนังสือ

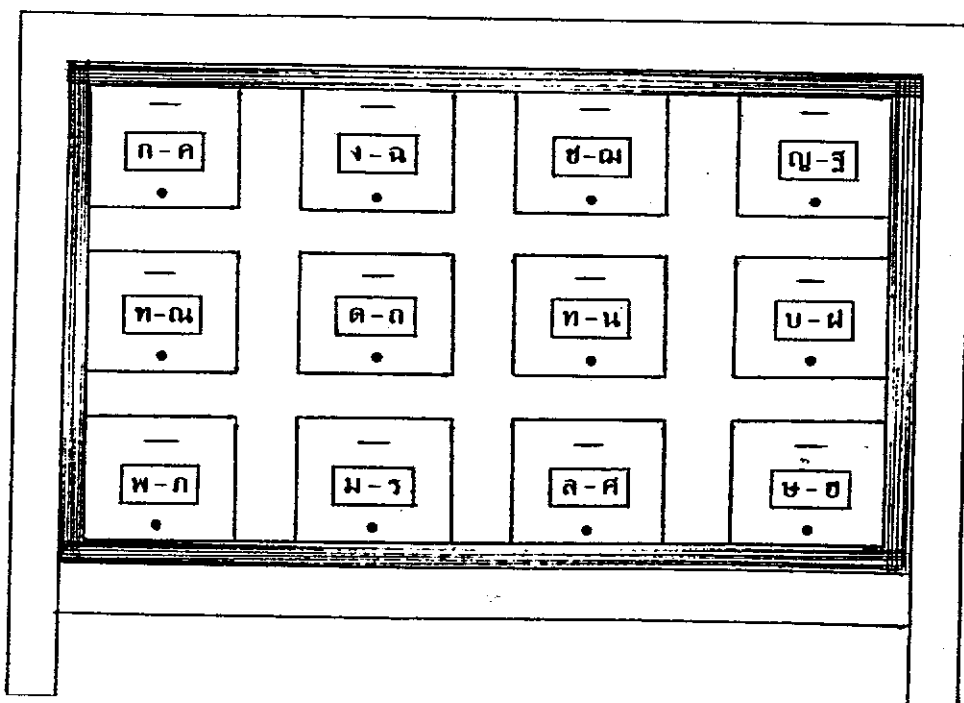
บัตรรายการที่จัดเรียงอยู่ในตู้บัตรรายการ นักเรียนสามารถค้นหาได้ถ้าทราบข้อมูลดังนี้

1. ถ้าทราบชื่อผู้แต่ง ค้นหาบัตรผู้แต่ง
2. ถ้าทราบชื่อเรื่อง ค้นหาบัตรชื่อเรื่อง
3. ถ้าไม่ทราบชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง แต่ทราบเนื้อเรื่องที่ต้องการ ค้นหาบัตรหัวเรื่อง

ถ้าทราบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 3 อย่างก็สามารถค้นบัตรรายการจากตู้บัตรรายการได้ ตัวอย่างเช่น ต้องการหาหนังสือที่แต่งโดย ลมุล รัตตากร ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ไปที่ตู้บัตรรายการ
2. ดูที่บัตรชื่อเรื่อง แล้วหาคำว่า ลมุล รัตตากร
3. จดเลขเรียกหนังสือที่อยู่มุมซ้ายด้านบนเอาไว้
4. ไปหาหนังสือที่ชั้นหนังสือตามเลขเรียกหนังสือที่จดไว้ก็จะพบหนังสือที่ต้องการ

ตัวอย่างตู้บัตรรายการ

(4)

ศัพท์ที่นักเรียนควรทราบ

บัตรรายการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ลมูล รัตทาการ. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย, 2530.

วาณี ฐาปนวงศ์สานติ. ห้องสมุดและการศึกษาต้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2529.

สุทธิลักษณ์ อำนวงค์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 7

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 7

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุดนั้น มีหนังสืออยู่มากมายหลายชนิดที่นักเรียนใช้อยู่ และมีหนังสือประเภทหนึ่งที่นักเรียนสามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ คือ "หนังสืออ้างอิง" เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

ความหมายของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิง คือ หนังสือที่รวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่ให้ข้อเท็จจริง มีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบหรือเรื่องราวที่ต้องการรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเฉพาะบางตอนเท่านั้น หนังสือประเภทนี้ผู้เขียนและผู้รวบรวมต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาซึ่งบางเรื่องมีภาพประกอบด้วย

ลักษณะของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงมีลักษณะดังนี้

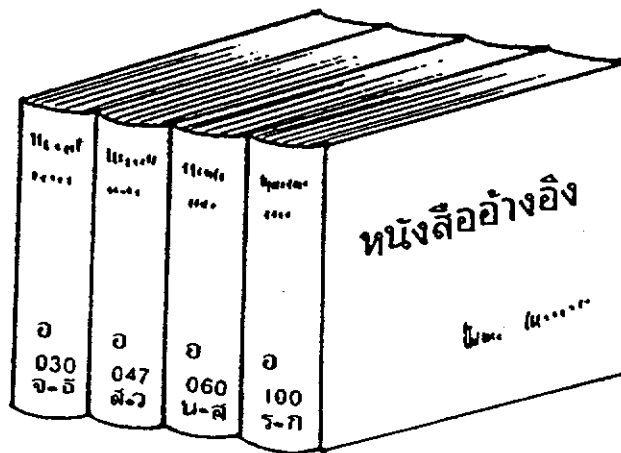
1. เป็นหนังสือที่ผู้แต่งและผู้รวบรวมต้องเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น โดยเฉพาะและใช้อ้างอิงได้เป็นอย่างดี
2. เป็นหนังสือที่กำหนดขอบเขตไว้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้ทราบว่า จะใช้ค้นคว้าเรื่องอะไรได้บ้างและมีกำหนดระยะเวลา
3. เป็นหนังสือที่มีเนื้อความใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
4. รูปเล่มแข็งแรง การเย็บเล่มคงทนถาวร มีขนาดใหญ่หรือเป็นหนังสือชุด
5. มีภาพประกอบเป็นภาพสีสวยงามและมีจำนวนภาพมากเป็นพิเศษ

(2)

6. เป็นหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ยืม โดยมีตัวอักษร "อ" อยู่ที่
เหนือเลขเรียกหนังสือ เช่น

อ
030
ร-พ

ตัวอย่างหนังสืออ้างอิง

(3)

ประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. ช่วยในการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบได้รวดเร็วเพราะมีวิธีการเรียบเรียงเฉพาะ เช่น เรียงตามลำดับตัวอักษร มีดัชนีค้นเรื่องและที่สำคัญเรียบเรียงโดยผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชานั้น ๆ โดยตรง
2. ใช้ประกอบการเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้า
3. ทำให้ผู้ใช้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
4. ช่วยจุดใจให้เกิดความรักและสนใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ประเภทของหนังสืออ้างอิง

ประเภทหนังสืออ้างอิงที่นักเรียนควรรู้จัก ได้แก่

1. พจนานุกรม
2. สารานุกรม

พจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่รู้จักกันเป็นอย่างดีโดยใช้อ้างอิงในเรื่องเกี่ยวกับคำที่จัดเรียงลำดับตามตัวอักษรซึ่งให้ความรู้ดังนี้

- การสะกดคำที่ถูกต้อง
- ความหมายหรือคำจำกัดความของคำ
- การออกเสียง
- ชนิดของคำ
- ที่มาของคำ
- การใช้คำในความหมายต่าง ๆ

(4)

- ตัวอย่างการใช้คำในรูปประโยค
- คำที่มีความหมายคล้าย ๆ กัน
- คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

พจนานุกรม แบ่งตามภาษาได้ 3 ประเภท คือ

1. พจนานุกรมภาษาเดียว เป็นพจนานุกรมที่มีศัพท์และคำอธิบายในภาษาเดียวกัน เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 พจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำคุณสุภา เป็นต้น
2. พจนานุกรมสองภาษา เป็นพจนานุกรมที่อธิบายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง ได้แก่ ไทย-อังกฤษ อังกฤษ-ไทย เช่น พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของ สอ เสถบุตร พจนานุกรมไทย-อังกฤษ ของ สอ เสถบุตร เป็นต้น
3. พจนานุกรมหลายภาษา เป็นพจนานุกรมที่มีตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป ได้แก่ ฝรั่งเศส-อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน เช่น พจนานุกรมฝรั่งเศส-อังกฤษ-ไทย ของ พระเจี๊ยมวิรัชพากษ์ พจนานุกรม 4 ภาษา ไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน ของพระเจี๊ยมวิรัชพากษ์ เป็นต้น

วิธีใช้พจนานุกรม

พจนานุกรมมีวิธีใช้ดังนี้

- คู่อักษรนำหน้ากระดาษที่บอกคำขึ้นต้นและคำลงท้ายที่มบบนทั้งสองด้านของกระดาษทุกหน้า โดยซิกซ้ายจะเป็นคำขึ้นต้น ซิกขวาเป็นคำลงท้ายก็พบคำและความหมายของคำที่ต้องการ
- ตัวอย่าง ต้องการหาความหมายของคำว่า "มหาสมุทร" จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำคุณสุภา ควรปฏิบัติดังนี้

(5)

- คู่มือขนานนามหัวข้อที่มีคำที่ขึ้นต้นด้วย "มหา" ก็จะพบคำว่า "มหาสมุทร" ปรากฏ
อยู่ในหน้า 331 ที่ชี้ชัดขึ้นต้นด้วยคำว่า "มหาภิเนษกรมณ" ชี้ขวาลงท้ายด้วยคำว่า "มหิศร,
มหิศวร" สำหรับความหมายของคำว่า "มหาสมุทร" คือ ทะเลใหญ่
ส่วนการหาความหมายของคำอื่น ๆ ก็มีวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างพจนานุกรมนักเรียน

ของ

องค์การคำคุณสุภา

มหาภิเนษกรมณ

๓๓๓

มหิศร, มหิศวร

น. 'การรบใหญ่ระหว่างอุกทลานท้าวภรด'
เป็นชื่อบทประพันธ์มหากาพย์เรื่องใหญ่เรื่อง
หนึ่งของอินเดีย คู่กับรามายณะคือ รามเกียรติ์
ว่าด้วยสงครามแห่งกษัตริย์ไทรทศกับปาดทศ
ซึ่งเป็นอุกทลานท้าวภรด.

มหาภิเนษกรมณ [มะหาพิเนศกะกรม] (ส. มหาภิเนษกรมณ) น. 'การออกเพื่อคุณ
อันยิ่งใหญ่' คือ การเสด็จออกบรรพชา
ของพระพุทธเจ้า.

มหาภูต [มะหาภูต, มะหาภูตะ] ป. น.
สัตว์ใหญ่; ชาติทั้ง ๔ ได้แก่ คน น้ำ
ลม ไฟ.

มหาเมฆ [มะ-] น. 'เมฆใหญ่' ชื่อว่าน
ชนิดหนึ่ง ใบคล้ายผักกาด แต่มีจักและ
สีดำ; ชื่อละอองเกิดขึ้นเพื่อชาวโค.

มหายาน [มะ-] ป. น. ชื่อภิกษุหนึ่ง
ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเหนือ คือ จีน
ญี่ปุ่น เป็นต้น.

มหายุค [มะ-] ป. น. 'ยุคใหญ่' คือ
ยุคที่รวมกัน (ดู จตุยุค), ๒,๐๐๐ มหายุค
เป็นหนึ่งกับ คือ วันหนึ่งคืนหนึ่งของ
มหาพรหม เมื่อสิ้นกับหนึ่งแล้วพระพรหม
สร้างโลกด้วยเพลิง เรียกว่าไฟประลัยกัลป์
แล้วจึงสร้างขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง.

มหาราช ดู มหา.

มหาฤกษ์ น. ชื่อเพลงไทยทำนองหนึ่ง
ใช้บรรเลงในเวลาได้ฤกษ์เปิดงานที่เป็น
พิธีใหญ่.

มหาวงศ์ [มะ-] น. คำนานแห่งพุทธ
ศาสนาในเกาะลังกา.

มหาวิทยาธัย [มะหาวิดยธาไต] น. สถาน
ศึกษาความรู้ชั้นอุดมซึ่งรวมหลายคณะด้วย
กัน และมีอำนาจที่จะประกาศปริญญา
ให้แก่ผู้ที่สำเร็จวิชาในสาขาต่าง ๆ.

มหาชาติ น. ผู้ยิ่งใหญ่ในวรรณคดีนั้น ๆ.
ว. มีศัพท์สมบัติมากมาย.

มหาศตมภ์ [มะหาศตะคม] น. ชื่อโรคลม
ชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ขากรรไกรแข็ง.

มหาสด้า น. ชื่อต้นไม้ป่าชนิดหนึ่ง ไซ้
ทำยาได้.

มหาสมุทร น. ทะเลใหญ่.

มหาสาวก [มะ-วัก] ป. ส. น. สาวก
ชั้นผู้ใหญ่ของพระพุทธเจ้า เว้นพระโม
คัลลสกับพระสารีบุตร ซึ่งเรียกว่า อัครสาวก.

มหาหงษ์ น. ชื่อไม้ดอกอย่างหนึ่ง ดอก
รูปคล้ายค้างคาว มีสองชนิด ชนิดหนึ่ง
มีดอกและเกสรสีขาว อีกชนิดหนึ่งมีดอกขาว
แต่เกสรเหลือง.

มหาหิงคุ์ [มะ-] น. ไม้ชนิดหนึ่ง
ไซ้ทำยาได้ มีกลิ่นร้อนฉุนและเหม็น รส
เผ็ดร้อน.

มัท [มะ-] (แบบ) ป. ส. น. แผ่นดิน.
มัทคณ น. พื้นดิน, พื้นโลก. มัทธ
ป. น. 'ผู้ทรงแผ่นดิน' คือ ภูเขา; เป็น
ชื่อพระนารายณ์; พระเจ้าแผ่นดิน. มัทบาธ
น. พระเจ้าแผ่นดิน.

มัทธิ [มะหิดดา] ป. (มหา + อิทธิ)
ว. 'มีฤทธิ์มาก, มีความสำเร็จใหญ่' คือ
ทำการใหญ่ๆ ได้สำเร็จ โดยไม่มีอะไร
ขัดข้อง.

มัททินท์ น. พระอินทร์.

มัทมา [มะ-] ป. ส. ว. ใหญ่, โค,
มัทมา ก็ไซ้.

มัทิศร, มัทิศวร [มะหิตสะระ, -สอน,
มะหิตสะวะระ, -สวาน] ส. น. ผู้เป็น
ใหญ่ยิ่ง; คำนี้เลื่อนมาจากพระมหิศวร
คือ พระศิวะ แต่แรกมักหมายถึงพระเจ้า
แผ่นดินหรือเทวดาผู้ใหญ่อื่นๆ.

(6)

ศัพท์ที่นักเรียนควรรวบรวม

ราชบัณฑิตยสถาน

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

รัฐจวน อินทรกำแหง, คณ. แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หล 011). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2520.

ลมูล รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย, 2530.

วาณี ฐาปนวงศ์ตานติ. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2529.

สุทธิลักษณ์ อำนวงค์. การให้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

เนื้อหาสำหรับครู

หน่วยที่ 8

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (๒)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 8

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

สารานุกรม เป็นหนังสืออ้างอิงประเภทที่สองที่นักเรียนควรรู้จักโดยอธิบายถึงเรื่องราวต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวกับคน สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ของโลก มีรายละเอียดมาก มีรูปภาพ แผนที่ ตาราง กราฟ สถิติ ฯลฯ ประกอบเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวดีขึ้น สารานุกรมมีหลายชนิด บางชนิดเล่มเดียวจบ บางชนิดเป็นชุด สำหรับผู้ใหญ่มักใช้ค้นคว้าทางวิชาการ สำหรับเยาวชนใช้ภาษาง่าย ๆ และมีภาพประกอบสีเส้นสวยงาม

ประเภทของสารานุกรม

สารานุกรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สารานุกรมทั่วไป ได้แก่

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (เล่ม 1-14)

- สารานุกรมโลกของเรา

2. สารานุกรมเฉพาะวิชา ได้แก่

- สารานุกรมรัฐศาสตร์

วิธีใช้สารานุกรม

สารานุกรมมีวิธีใช้ดังนี้

1. ถ้าต้องการทราบหัวข้อเรื่องใหญ่ ๆ ก็สามารถหาได้จากหน้าสารบัญ

(2)

2. ถ้าต้องการทราบเรื่องย่อที่เป็นคำคือข้อความ ให้หาจากดัชนีซึ่งอยู่ที่หน้าดัชนีท้ายเล่มของหนังสือหรือเปิดดูจากเล่มดัชนีโดยตรงสำหรับหนังสือสารานุกรมที่มีเล่มดัชนีโดยเฉพาะ

3. ดูจากตัวอักษรของคำที่ต้องการจากหน้าดัชนีที่เรียงคำตามลำดับตัวอักษร อ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า การที่จะได้คำตอบที่รวดเร็วและตรงจุดมุ่งหมาย

ตัวอย่าง ต้องการรู้เรื่อง " รถไฟ" ในหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนที่อยู่ในเล่ม 4 สามารถหาได้จากหน้าสารบัญจะพบคำว่า รถไฟ หน้า 16๒ ซึ่งเป็นหัวข้อเรื่องและถ้าต้องการรายละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับประเภทของรถไฟ เช่น รถจักรไอน้ำ รถจักรดีเซล รถจักรไฟฟ้า ก็ สามารถดูได้จากหน้าดัชนี เมื่อเปิดหน้าดัชนีก็จะพบคำว่า

รถจักรไอน้ำ   189, 19๐-196

รถจักรดีเซล   189, 197-2๐๐

รถจักรไฟฟ้า   189

หมายความว่า - มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรไอน้ำที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียด อยู่ที่หน้า 189, 19๐-196

- มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรดีเซล ที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียดอยู่ที่หน้า 189, 197-2๐๐

- มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรไฟฟ้า ที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียดอยู่ที่หน้า 189

สำหรับการค้นหาเรื่องราวที่ต้องการเรื่องอื่น ๆ ก็มีวิธีการค้นหาเช่นเดียวกับคำดังกล่าวข้างต้น

(3)

ตัวอย่างสารบัญ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 4

คำแถลง	๑
การเรืองแสงของสิ่งมีชีวิต	๒
การหายใจ	๑๔
ความสมดุลของของเหลวในร่างกาย	๔๒
ไวรัส	๗๔
ปรากฏการณ์ของอากาศ	๑๐๖
ภูมิอากาศ	๑๔๖
รถไฟ	๑๖๐
การศาสนา	๒๑๐
การต่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์	๒๕๒
ลำดับพระมหากษัตริย์ไทย	๒๗๘

(5)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ลมูล รัตตากร. การใช้ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย, 253๑.

วาณี ฐาปนวงศ์ศาสติ. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2529.

สุทธิลักษณ์ อัมพวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริพร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ความหมายของห้องสมุด

ห้องสมุด คือ สถานที่รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุต่าง ๆ ที่จัดไว้สำหรับบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดทุกคน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางที่สุด ส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลตามความสนใจและความต้องการของตนเอง

ความสำคัญและประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียนเพราะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาสมอง สติปัญญา จิตใจ เสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาตนเอง และสังคม ทำให้เป็นคนมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการสร้างนิสัยรักการอ่านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้นักเรียนรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องก่อนที่จะใช้ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ต่อไป
2. ให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน
3. ฝึกให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้และระวังรักษาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุดอันเป็นสมบัติ

ของส่วนรวม

4. เพื่อให้เป็นคนมีความรู้กว้างขวางทันเหตุการณ์อยู่เสมอ
5. ฝึกหัดให้เป็นผู้ที่รักการอ่านจนเป็นนิสัย
6. เป็นผู้ที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

(2)

7. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุให้เป็นของใช้ การเย็บปักถักร้อย การปลูกผักสวนครัวและงานช่างฝีมือ เป็นต้น

วัสดุของห้องสมุด

ภายในห้องสมุดมีวัสดุต่าง ๆ มากมายหลายชนิด คือ

1. หนังสือ ได้แก่ หนังสือหมวดหมู่ ๐๒๐-๙๐๐ หนังสือเยาวชน หนังสือนวนิยาย หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ้างอิง เป็นต้น
2. จุลสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์หรือหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่มีความหนาไม่เกิน 6๐ หน้า เป็นเรื่องที่ให้สาระน่ารู้ต่าง ๆ จัดทำโดยหน่วยงานทั้งของราชการและเอกชน
3. วารสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ออกเป็นระยะเวลา เช่น รายสัปดาห์ รายบักษ์ รายเดือน เป็นต้น
4. หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ออกเป็นรายวัน
5. กฤตภาค หมายถึง บทความหรือเรื่องราวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารเป็นเรื่องน่ารู้และมีประโยชน์ โดยจัดเก็บรวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
6. สื่อทัศนวัสดุ หมายถึง วัสดุที่ให้ความรู้โดยการดูหรือการฟัง ช่วยให้เข้าใจเรื่องได้รวดเร็วและจดจำได้นาน ได้แก่
  - สไลด์ เป็นแผ่นภาพที่ทำจากฟิล์มใช้กับเครื่องฉาย ส่วนมากเป็นภาพทิวทัศน์ สถานที่และเรื่องราวที่สำคัญ ฯลฯ ใช้สำหรับประกอบการเรียนของนักเรียน
  - เทปเสียง เป็นแถบบันทึกเสียงที่บันทึกสิ่งต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น การอ่านทำนองเสนาะ ดนตรี เพลง นิทาน เป็นต้น
  - วีดิทัศน์ เป็นแถบบันทึกภาพที่บันทึกภาพข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ สารคดีที่น่าสนใจและให้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

(3)

- รูปภาพ เป็นภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ที่จัดเก็บรวบรวมไว้ เช่น ภาพบุคคล สำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ ฯลฯ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า

- แผนที่ เป็นแผ่นภาพที่แสดงลักษณะที่ตั้งของประเทศ เมือง แม่น้ำ ภูเขา เป็นต้น ใช้ประกอบการเรียนด้านภูมิศาสตร์

- ลูกโลก ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ ที่ให้รายละเอียด เกี่ยวกับการแสดงอาณาเขตประเทศ ที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ แหล่งทรัพยากร ธรรมชาติและ ผลผลิตที่สำคัญ เป็นต้น

- กราฟ เป็นเส้นหรือภาพหรือจุด ใช้แทนจำนวนข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง สิ่งของใด ๆ ก็ได้

- สถิติ เป็นการจดบันทึกตัวเลขหรือข้อมูลอย่างละเอียด อาจอยู่ในรูปของตาราง เช่น ตารางแสดงจำนวนนักเรียน ตารางแสดงคะแนนของนักเรียน เป็นต้น

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

เป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการเข้าใช้ห้องสมุด ได้แก่

1. ห้ามนำกระเป๋า ย่ามหรือถุงเข้าไปในห้องสมุด
  2. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือที่ยืมทุกครั้งก่อนออกจากห้องสมุด
  3. ไม่นำอาหาร ขนม เข้ามารับประทานในห้องสมุด
  4. ไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
  5. ห้ามตัดรูปภาพหรือข้อความที่ต้องการออกจากหนังสือของห้องสมุด
  6. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้ววางไว้บนโต๊ะให้เรียบร้อย
  7. ไม่นำวารสาร หนังสือพิมพ์มาอ่านที่ละหลาย ๆ ฉบับและเมื่ออ่านเสร็จแล้วควรเก็บเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
  8. เมื่อลุกจากเก้าอี้ควรจัดเก็บเก้าอี้ให้เรียบร้อย
  9. ปฏิบัติตามกฎและระเบียบของห้องสมุดที่กำหนดไว้ เช่น ถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องสมุด
- หย่อนบัตรสถิติผู้เข้าใช้ก่อนเข้าห้องสมุด
10. ฝากสิ่งของที่ไม่ต้องใช้ไว้ที่ชั้นวางของ

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 2

บริการของห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 2

บริการของห้องสมุด

ความหมายบริการของห้องสมุด

บริการของห้องสมุด คือ การจัดบริการด้านต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้นักเรียนใช้บริการของห้องสมุดเพื่อการศึกษาหาความรู้ ความเพลิดเพลินจากวัสดุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนโดยทั่วไปมักมีบริการด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนซึ่งนักเรียนสามารถเลือกใช้บริการด้านต่าง ๆ ตามต้องการ บริการของห้องสมุดมีหลายด้านคือ

1. บริการยืม-คืนหนังสือ เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้นักเรียน โดยสามารถเลือกอ่านและยืมหนังสือได้ตามต้องการ
2. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อนำให้นักเรียนรู้จักห้องสมุดทุกด้าน ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ด้วยตนเอง เช่น แนะนำให้นักเรียนรู้จักวัสดุประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุด รู้จักวิธีจัดเก็บ การค้นบัตรรายการระเบียบและข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด เป็นต้น
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เป็นบริการตอบคำถามที่บรรณารักษ์ช่วยให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลทุกประเภทตามความต้องการเมื่อมีปัญหาและข้อสงสัย โดยบรรณารักษ์อาจจะแนะแนวทางในการค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุดด้วยตนเองหรือช่วยหาคำตอบให้นักเรียนก็ได้
4. การเล่นิทาน-เชิดหุ่น เป็นกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการชักจูงให้เด็กเกิดความอยากอ่านหนังสือซึ่งเป็นการเริ่มปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือด้วย

(2)

5. บริการฉายวิดีโอ เป็นบริการอย่างหนึ่งที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการฉายวิดีโอเรื่องต่าง ๆ

ข้อปฏิบัติในการใช้บริการของห้องสมุด

การให้บริการของห้องสมุดนักเรียนควรรู้จักข้อปฏิบัติเพื่อให้สามารถใช้บริการได้อย่างถูกต้อง ได้แก่

การสมัครเป็นสมาชิกของห้องสมุด นักเรียนที่ต้องการยืมหนังสือของห้องสมุดจะต้องเป็นสมาชิกของห้องสมุดโดยขอทำบัตรสมาชิกได้จากบรรณารักษ์ ผู้ที่มีสิทธิในการทำบัตรสมาชิกห้องสมุด ได้แก่ ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น นักการภารโรง เป็นต้น

การทำบัตรสมาชิก ผู้ที่ต้องการทำบัตรสมาชิก จะต้องนำรูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป มอบให้ครูบรรณารักษ์ เพื่อขอทำบัตรพร้อมทั้งแจ้งชื่อ-นามสกุลและชั้นเรียนเพื่อครูบรรณารักษ์จะได้ทำบัตรสมาชิกให้และนัดวันมารับบัตรสมาชิก

ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด (ด้านหน้า)

<u>ข้อเตือนใจในการยืมหนังสือ</u>	<u>บัตรสมาชิกห้องสมุด</u>
1. ยืมได้นาน 3 วัน และมีหนังสือในครอบครองไม่เกิน 3 เล่ม	รูปถ่าย 1 นิ้ว
2. เขียนชื่อให้ชัดเจน และอ่านง่าย	
3. ผากส่งได้ ผากยืมไม่ได้	โรงเรียน <u>วัดศิริไอยสวรค์</u>
4. ส่งตามกำหนด	ชื่อ <u>เด็กหญิงโสภา น่ารัก</u>
5. บัตรหายแจ้งทางห้องสมุด	หมายเลขห้องสมุด <u>349</u>
<u>นางสุรินทร์ ช่างเรียน</u>	<u>นางสุรินทร์ ช่างเรียน</u>
บรรณารักษ์ห้องสมุด	บรรณารักษ์

(3)

ประเภทของหนังสือที่ให้บริการแก่ผู้เข้าใช้ห้องสมุด

ประเภทของหนังสือที่ยืมออกนอกห้องสมุดได้ เช่น หนังสือทั่วไปตามหมวดต่าง ๆ หนังสือเยาวชน หนังสือนวนิยาย หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ประเภทของหนังสือที่ห้ามยืมออกนอกห้องสมุด เช่น หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ วารสาร วารสารเย็บเล่ม เป็นหนังสือที่ให้อ่านและค้นคว้าภายในห้องสมุดเท่านั้น

วิธีการยืมคืนหนังสือของห้องสมุด

วิธียืมหนังสือ เมื่อนักเรียนมีบัตรสมาชิกห้องสมุดแล้วก็สามารถยืมหนังสือห้องสมุดได้โดยปฏิบัติตามนี้

1. เขียนชื่อ-ชั้นเรียนลงในบัตรหนังสือที่อยู่ในช่องหลังบัตรหนังสือ
2. เขียนชื่อหนังสือ เลขทะเบียนหนังสือลงในบัตรสมาชิก
3. นำหนังสือ บัตรหนังสือและบัตรสมาชิกห้องสมุดไปให้เจ้าหน้าที่ประทับตราวันกำหนดส่ง

(4)

ตัวอย่างบัตรหนังสือ

ย		4754
จ-น		
ผู้แต่ง จินตนา ไบกาชุย		
ชื่อเรื่อง นครไรวิชัย		
วันกำหนดส่ง	ผู้พิมพ์	วันส่ง
16 กค. 34	โสภกา 6/1	

เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประทับตรา

ผู้พิมพ์เขียนชื่อ-
ชั้นเรียน

(5)

ตัวอย่างบัตรสมาชิกห้องสมุด (ด้านหลัง)

เลขทะเบียน	ชื่อหนังสือ	วันกำหนดส่ง	วันส่ง
4754	นคร ไร่วิเศษ	16 กค. 34	

ผู้ยืมเขียนเลขทะเบียน

และชื่อหนังสือ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประทับตรา

ตัวอย่างบัตรกำหนดส่ง

วันกำหนดส่ง			
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประทับตรา	16 กค. 34		

(6)

วิธีคืนหนังสือ เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจบแล้วต้องรีบส่งหนังสือคืนห้องสมุดทันที เพราะผู้อื่นจะได้มีโอกาสยืมหนังสือไปอ่านได้ การคืนหนังสือควรปฏิบัติดังนี้

1. นำบัตรสมาชิกและหนังสือไปส่งคืนที่โต๊ะบริการยืม-คืน
2. ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประทับตราวันส่งคืนในบัตรสมาชิก บัตรหนังสือ และบัตรกำหนดส่งที่อยู่ด้านหลังของหนังสือ

การปรับ ในการยืมหนังสือถ้านักเรียนยืมหนังสือแล้วส่งคืนช้ากว่าที่ห้องสมุดกำหนดจะต้องเสียค่าปรับตามที่ห้องสมุดระบุไว้ การที่ห้องสมุดกำหนดกฎเกณฑ์ในการเสียค่าปรับนั้น เพราะต้องการให้ผู้ยืมรู้จักการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง มีความรับผิดชอบในการยืมหนังสือรวมทั้งเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาและรู้จักระมัดระวังในการใช้หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของห้องสมุดอันเป็นสมบัติของส่วนรวม

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 3

ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

การใช้หนังสือเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้านั้นเราควรทราบลักษณะของหนังสือที่ทำให้สามารถใช้ได้อย่างถูกต้องและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งหนังสือแต่ละเล่มจะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์แก่นักเรียนดังนี้

ปกหนังสือ

ปกหนังสือประกอบด้วยปกหน้าและปกหลังมีไว้เพื่อหุ้มตัวหนังสือ ไม่ให้ฉีกขาดได้ง่ายและยังรักษารูปร่างของหนังสือให้คงทน ปกหนังสืออาจมีลักษณะเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ ส่วนมากมักจะมีสีสวยสะดุดตาเป็นการเชิญชวนให้อ่านมากยิ่งขึ้น ที่ปกหน้าจะมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อสำนักพิมพ์ปรากฏอยู่ นอกจากนี้ยังมีสันหนังสือ เป็นที่ยึดปกหน้าและปกหลังให้ติดกันบรรณารักษ์มักจะเขียนเลขเรียกหนังสือ ไว้ที่สันหนังสือสำหรับหนังสือที่มีความหนาเพราะเวลาตั้งหนังสือไว้บนชั้นผู้อ่านจะมองเห็นได้โดยง่ายและหาหนังสือที่ต้องการได้รวดเร็วขึ้น

หน้าปกใน

หน้าปกในเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือเพราะมีข้อความที่ควรรู้เกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น

คำนำ

คำนำเป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือ ขอบเขตและเนื้อหาว่าเหมาะสมกับผู้อ่านประเภทใด สาเหตุที่ทำให้เขียนหนังสือเล่มนั้นขึ้นมา รวมทั้งกล่าวขอบคุณผู้ที่ช่วยเหลือในการแต่งหนังสือ

(2)

ตัวอย่างปกหนังสือ

(3)

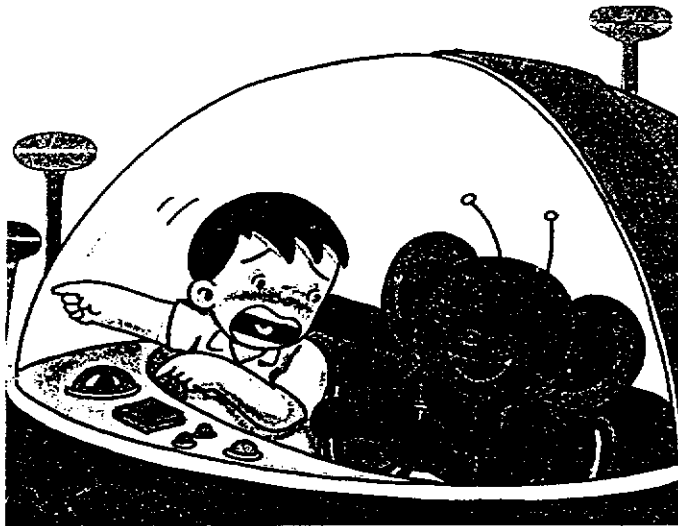
ตัวอย่างหน้าปกใน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน การ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม

ระดับประถมศึกษา

เรื่อง

นครไร้วินัย

เรื่อง : นางสาวจินตนา ไบกาชุย

ภาพ : นายสุรพล พิทยาสกุล

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. ๒๕๓๓

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๑๓.๐๐ บาท

(4)

ตัวอย่างหน้าคำนำ

เนื่องจากการ์ตูนเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กรักการอ่าน
กรมวิชาการ จึงได้ใช้การ์ตูนเป็นสื่อใช้ประกอบการเรียนในโรงเรียน
เพื่อให้เด็กรักการอ่าน และนำไปสู่การอ่านหนังสืออื่น ๆ ในการจัดทำ
หนังสือการ์ตูนชุดนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น
คณะหนึ่ง พิจารณาด้านฉบับที่นักวิชาการเขียนและคัดเลือกมาจัดพิมพ์
ในการพิจารณาคณะกรรมการจะพิจารณาถึงความเหมาะสมของสื่อที่
ใช้ในโรงเรียน เช่น ภาษา จะพิจารณาโดยพยายามรักษาวรรณกรรม
ทางภาษา การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สาระของเรื่องไม่เป็นพิษ
เป็นภัยกับเด็ก

สำหรับเรื่อง นครไววิสัย เล่มนี้ เป็นเล่มที่นางสาวจินตนา
ใบกาชุย เขียนเสนอคณะกรรมการ เนื้อเรื่องมีการดำเนินเรื่อง
โดยใช้ตัวละคร สอดแทรกคุณธรรม เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยหนังสือ
เล่มนี้ใช้ประกอบการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับประถม
ศึกษา นักเรียนจะได้แนวคิดในเรื่องความมีระเบียบวินัย

กรมวิชาการขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยในการจัดทำไว้ ณ ที่นี้

(นายพะยอม แก้วกำเนิด)

อธิบดีกรมวิชาการ

30 มกราคม 2532

(5)

✍ สารบัญ (สารบัญ)

สารบัญเป็นส่วนที่ช่วยให้นักเรียนทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมีเรื่องอะไรบ้าง โดยบอกหัวข้อ เรื่องว่าอยู่ที่หน้าใด ตอนใดของหนังสือซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาเรื่องราวที่ต้องการได้ สะดวกรวดเร็วโดยไม่ต้องอ่านหนังสือตลอดทั้งเล่ม

ตัวอย่างหน้าสารบัญ

สารบัญ	หน้า
1. บ้านพี่เมืองน้อง.....	9
2. ก่อนข้ามฝากไปลาว.....	25
3. จากท่าเสด็จถึงท่าเตื่อ.....	39
4. ประชาชนลาวไทยสามัคคี.....	55
5. นั่งรถสามล้อ เบิ่ง เวียงจันทน์.....	73
6. นุ่งผ้าซิ่นตีนดิสโก้.....	89
7. ลาวหนังหยาบไทยหนังเหนียว.....	105
8. เยือนเพื่อนน้ำจิม.....	121

✍ เนื้อหา

เนื้อหาเป็นรายละเอียดของหนังสือซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด โดยบอกรายละเอียดของเนื้อหาตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย หนังสือบางเล่มอาจมีภาพประกอบอยู่ในเนื้อหา เพื่อให้หนังสือมีรายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(6)

ตัวอย่างหน้าเนื้อหา

๓

ความรู้เรื่องห้องสมุด ทั่วไป

ห้องสมุดเป็นที่รวมของสรรพวัสดุของห้องสมุด ซึ่งมีทั้งหนังสือ สิ่งพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่จัดไว้เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ คำว่า "ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้" นี้ มีความสำคัญ เพราะวัสดุต่าง ๆ เหล่านี้ แม้มีรวมกันไว้ แต่ไม่มีการบริการแก่ผู้ใช้ ก็มิทำให้ "ที่รวมของสรรพวัสดุ" นั้น ๆ กลายเป็นห้องสมุดไปได้ วัสดุห้องสมุดเหล่านี้ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดผู้มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานต่าง ๆ นับตั้งแต่การจัดหาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ เข้าห้องสมุด การจัดหมู่และทำบัตรรายการ ตลอดจนการซ่อมหนังสือ การระงับรักษาหนังสือ การบริการแก่ผู้อ่าน การประชาสัมพันธ์และงานธุรการอื่น ๆ

๑. ความสำคัญของห้องสมุด

การศึกษาในปัจจุบันนี้ มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้จากที่อื่น ๆ มาประกอบความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ย่อมถือแนวการศึกษาดังกล่าวเป็นสำคัญ การเรียนในชั้น โดยการฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนแต่อย่างเดียว ย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะรอบรู้ในวิทยาการด้านต่าง ๆ ซึ่งกำลังเจริญรุดหน้าไปในปัจจุบันนี้ได้ ผู้เรียนจะต้องหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้ามาใช้ห้องสมุดทั้งในและ

นอกเวลาเรียน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้นจากห้องสมุดอันเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ ตรงตามความมุ่งหมายของแต่ละสถาบันการศึกษานั้น ๆ สำหรับความสำคัญของห้องสมุดของแต่ละสถาบันการศึกษานั้น อาจประมวลได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้ คือ

๑. ห้องสมุดเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนและนิสิตนักศึกษาเข้ามาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาที่มีการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษานี้ ห้องสมุดจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนใช้หนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดในการเพิ่มเติมความรู้ที่สอนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และรอบรู้มากกว่าผู้ที่คนกำลังสอนอยู่ เป็นการสร้างความมั่นใจต่อตัวผู้สอนเอง และสร้างศรัทธาอันมั่นคงของศิษย์ที่ฟังมีต่ออาจารย์ของตนเองด้วยในทางอ้อมด้วย ผู้เรียนก็จะได้มีโอกาสได้ค้นคว้าหาความรู้ทุกแขนงวิชาที่ตนต้องการ เพิ่มเติมจากที่ได้รับมาอย่างไม่สมบูรณ์นักในชั้นเรียน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเหตุหลายประการ เช่น ฟังไม่ทัน ขาดเรียน หรือไม่มีความรู้สึกอยากจะเรียนในช่วงโมงนั้น เป็นต้น แต่หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด จะช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มเติมความรู้แก่ตนเองจนเพียงพอแก่ความต้องการทุกขณะที่ห้องสมุดเปิดบริการอยู่ และจะ

(7)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมเป็นส่วนที่แสดงรายชื่อหนังสือที่ผู้แต่งใช้ประกอบการแต่งหนังสือเล่มนั้น บรรณานุกรมของหนังสืออาจจะอยู่ตอนท้ายบทของแต่ละบทหรือตอนท้ายเล่มของหนังสือซึ่งมีประโยชน์สำหรับนักเรียนจะได้ทราบรายชื่อหนังสือที่ผู้แต่งใช้อ้างอิงในการแต่งหนังสือหรือใช้ค้นคว้าเรื่องราวเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากหนังสือเล่มนั้น หนังสือบางเล่มอาจเรียกว่า "เอกสารอ้างอิง" หรือ "หนังสืออ้างอิง" แทนคำว่า "บรรณานุกรม" รายละเอียดในบรรณานุกรมบอกให้ทราบถึงชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ พิมพ์ครั้งที่ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

ตัวอย่างหน้าบรรณานุกรมบรรณานุกรม

- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- จ้อย นันทวิชรินทร์, ม.ล., กานต์มณี ศักดิ์เจริญ และ กล่อมจิตต์ พลอยเวช. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท.081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2524.
- จารุวรรณ สิบธุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2521.
- จุมพจน์ วนิชกุล และคนอื่นๆ. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2526.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์คณะอักษรศาสตร์, 2520. อัดสำเนา.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า. มหาสารคาม : ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2521.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การบรรณารักษณ์หนังสือพิมพ์และนิตยสาร. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.

(8)

ดัชนี (ดรรชนี)

ดัชนีเป็นบัญชีคำหรือหัวข้อย่อที่กล่าวไว้ในเนื้อเรื่อง นำมาจัดเรียงรวมกันตามลำดับตัวอักษรของคำหรือหัวข้อย่อ มีเลขของหน้าปรากฏของคำหรือหัวข้อย่อนั้น ๆ กำกับไว้เพื่อให้ผู้อ่านที่สนใจคำหรือหัวข้อย่อนั้น ๆ จะได้เปิดอ่านตรงส่วนที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องค้นหาตลอดทั้งเล่ม ส่วนใหญ่ดัชนีของหนังสือจะอยู่ที่ท้ายเล่มหรือมีเล่มดัชนีแยกต่างหากโดยเฉพาะอีกเล่มหนึ่ง

ตัวอย่างหน้าดัชนีดรรชนีหัวเรื่อง

กมลน. การเขียน 109
 บทความสั้น 113
 เปลา 114
 สักวา 113
 สุภาพ 112
 ภาพ. การเขียน 111
 ฉบับ 111
 ยานี 111
 การเขียนหนังสือ
 บันเทิงคดี 71
 นวนิยาย 72
 นิทาน 104
 อรรถกถา 108
 เรื่องสั้น 90
 ประโยชน์ 40
 สารคดี 47
 ชีวิตประวัติ 49
 ท่องเที่ยว 49
 หัวไป 48

อินทรวีเชีย 111
 ค้นฉบับ
 กายชา 60
 กายเข้า 60
 ตัวอย่างการเขียน
 นิทาน
 พื้นเมือง 107
 อรรถกถา 113
 เรื่องสั้น
 ตลกขบขัน 93
 วิทยาศาสตร์ 96, 100
 สารคดี
 ชีวิตประวัติ 61
 ตัวอย่างการแปล
 นวนิยาย
 วิทยาศาสตร์ 143
 นิทาน
 พื้นเมือง 150
 อรรถกถา 153

การแปล 150
 ตัวอย่าง 107, 150
 เขวชน. หนังสือสำหรับ 46
 อรรถกถา. การเขียน 108
 กมลน 112
 ภาพ 111
 โคลง 109, 110
 ดิน 111
 อรรถกถา. การแปล 152
 เรื่องสั้น
 การเขียน 90
 การแปล 136, 141
 ตัวอย่าง 93
 ลิขสิทธิ์ 129
 วิจารณ์
 ความต้องการพิเศษ 9
 ความต้องการพื้นฐาน 6
 ความสนใจ 10
 ความสนใจในการอ่าน 15

(9)

วิธีใช้ดัชนีดัชนีวิธีใช้ดังนี้

เมื่อนักเรียนต้องการรู้เรื่อง การเขียนกลอน จากหนังสือการเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น ที่แต่งโดย ดร.ลมูล รัตตากร ให้ดูที่หน้าดัชนี (ดรรชนี) ก็จะพบคำว่า กลอน, การเขียน 109 หมายความว่า ให้เปิดหนังสือการเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น หน้า 109 จะพบเรื่องที่ต้องการ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการเขียนกลอน ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้

เมื่อนักเรียนรู้จักส่วนต่าง ๆ ของหนังสือแล้วก็ทราบว่าหนังสือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นการช่วยกันระวังกษาหนังสือจึงควรเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อช่วยให้หนังสือคงทนใช้ได้นาน

ข้อควรปฏิบัติในการระวังกษาหนังสือ

การระวังกษาหนังสือมีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เมื่อหยิบหนังสือจากชั้นควรวัยบที่สันตรงกลางตัวเล่มของหนังสือ อย่าดึงปลายสันหนังสือเพราะจะทำให้หนังสือขาดได้
2. การเปิดหนังสือ ควรใช้ปลายนิ้วพลิกหน้าหนังสือและเปิดด้วยความเบา
3. ถ้ามือเปียกหรือสกปรก ควรล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหนังสือ
4. ไม่ควรทำเครื่องหมายหรือขีดเขียนข้อความใด ๆ หรือเขียนเพิ่มเติมลงในหนังสือ
5. ไม่ควรฉีก ตัดข้อความหรือรูปภาพที่ต้องการออกจากหนังสือของห้องสมุด ถ้าต้องการข้อความตอนใดในหนังสือให้ใช้วิธีลอกข้อความลงในสมุดหรือใช้วิธีถ่ายเอกสาร
6. เมื่ออ่านหนังสือยังไม่จบเล่ม ควรใช้ที่คั่นหนังสือที่ทำด้วยกระดาษหรือแผ่นพลาสติกบาง ๆ คั่นไว้
7. ไม่ควรให้หนังสือตากแดดหรือถูกฝน เพราะจะทำให้หนังสือเสียหายได้

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 4

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 4

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

ความสำคัญและความหมายของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

เนื่องจากห้องสมุดมีหนังสือจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีการจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหนังสือออกเป็นประเภทเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการและบรรณารักษ์สามารถจัดเก็บได้อย่างรวดเร็ว

การจัดหมวดหมู่หนังสือ คือ การแยกแยะประเภทของหนังสือออกเป็นกลุ่มเป็นพวกตามประเภทของหนังสือ

ประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

การจัดหมวดหมู่หนังสือมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. หนังสือที่มีเนื้อเรื่องอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันจะอยู่รวมกัน
2. หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กันจะอยู่ใกล้ ๆ กัน
3. ช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาหนังสือในห้องสมุดได้สะดวก รวดเร็วและถูกต้องเมื่อทราบเลขหมู่หนังสือจากบัตรรายการ

4. เพื่อการจัดเก็บหนังสือเข้าที่เดิมได้ถูกต้องหลังจากเลิกใช้หนังสือแล้ว

ในปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ เพราะเป็นระบบที่เหมาะสมกับห้องสมุดขนาดเล็กมีจำนวนหนังสือไม่มากนัก การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบนี้ใช้ "ตัวเลข" เป็นสัญลักษณ์แทนประเภทและสาขาวิชาของหนังสือ

(2)

การจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้

- เมลิวิล ดิวอี้ ชาวอเมริกันเป็นผู้คิดค้นการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมขึ้น โดยใช้
ตัวเลข 3 ตัว แทนหมวดใหญ่ 10 หมวดดังนี้
000	แทน	หมวดความรู้ทั่วไป ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์ สารานุกรมทั่วไป หนังสือรวมความรู้ทั่วไป เป็นต้น
100	แทน	หมวดปรัชญา ได้แก่ ปรัชญาสาขาต่าง ๆ จิตวิทยา จริยศาสตร์ เป็นต้น
200	แทน	หมวดศาสนา ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับคริสต์ศาสตร์ ศาสนาอื่น ๆ พุทธศาสนา เป็นต้น
300	แทน	หมวดสังคมศาสตร์ ได้แก่ สถิติ รัฐศาสตร์ กฎหมาย การศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น
400	แทน	หมวดภาษา ได้แก่ ภาษาศาสตร์ ภาษาต่าง ๆ เป็นต้น
500	แทน	หมวดวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี พฤกษศาสตร์ สัตวศาสตร์ เป็นต้น
600	แทน	หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ เทคโนโลยี ได้แก่ แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม การก่อสร้าง เป็นต้น
700	แทน	หมวดศิลปกรรมและการบันเทิง ได้แก่ สถาปัตยกรรม ปฏึกกรรม การวาดเขียน การวาดภาพ การถ่ายภาพ ดนตรี นันทนาการ เป็นต้น
800	แทน	หมวดวรรณคดี ได้แก่ วรรณคดีของประเทศต่าง ๆ วรรณคดีไทย วรรณกรรมไทย เป็นต้น

(3)

900 แทน หมวดภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ทั่วไป
การท่องเที่ยว ชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากการแบ่งเลขหมวดใหญ่แล้ว ยังสามารถแบ่งครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ได้อีก เช่น

600 หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือ เทคโนโลยี

610 แพทยศาสตร์

611 กายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์

611.1 อวัยวะการสูดดมโลหิต

611.2 อวัยวะการหายใจ จมูก หลอดลม ปอด

611.3 อวัยวะการย่อยอาหาร ปาก ลิ้น ผนัง เพดานปาก

ริมฝีปาก แก้ม ท้อง ลำไส้

ฯลฯ

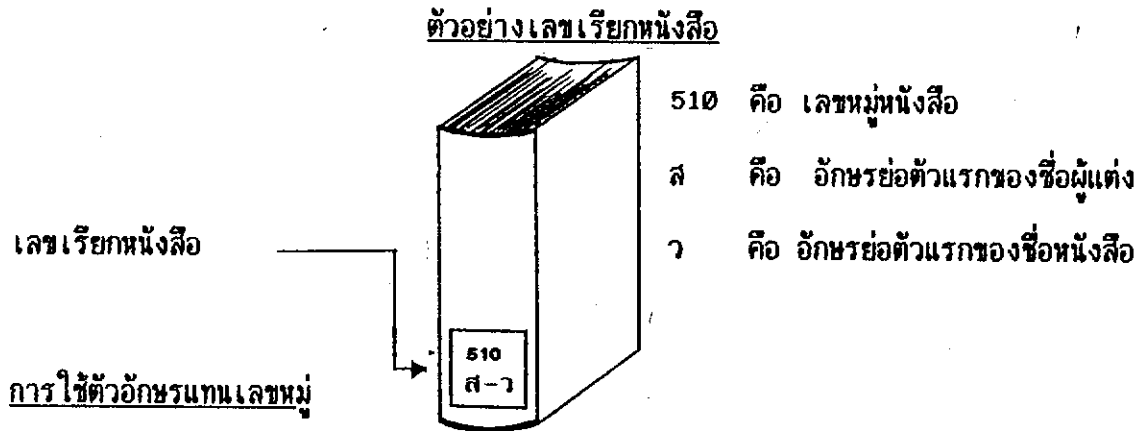
เลขเรียกหนังสือ

เลขเรียกหนังสือ เป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนสันหนังสือทุกเล่มที่มีอยู่ในห้องสมุดประกอบ

ด้วย

1. เลขหมู่หนังสือ
2. อักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้แต่ง
3. อักษรย่อตัวแรกของชื่อหนังสือ

(4)

สำหรับหนังสือบางประเภทไม่ใช้ตัวเลขหรือเลขหมู่เป็นสัญลักษณ์ แต่ใช้ "ตัวอักษร" แทนประเภทของหนังสือ ได้แก่

- น แทน หนังสือนวนิยาย
- ย แทน หนังสือเยาวชน
- หนังสือส่งเสริมการอ่าน
- บ แทน หนังสือแบบเรียน
- พ แทน หนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสือเหล่านี้บรรณารักษ์ได้จัดแยกออกเป็นพิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อแยกประเภทหรือกลุ่มของหนังสือโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและการให้บริการแก่ผู้ใช้

นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีกประเภทหนึ่งที่จัดแยกไว้เป็นพิเศษนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว โดยให้ตัวอักษรอยู่เหนือเลขเรียกหนังสือ คือ

- อ แทน หนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงเป็นหนังสือที่ใช้เฉพาะภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่นำมาจัดให้ยืมออกนอกห้องสมุด เช่น

030

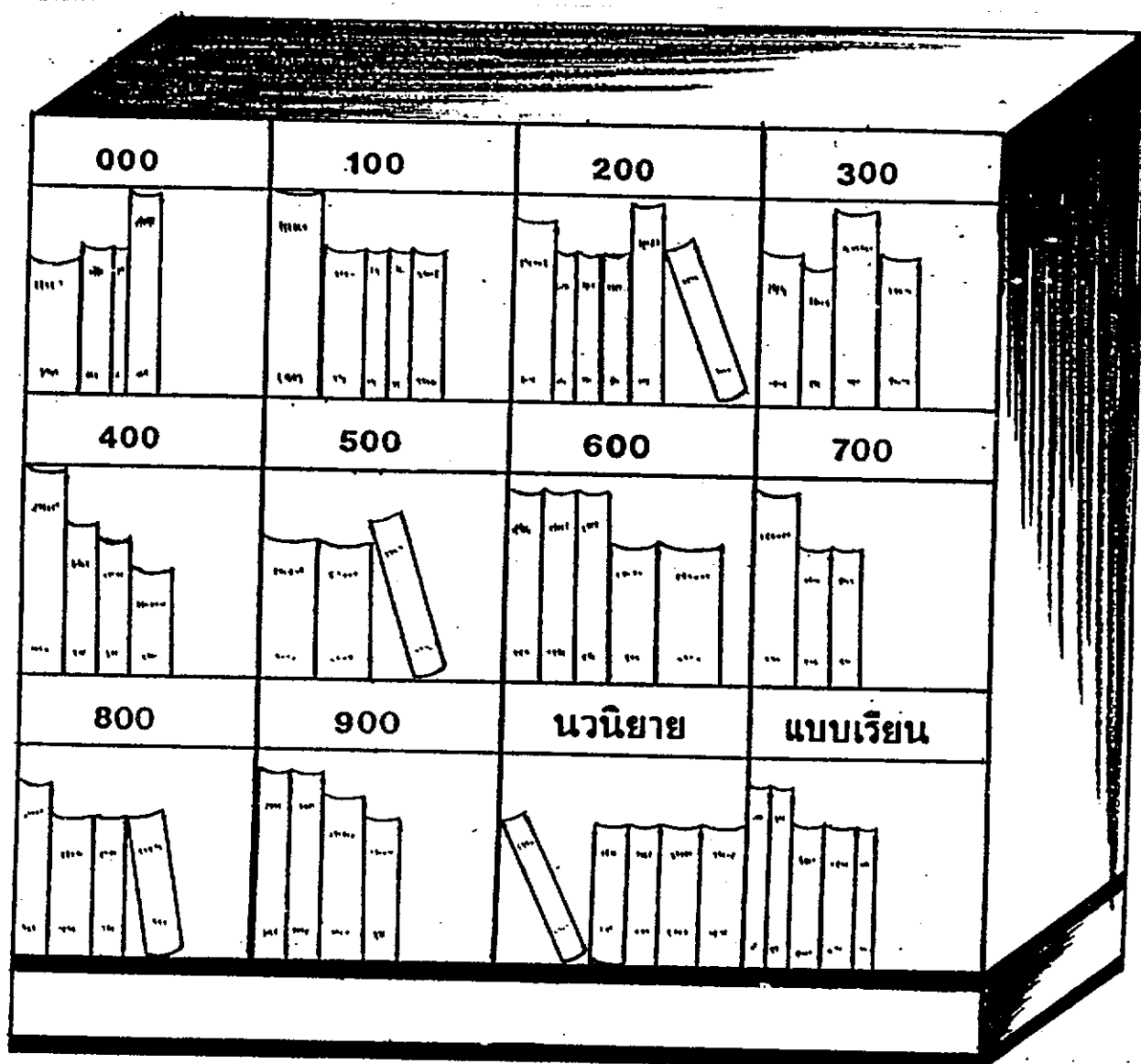
ร-ว

(5)

การเรียงหนังสือชั้นชั้น

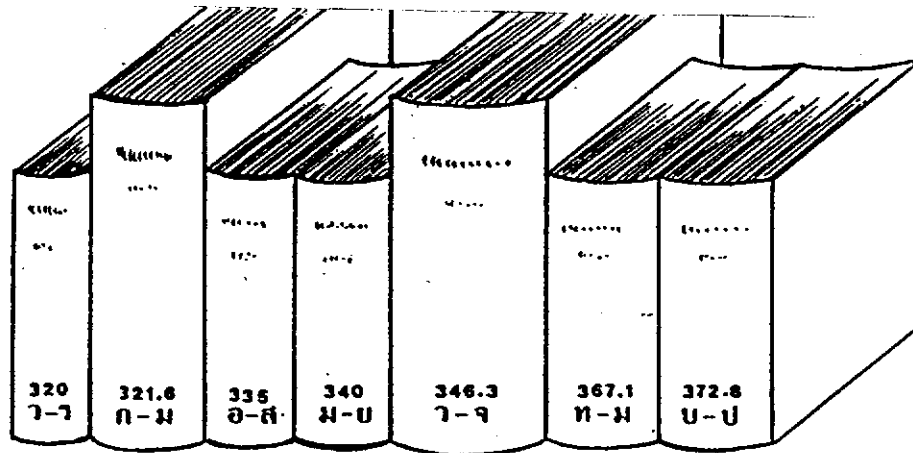
การเรียงหนังสือชั้นชั้นมีวิธีการเรียงดังนี้

1. การเรียงหนังสือบนชั้น จะเรียงตามเลขเรียกหนังสือที่เขียนไว้บนสันหนังสือ
2. หนังสือทุกเล่มเรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากเลขหมู่ย่อยไปหามาก คือ ตั้งแต่เลขหมู่ ๐๐๐ ไปจนถึง ๙๐๐

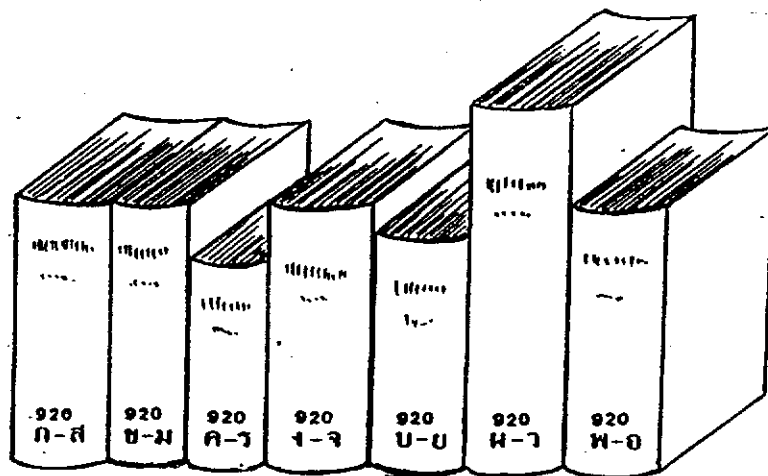
(6)

3. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกันและเลขหมู่ไม่ซ้ำกัน ให้เรียงจากเลขน้อยไปหาเลขมาก

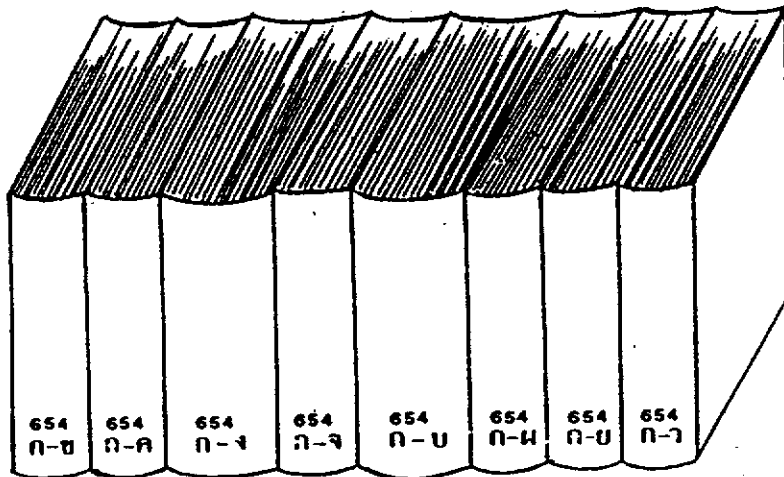
4. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกันและเลขหมู่ซ้ำกัน ให้เรียงตามอักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้

แต่งตามหลักพจนานุกรม

(7)

5. กรณีที่หนังสือหมวดเดียวกัน เลขหมู่ซ้ำกันและอักษรย่อตัวแรกของชื่อผู้แต่งซ้ำกัน ให้เรียงตามอักษรย่อตัวแรกของชื่อหนังสือตามหลักพจนานุกรม

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 5

การใช้บัตรรายการ (1)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์ .

(1)

หน่วยที่ 5

การใช้บัตรรายการ (1)

เมื่อนักเรียนเข้าห้องสมุดนักเรียนจะพบหนังสือที่จัดเรียงอยู่บนชั้นเป็นจำนวนมากการหาหนังสือที่ต้องการจากชั้นหนังสือย่อมเป็นเรื่องยุ่งยากอย่างยิ่ง ดังนั้น "บัตรรายการ" จึงเป็นเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าใช้ในการค้นหาหนังสือที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ความหมายของบัตรรายการ

บัตรรายการ หมายถึง บัตรที่ลงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือที่ผู้ใช้หนังสือควรทราบ เป็นบัตรแข็งขนาด 3 x 5 นิ้ว มีรูร้อยบัตรอยู่ด้านล่างโดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเลขเรียกหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า เป็นต้น

ประโยชน์ของบัตรรายการ

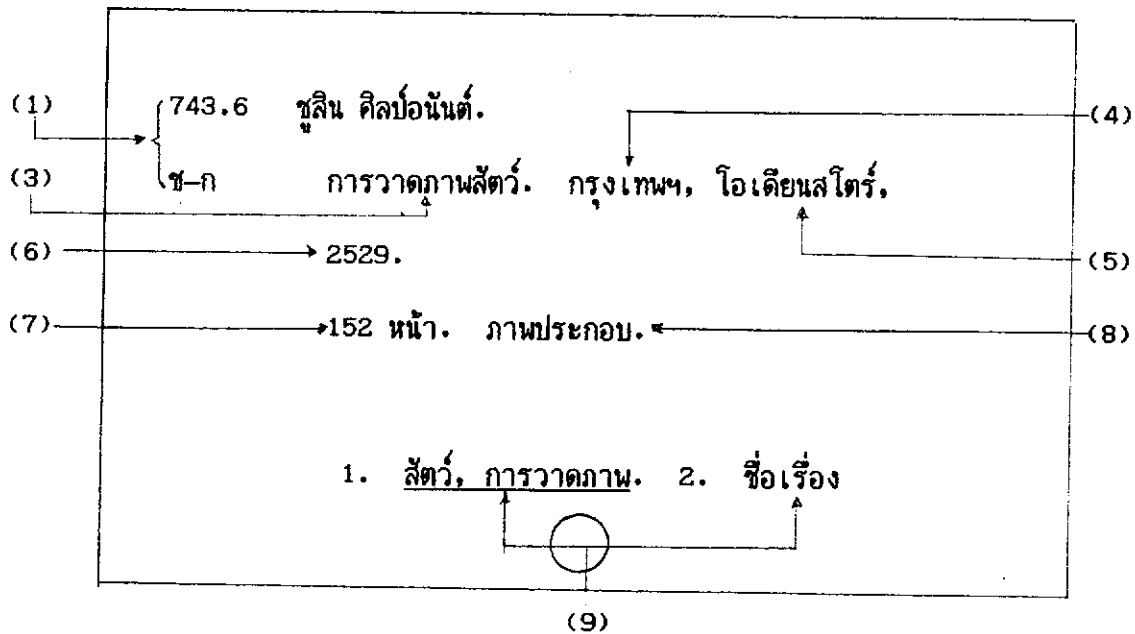
บัตรรายการมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือที่ตนเองต้องการหรือไม่ โดยที่ไม่ต้องไปเดินดูหนังสือแต่ละเล่มตามชั้นหนังสือเพราะเมื่อเปิดดูบัตรรายการก็จะทราบได้ทันที
2. ช่วยให้ผู้ใช้นั่งสือทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของหนังสือ โดยไม่ต้องเห็นตัวเล่มหนังสือ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น
3. ช่วยในการศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน เช่น ต้องการค้นคว้าเรื่อง "การศึกษาของไทย" โดยค้นจากบัตรหัวเรื่อง การศึกษา-ไทย ก็จะทราบจำนวนของหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าได้
4. ช่วยให้การทราบที่อยู่ของหนังสือว่าหนังสือที่ต้องการอยู่หมวดหมู่ใดโดยดูจากเลขเรียกหนังสือ

(2)

ตัวอย่างบัตรรายการ

(2)

ส่วนประกอบของบัตรรายการ

จากตัวอย่างนักเรียนจะเห็นได้ว่า บัตรรายการประกอบด้วย

1. เลขเรียกหนังสือ	จะอยู่ตรงมุมซ้ายด้านบนของบัตรรายการ	743.6
		ช-ก
2. ชื่อผู้แต่ง	ชูลิน ศิลปอนันต์	
3. ชื่อเรื่อง	การวาดภาพ	
4. สถานที่พิมพ์	กรุงเทพมหานคร	
5. สำนักพิมพ์	โอเดียนสโตร์	
6. ปีที่พิมพ์	2529.	

(3)

7. จำนวนหน้า 152 หน้า
8. ภาพประกอบ มีภาพประกอบ
9. แนวสืบทอด 1. สัตว์, การวาดภาพ. 2. ชื่อเรื่อง, เป็นบัตรเพิ่มที่บรรณารักษ์จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัตรต่าง ๆ โดยบอกให้ทราบว่าหนังสือแต่ละเล่มมีบัตรรายการที่จัดทำเพิ่มขึ้นอีกกี่บัตร

ประเภทของบัตรรายการ

บัตรรายการที่นักเรียนควรรู้จัก ได้แก่

1. บัตรผู้แต่ง
  2. บัตรชื่อเรื่อง
  3. บัตรหัวเรื่อง
1. บัตรผู้แต่ง

บัตรผู้แต่ง เป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือ เมื่อทราบชื่อผู้แต่งหนังสือ

ตัวอย่างบัตรผู้แต่ง

636.5 ประสงค์ ภูจำนงค์

ป-ก การเลี้ยงไก่. พระนคร, โอเดียนสโตร์,

2503.

153 หน้า. ภาพประกอบ.

1. ไก่, การเลี้ยง. 2. ชื่อเรื่อง.

(4)

2. บัตรชื่อเรื่อง

บัตรชื่อเรื่องเป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือเมื่อทราบชื่อของหนังสือ

ตัวอย่างบัตรชื่อเรื่อง

	การเลี้ยงไก่
636.5	ประสงค์ บุญจำนงค์
ป-ก	การเลี้ยงไก่. พระนคร. โอเดียนสโตร์, 2503.
	153 หน้า. ภาพประกอบ.
	○

(5)

3. บัตรหัวเรื่อง

บัตรหัวเรื่องเป็นบัตรรายการที่ใช้สำหรับค้นหาหนังสือเมื่อทราบเนื้อเรื่องที่ต้องการ

ตัวอย่างบัตรหัวเรื่อง

ไก่, การเลี้ยง

636.5 ประสงค์ บุญจำนงค์

ป-ก การเลี้ยงไก่. พระนคร, โอเดียนสโตร์,

2503.

153 หน้า. ภาพประกอบ.

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 6

การใช้บัตรรายการ (2)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 6

การใช้บัตรรายการ (2)

เมื่อนักเรียนรู้จักบัตรรายการทั้ง 3 ประเภทแล้ว ควรรู้จักการเรียงบัตรรายการที่อยู่ใน
ตู้บัตรรายการด้วยเพราะจะช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างรวดเร็ว

การเรียงบัตรรายการ

บัตรรายการในห้องสมุดมีหลักการเรียงบัตรรายการตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ควรทราบดังนี้

1. เรียงบัตรรายการตามลำดับตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ
2. อักษร ฤ ฎ อยู่หลังตัว ร และ ฃ ภา อยู่หลังตัว ล เช่น รางวัล ฤดู โลก

ภาษา เป็นต้น

3. คำที่มีตัวสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระ เช่น กรง กราบ เป็นต้น
4. คำที่มีตัวสะกด ถ้าพยางค์หน้าซ้ำกัน เรียงตามคำที่อยู่ถัดมา เช่น ดอกไม้ ดอกสร้อย

เป็นต้น

5. คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้

ะ ั ัะ ำ ำ ึ ึ ึ ึ

เ เะ เาะ เาะ ะ ะ ะ ะ

เ ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ ะ

เช่น งอกงอย งันงก เจียบเจียบ เจื่องหงอย โงนงน เป็นต้น

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการแยกประเภทของบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง
บัตรหัวเรื่อง ออกจากกันเพื่อสะดวกในการค้นหา

(2)

ตัวอย่างการเรียงบัตรรายการ (เรียงตามชื่อผู้แต่ง)

ย   วรรณรัตน์ อินทร์อ่ำ.

ว-ล   ลูกแมวสองตัว. กรุงเทพฯ, ต้นอ้อ, 2531.
15 หน้า. ภาพประกอบ.

028.7   ลมูล รัตตากร.

ล-ก   การใช้ห้องสมุด. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม.
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2530.
185 หน้า. ภาพประกอบ

495.918   นพดล จันทร์เพ็ญ.

น-ก   การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ, ต้นอ้อ, 2531.
112 หน้า.

ย   โชติ ศรีสุวรรณ.

ช-ค   ความภูมิใจของลอย. กรุงเทพฯ, ต้นอ้อ, 2532.
102 หน้า. ภาพประกอบ.

1. ชื่อเรื่อง.

(3)

การใช้บัตรรายการในการค้นหาหนังสือ

บัตรรายการที่จัดเรียงอยู่ในตู้บัตรรายการ นักเรียนสามารถค้นหาได้ถ้าทราบข้อมูลดังนี้

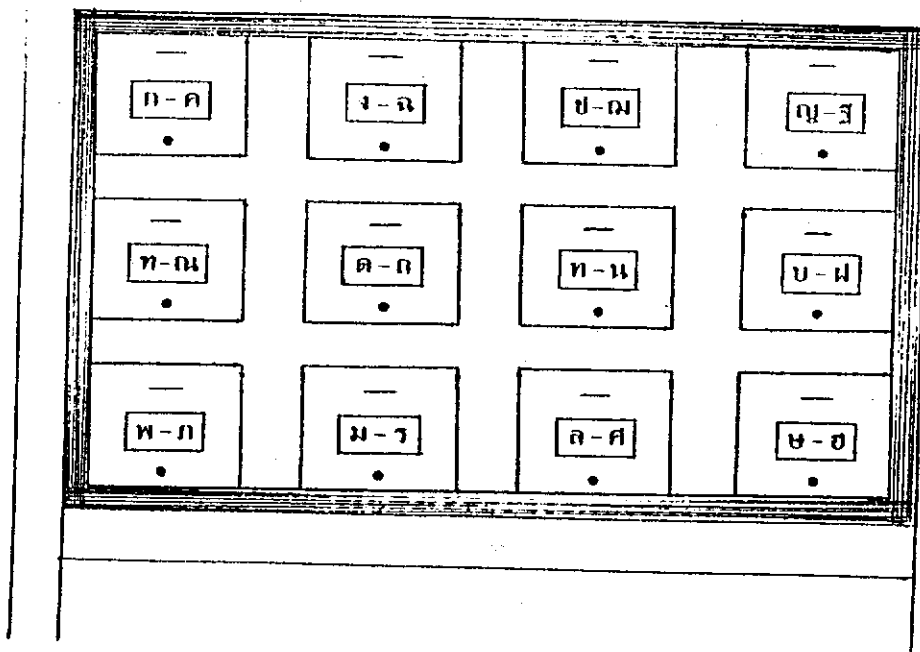
1. ถ้าทราบชื่อผู้แต่ง ค้นหาบัตรผู้แต่ง
2. ถ้าทราบชื่อเรื่อง ค้นหาบัตรชื่อเรื่อง
3. ถ้าไม่ทราบชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง แต่ทราบเนื้อเรื่องที่ต้องการ ค้นหาบัตรหัวเรื่อง

ถ้าทราบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 3 อย่างก็สามารถค้นหาบัตรรายการจากตู้บัตรรายการ

ได้ ตัวอย่างเช่น ต้องการหาหนังสือที่แต่งโดย ลมุล รัตตากร ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ไปที่ตู้บัตรรายการ
2. ดูที่บัตรชื่อเรื่อง แล้วหาคำว่า ลมุล รัตตากร
3. จดเลขเรียกหนังสือที่อยู่มุมซ้ายด้านบนเอาไว้
4. ไปหาหนังสือที่ขึ้นหนังสือตามเลขเรียกหนังสือที่จดไว้ก็จะพบหนังสือที่ต้องการ

ตัวอย่างตู้บัตรรายการ

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 7

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 7

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (1)

การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุดนั้น มีหนังสืออยู่มากมายหลายชนิดที่นักเรียนใช้อยู่ และมีหนังสือประเภทหนึ่งที่นักเรียนสามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ คือ "หนังสืออ้างอิง" เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

ความหมายของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิง คือ หนังสือที่รวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่ให้ข้อเท็จจริง มีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบหรือเรื่องราวที่ต้องการรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเฉพาะบางตอนเท่านั้น หนังสือประเภทนี้ผู้เขียนและผู้รวบรวมต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาซึ่งบางเรื่องมีภาพประกอบด้วย

ลักษณะของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงมีลักษณะดังนี้

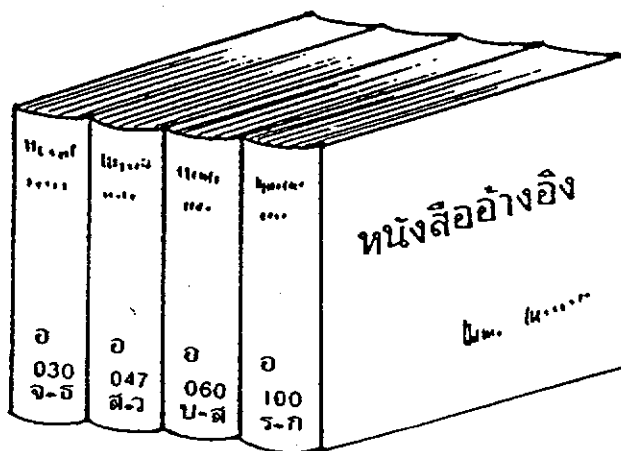
1. เป็นหนังสือที่ผู้แต่งและผู้รวบรวมต้องเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นโดยเฉพาะและใช้อ้างอิงได้เป็นอย่างดี
2. เป็นหนังสือที่กำหนดขอบเขตไว้ชัดเจนเพื่อให้ผู้ใช้ทราบว่าจะใช้ค้นคว้าเรื่องอะไรได้บ้างและมีกำหนดระยะเวลา
3. เป็นหนังสือที่มีเนื้อความใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งเรียบเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
4. รูปเล่มแข็งแรง การเย็บเล่มคงทนถาวร มีขนาดใหญ่หรือเป็นหนังสือชุด
5. มีภาพประกอบเป็นภาพสีสวยงามและมีจำนวนภาพมากเป็นพิเศษ

(2)

6. เป็นหนังสือที่ใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ยืม โดยมีตัวอักษร "อ" อยู่ที่
เหนือเลขเรียกหนังสือ เช่น

อ
030
ร-พ

ตัวอย่างหนังสืออ้างอิง

(3)

ประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. ช่วยในการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบได้รวดเร็วเพราะมีวิธีการเรียบเรียงเฉพาะ เช่น เรียงตามลำดับตัวอักษร มีดัชนีค้นเรื่องและที่สำคัญเรียบเรียงโดยผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชานั้น ๆ โดยตรง
2. ให้ประกอบการเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้า
3. ทำให้ผู้ใช้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
4. ช่วยจุดใจให้เกิดความรักและสนใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ประเภทของหนังสืออ้างอิง

ประเภทหนังสืออ้างอิงที่นักเรียนควรรู้จัก ได้แก่

1. พจนานุกรม
2. สารานุกรม

พจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่รู้จักกันเป็นอย่างดีโดยใช้อ้างอิงในเรื่องเกี่ยวกับคำที่จัดเรียงลำดับตามตัวอักษรซึ่งให้ความรู้ดังนี้

- การสะกดคำที่ถูกต้อง
- ความหมายหรือคำจำกัดความของคำ
- การออกเสียง
- ชนิดของคำ
- ที่มาของคำ
- การใช้คำในความหมายต่าง ๆ

(4)

- ตัวอย่างการใช้คำในรูปประโยค
- คำที่มีความหมายคล้าย ๆ กัน
- คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

พจนานุกรม แบ่งตามภาษาได้ 3 ประเภท คือ

1. พจนานุกรมภาษาเดียว เป็นพจนานุกรมที่มีศัพท์และคำอธิบายในภาษาเดียวกัน เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 พจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำครุสภา เป็นต้น
2. พจนานุกรมสองภาษา เป็นพจนานุกรมที่อธิบายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง ได้แก่ ไทย-อังกฤษ อังกฤษ-ไทย เช่น พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของ สอ เสถบุตร พจนานุกรมไทย-อังกฤษ ของ สอ เสถบุตร เป็นต้น
3. พจนานุกรมหลายภาษา เป็นพจนานุกรมที่มีตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป ได้แก่ ฝรั่งเศส-อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน เช่น พจนานุกรมฝรั่งเศส-อังกฤษ-ไทย ของ พระเจี๊ยมวิรัชชพากษ์ พจนานุกรม 4 ภาษา ไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน ของพระเจี๊ยมวิรัชชพากษ์ เป็นต้น

วิธีใช้พจนานุกรม

พจนานุกรมมีวิธีใช้ดังนี้

- ดูอักษรนำบนหัวกระดาษที่บอกคำขึ้นต้นและคำลงท้ายที่มบบนทั้งสองด้านของกระดาษทุกหน้า โดยซิกซ้ายจะเป็นคำขึ้นต้น ซิกขวาเป็นคำลงท้ายที่พบคำและความหมายของคำที่ต้องการ
- ตัวอย่าง ต้องการหาความหมายของคำว่า "มหาสมุทร" จากหนังสือพจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำครุสภา ควรปฏิบัติดังนี้

(5)

- คู่อักษรนำบนหัวกระดาษที่มีคำที่ขึ้นต้นด้วย "มหา" ก็จะพบคำว่า "มหาสมุทร" ปรากฏอยู่ในหน้า 331 ที่ชี้ก้ำขึ้นต้นด้วยคำว่า "มหากิเนชกรมณ" ชี้กวางลงท้ายด้วยคำว่า "มหิศร, มหิศวร" สำหรับความหมายของคำว่า "มหาสมุทร" คือ ทะเลใหญ่

ส่วนการหาความหมายของคำอื่น ๆ ก็มีวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างพจนานุกรมนักเรียนขององค์การคำคุณสุภา

มหากิเนชกรมณ

๓๓๓

มหิศร, มหิศวร

น. 'การรบใหญ่ระหว่างลูกหลานหัวจรด' เป็นชื่อบทประพันธ์มหากาพย์เรื่องใหญ่เรื่องหนึ่งของอินเดีย คู่กับรามายณะคือ รามเกียรติ์ว่าด้วยสงครามแห่งศัตรีโยโทรกับปาดเทพซึ่งเป็นลูกหลานหัวจรด.

มหากิเนชกรมณ [มะหาคิเนคสะกุมร] (ส. มหากิเนชกรมณ) น. 'การออกเพื่อคุณอันยิ่งใหญ่' คือ การเสด็จออกบรรพชาของพระพุทธเจ้า.

มหาภูต [มะหายุค, มะหายุคะ] ป. น. สัตว์ใหญ่; ธาตุทั้ง ๔ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ.

มหาเมฆ [มะ-] น. 'เมฆใหญ่' ชื่อว่าชนิดหนึ่ง ใบคล้ายผักกาด แต่มีจักและสีน้ำ; ชื่อละอองเกิดขึ้นเพื่อขางโก.

มหาขาน [มะ-] ป. น. ชื่อนิกายหนึ่งในพระพุทธศาสนาฝ่ายเหนือ คือ จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น.

มหายุค [มะ-] ป. น. 'ยุคใหญ่' คือ ยุคสี่วามกัน (ดู จตุรยุค), ๒,๐๐๐ มหายุคเป็นหนึ่งกับ คือ วันหนึ่งคืนหนึ่งของมหาพรหม เมื่อสิ้นกับหนึ่งแล้วพระพรหมล้างโลกด้วยเพลิง เรียกว่าไฟประลัยกัลป์แล้วจึงสร้างขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง.

มหาวาซ ดู มหา.

มหาฤกษ์ น. ชื่อเพลงไทยทำนองหนึ่งใช้บรรเลงในเวลาได้ฤกษ์เปิดงานที่เป็นศิริมงคล.

มหาวงศ์ [มะ-] น. คำานานแห่งพุทธศาสนาในเกาะลังกา.

มหาวินยาลัย [มะหาวินยาลัย] น. สถานศึกษาความรู้ในอุคมซึ่งรวมหลายคณะด้วยกัน และมีอำนาจที่จะประกาศปริญญาให้แก่ผู้สำเร็จวิชาในสาขาต่าง ๆ.

มหาศาล น. ผู้ยิ่งใหญ่ในวรรณคดีนั้น ๆ. ว. มีทรัพย์สินสมบัติมากมาย.

มหาศกมภ์ [มะหาคะคม] น. ชื่อโรคลมชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ขากรรไกรแข็ง.

มหาศค้ำ น. ชื่อต้นไม้ป่าชนิดหนึ่ง ไซ้ทำอาได้.

มหาสมุทร น. ทะเลใหญ่.

มหาสาวก [มะ-วค] ป. ส. น. สาวกชั้นผู้ใหญ่ของพระพุทธเจ้า เว้นพระโมคคัลลกับพระศรับุตร ซึ่งเรียกว่า อัครสาวก.

มหาหงส์ น. ชื่อไม้ดอกอย่างหนึ่ง ดอกรูปคล้ายตัวหงส์ มีสองชนิด ชนิดหนึ่งมีดอกและเกสรสีขาว อีกชนิดหนึ่งมีดอกขาวแต่เกสรเหลือง.

มหาหิงคุ์ [มะ-] น. ไม้ชนิดหนึ่ง ไซ้ทำยาได้ มีกลิ่นร้อนฉุนและเหม็น รสเผ็ดร้อน.

มहि [มะ-] (แบบ) ป. ส. น. แผ่นดิน. มหิดล น. พื้นดิน, พื้นโลก. มหิศร ป. น. 'ผู้ทรงแผ่นดิน' คือ ภูเขา; เป็นชื่อพระนารายณ์; พระเจ้าแผ่นดิน. มหิษน น. พระเจ้าแผ่นดิน.

มหิทธิ [มะหิตฺถ] ป. (มหา + อิทธิ) ว. 'มีฤทธิ์มาก, มีความสำเร็จใหญ่' คือ ทำการใหญ่ ๆ ได้สำเร็จ โดยไม่มีอะไรขัดข้อง.

มหินท์ น. พระอินทร์.

มหินมา [มะ-] ป. ส. ว. ใหญ่, โด. มหินมา ก็ไซ้.

มหิศร, มหิศวร [มะหิตสะระ, -สอน, มะหิตสะระระ, -สวน] ส. น. ผู้เป็นใหญ่ยิ่ง; คำนี้เดือนมาจากพระมหะเศวร คือ พระศิวะ แต่เรามักหมายถึงพระเจ้าแผ่นดินหรือเทวดาผู้ใหญ่อื่น ๆ.

บทเรียนสำหรับนักเรียน

หน่วยที่ 8

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์

(1)

หน่วยที่ 8

การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (2)

สารานุกรม เป็นหนังสืออ้างอิงประเภทที่สองที่นักเรียนควรรู้จักโดยอธิบายถึงเรื่องราวต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวกับคน สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ของโลก มีรายละเอียดมาก มีรูปภาพ แผนที่ ตาราง กราฟ สถิติ ฯลฯ ประกอบเพื่อให้เข้าใจเรื่องราวดีขึ้น สารานุกรมมีหลายชนิด บางชนิดเล่มเดียวจบ บางชนิดเป็นชุด สำหรับผู้ใหญ่มักใช้ค้นคว้าทางวิชาการ สำหรับเยาวชนใช้ภาษาง่าย ๆ และมีภาพประกอบสีสันสวยงาม

ประเภทของสารานุกรม

สารานุกรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สารานุกรมทั่วไป ได้แก่

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (เล่ม 1-14)

- สารานุกรมโลกของเรา

2. สารานุกรมเฉพาะวิชา ได้แก่

- สารานุกรมรัฐศาสตร์

วิธีใช้สารานุกรม

สารานุกรมมีวิธีใช้ดังนี้

1. ถ้าต้องการทราบหัวข้อเรื่องใหญ่ ๆ ก็สามารถหาได้จากหน้าสารบัญ

(2)

2. ถ้าต้องการทราบเรื่องย่อที่เป็นคำคือข้อความ ให้หาจากดัชนีซึ่งอยู่ที่หน้าดัชนีท้ายเล่มของหนังสือหรือเปิดดูจากเล่มดัชนีโดยตรงสำหรับหนังสือสารานุกรมที่มีเล่มดัชนีโดยเฉพาะ

3. ดูจากตัวอักษรของคำที่ต้องการจากหน้าดัชนีที่เรียงคำตามลำดับตัวอักษร
อ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้า การที่จะได้คำตอบที่รวดเร็วและตรงจุดมุ่งหมาย
ตัวอย่าง ต้องการรู้เรื่อง " รถไฟ" ในหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนที่อยู่ในเล่ม 4
สามารถหาได้จากหน้าสารบัญจะพบคำว่า รถไฟ หน้า 160 ซึ่งเป็นหัวข้อเรื่องและถ้าต้องการ
รายละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับประเภทของรถไฟ เช่น รถจักรไอน้ำ รถจักรดีเซล รถจักรไฟฟ้า ก็
สามารถดูได้จากหน้าดัชนี เมื่อเปิดหน้าดัชนีก็จะพบคำว่า

รถจักรไอน้ำ 189, 190-196

รถจักรดีเซล 189, 197-200

รถจักรไฟฟ้า 189

หมายความว่า - มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรไอน้ำที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียด อยู่ที่หน้า
189, 190-196

- มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรดีเซล ที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียดอยู่ที่หน้า
189, 197-200

- มีเรื่องราวเกี่ยวกับรถจักรไฟฟ้า ที่ผู้อ่านต้องการทราบรายละเอียดอยู่ที่หน้า
189

สำหรับการค้นหาเรื่องราวที่ต้องการเรื่องอื่น ๆ ก็มีวิธีการค้นหาเช่นเดียวกับคำดังกล่าวข้างต้น

(3)

ตัวอย่างสารบัญ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

เล่ม 4

คำแถลง	๑
การเรืองแสงของสิ่งมีชีวิต	๒
การหายใจ	๑๔
ความสมดุลของของเหลวในร่างกาย	๔๒
ไวรัส	๗๔
ปรากฏการณ์ของอากาศ	๑๐๖
ภูมิอากาศ	๑๔๖
รถไฟ	๑๖๐
การศาสนา	๒๑๐
การต่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์	๒๕๒
ลำดับพระมหากษัตริย์ไทย	๒๗๘

	บัตรคำศัพท์	บัตรความหมาย
หน่วยที่ 1	-	-
หน่วยที่ 2	บัตรหนังสือ	บัตรที่อยู่ในช่องบัตรหลังหนังสือทุกเล่ม ใช้เป็นหลักฐานในการยืมหนังสือของสมาชิก
	บัตรสมาชิก	บัตรที่สมาชิกห้องสมุดมีไว้ เพื่อยืมหนังสือไปอ่านได้
	บัตรกำหนดส่ง	บัตรที่บอกให้ทราบถึงวันที่ผู้ยืมต้องส่งหนังสือคืนห้องสมุด
	วารสารเย็บเล่ม	วารสารล่วงเวลาที่จัดเย็บรวมไว้เป็นเล่ม
หน่วยที่ 3	สันหนังสือ	ส่วนที่ยึดปกหน้าและปกหลังของหนังสือให้ติดกัน
	เลขเรียกหนังสือ	สัญลักษณ์ประจำหนังสือแต่ละเล่ม เพื่อให้ประโยชน์ในการจัดเรียงและค้นหาหนังสือ
หน่วยที่ 4	ระบบทศนิยม	ระบบการจัดหมู่หนังสือที่ใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์
	เลขหมู่หนังสือ	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายเกี่ยวกับเนื้อหา ของหนังสือ

	บัตรคำค้น	บัตรความหมาย
หน่วยที่ 5	บัตรรายการ	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแต่ละเล่ม
	บัตรผู้แต่ง	บัตรที่มีชื่อผู้แต่งอยู่บรรทัดแรกใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือเมื่อทราบชื่อผู้แต่ง
	บัตรชื่อเรื่อง	บัตรที่มีชื่อเรื่องอยู่บรรทัดแรกใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือเมื่อทราบชื่อหนังสือ
	บัตรหัวเรื่อง	บัตรที่มีหัวข้อเรื่องอยู่บรรทัดแรกใช้ประโยชน์ในการค้นหาหนังสือเมื่อทราบหัวข้อเรื่อง
หน่วยที่ 6	ตู้บัตรรายการ	ตู้ใส่บัตรรายการเพื่อใช้สำหรับการค้นหาหนังสือ
หน่วยที่ 7	ราชบัณฑิตยสถาน	หน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดคำค้นทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ
หน่วยที่ 8		

ภาคผนวก ค.

- แบบประเมินชุดการสอน
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้ห้องสมุด
- ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการประเมินชุดการสอน

แบบประเมินด้านเนื้อหาของผู้ประกอบการที่มีต่อการสอนการให้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่.....หัวข้อเรื่อง.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
	5	4	3	2	1	
คู่มือครู						
1. <u>มโนคติ</u> (ความคิดรวบยอด)						
1.1 ครอบคลุมเนื้อหาที่สอน.....						
1.2 ตรงตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้.....						
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย.....						
1.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....						
.....						
.....						

ข้อความ	๗ เหมาะสมมากที่สุด	๖ เหมาะสมมาก	๕ เหมาะสมปานกลาง	๔ เหมาะสมน้อย	๓ ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
2. <u>วัตถุประสงค์การเรียนรู้</u> (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)						
2.1 สามารถนำไปปฏิบัติได้.....						
2.2 สามารถประเมินผลได้.....						
2.3 มีความถูกต้องตรงตามเนื้อหา.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						
3. <u>กิจกรรมการเรียนการสอน</u>						
3.1 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....						
3.2 เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน.....						
3.3 ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์.....						
3.4 การเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรม...						
3.5 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้...						

ข้อความ	5 เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	3 เหมาะสมปานกลาง	2 เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
3.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียน... ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. <u>สื่อการสอน</u> 4.1 <u>แผ่นภาพ</u> 4.1.1 ตรงตามเนื้อหาของบทเรียน... 4.1.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน... 4.1.3 ดึงดูดความสนใจ..... 4.1.4 สะดวกและใช้ง่าย..... ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	๕ เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	๓ เหมาะสมปานกลาง	๒ เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
4.2 <u>บัตรคำศัพท์</u> <u>บัตรความหมาย</u>						
4.2.1 เหมาะสมกับบทเรียน.....						
4.2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....						
4.2.3 ภาษาที่ใช้ถูกต้องและเข้าใจง่าย.....						
4.2.4 ดึงดูดความสนใจ.....						
4.2.5 สะดวกและใช้ง่าย.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						
4.3 <u>อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม</u>						
4.3.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้.....						
4.3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้.....						
4.3.3 ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอด.....						
4.3.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....						
4.3.5 ดึงดูดความสนใจ.....						

ข้อความ	๕ เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	๓ เหมาะสมปานกลาง	๒ เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
4.5 <u>เทปเพลง</u>						
4.5.1 เหมาะสมกับบทเรียน.....	....	....	....	....	....	.....
4.5.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....	....	....	....	....	....	.....
4.5.3 ความชัดเจนของเสียง.....	....	....	....	....	....	.....
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						
4.6 <u>บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลย</u>						
<u>กิจกรรม บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบทดสอบ</u>						
<u>ก่อนเรียนและหลังเรียน</u>						
4.6.1 เหมาะสมกับบทเรียน.....	....	....	....	....	....	.....
4.6.2 ตรงตามจุดมุ่งหมาย.....	....	....	....	....	....	.....
4.6.3 ภาษาที่ใช้เหมาะสม-เข้าใจง่าย.....	....	....	....	....	....	.....
4.6.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....	....	....	....	....	....	.....
4.6.5 ดึงดูดความสนใจ.....	....	....	....	....	....	.....

ข้อความ	5 เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	3 เหมาะสมปานกลาง	2 เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
4.6.6 สะดวกและใช้ง่าย..... ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
5. <u>การประเมินผล</u> 5.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้..... 5.2 วิธีการประเมินผล..... 5.3 ลำดับขั้นตอนการประเมินผลสอดคล้อง กับแผนการสอน..... 5.4 สามารถวัดประสพการณ์ได้หลายด้าน.. 5.5 เหมาะสมกับบทเรียน..... 5.6 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน..... ข้อเสนอแนะ.....						

แบบประเมินค่ารูปร่างของผู้ประกอบการที่มีต่อการสอนการใช้ห้องสมุด

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่.....หัวข้อเรื่อง.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
	5	4	3	2	1	
คู่มือครู						
1. ขนาดของรูปเล่ม.....						
2. ความสวยงามของการจัดรูปแบบ.....						
3. ขนาดของตัวอักษร.....						
4. ความชัดเจนของตัวอักษร.....						
5. การจัดลำดับขั้นตอนของแต่ละหัวข้อ.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....						
.....						
.....						

ข้อความ	5 เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	3 เหมาะสมปานกลาง	2 เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
<u>สื่อการสอน</u>						
1. <u>แผ่นภาพ</u>						
1.1. ขนาดของภาพ.....						
1.2. ความสวยงาม.....						
1.3. ความชัดเจน.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....						
.....						
.....						
.....						
2. <u>บัตรคำศัพท์, บัตรความหมาย</u>						
2.1. ขนาดของบัตร.....						
2.2. ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร.....						
2.3. ความสวยงาม.....						
2.4. ความชัดเจน.....						
2.5. ความถูกต้อง.....						

ข้อความ	5 เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	3 เหมาะสมปานกลาง	2 เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
3. <u>อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม</u>						
3.1. ขนาดของอุปกรณ์.....						
3.2. ความสวยงาม.....						
3.3. สะดวกและใช้ง่าย.....						
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
4. <u>แผนภูมิ</u>						
4.1. ขนาดของแผนภูมิ.....						
4.2. ความชัดเจนของตัวอักษร.....						

ข้อความ	5 เหมาะสมมากที่สุด	4 เหมาะสมมาก	3 เหมาะสมปานกลาง	2 เหมาะสมน้อย	1 ไม่เหมาะสม	ความคิดเห็น
4.3. ขนาดของตัวอักษร.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.4. ความสวยงาม.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						
.....						
5. <u>เทปเพลง</u>						
- ความชัดเจนของเสียง.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						

ข้อความ	เหมาะสมมากที่สุด 5	เหมาะสมมาก 4	เหมาะสมปานกลาง 3	เหมาะสมน้อย 2	ไม่เหมาะสม 1	ความคิดเห็น
<p>6. <u>บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเฉลย</u> <u>กิจกรรม บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบ</u> <u>ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</u></p> <p>6.1. การจัดวางรูปแบบของบัตร.....</p> <p>6.2. ขนาดของบัตร.....</p> <p>6.3. ความสวยงาม.....</p> <p>6.4. ความชัดเจน.....</p> <p>ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>						
<p><u>แบบฝึกหัด</u></p> <p>1. การจัดวางรูปแบบ.....</p> <p>2. การเรียงลำดับของหัวข้อและข้อความ.....</p> <p>3. ขนาดของตัวอักษร.....</p> <p>4. ความชัดเจนของตัวอักษร.....</p>						

ข้อความ	เหมาะสมมากที่สุด 5	เหมาะสมมาก 4	เหมาะสมปานกลาง 3	เหมาะสมน้อย 2	ไม่เหมาะสม 1	ความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะ.....						
<u>แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</u>						
1. การจัดวางรูปแบบ.....						
2. การเรียงลำดับของหัวข้อและข้อความ.....						
3. ขนาดของตัวอักษร.....						
4. ความชัดเจนของตัวอักษร.....						
ข้อเสนอแนะ.....						
<u>เนื้อหาสำหรับครู, บทเรียนสำหรับนักเรียน</u>						
1. ขนาดและความสวยงามของรูปเล่ม.....						
2. ขนาดของตัวอักษร.....						
3. การจัดวางรูปแบบ.....						
4. การจัดเรียงลำดับหัวข้อของการพิมพ์.....						

ข้อความ	เหมาะสมมากที่สุด 5	เหมาะสมมาก 4	เหมาะสมปานกลาง 3	เหมาะสมน้อย 2	ไม่เหมาะสม 1	ความคิดเห็น
5. ความชัดเจนของตัวอักษร.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
.....						
.....						
.....						

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้ห้องสมุด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ข้อ เวลา 60 นาที

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ
2. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

- (๑) ห้องสมุดมีความสำคัญอย่างไร ?
- ก. เป็นสถานที่พบปะพูดคุยกัน
  - ข. เป็นสถานที่เพื่อการศึกษาค้นคว้า
  - ค. เป็นสถานที่สำหรับให้นักเรียนวิ่งเล่นกัน
  - ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค

คำตอบ ข้อ ข ให้กากบาทกับตัวอักษร ข ในกระดาษคำตอบดังนี้

(๑) ก   ~~X~~   ค   ง

3. ถ้านักเรียนทำเครื่องหมายกากบาทแล้วต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้นักเรียนขีดทับข้อที่ไม่ต้องการแล้วจึงกากบาทกับข้อใหม่ เช่น

(๑) ก   ~~X~~   ค   ~~X~~

4. ถ้านักเรียนพบปัญหาหรือข้อสงสัยให้ถามครูก่อนที่จะลงมือทำแบบทดสอบ
5. เมื่อนักเรียนอ่านคำชี้แจงเรียบร้อยแล้วให้ทำแบบทดสอบได้

(1)

1. ข้อความที่ห้องสมุดได้ตัดจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารและจัดเก็บรวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเรียกว่าอะไร ?

ก. จุลสาร	ข. กฤตภาค
ค. นิตยสาร	ง. เอกสาร
2. ถ้านักเรียนต้องการรู้ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศอังกฤษ นักเรียนควรดูจากสิ่งใด ?

ก. ลูกโลก	ข. รูปภาพ
ค. วิกิตำสน์	ง. สไลด์
3. เหตุใดจึงต้องมีการกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าใช้ห้องสมุด ?

ก. เพื่อชักชวนให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด
ข. เพื่อให้ครูบรรณารักษ์ทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
ค. เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการเข้าใช้ห้องสมุด
ง. เพื่อให้นักเรียนได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด
4. ใครคือผู้ที่ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในการเข้าใช้ห้องสมุด ?

ก. วิไลนั่งถักไหมพรมในห้องสมุด
ข. สมชายนอนอ่านหนังสือในห้องสมุด
ค. นารีตัดรูปภาพจากหนังสือของห้องสมุด
ง. ปราณีให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือที่ยืมทุกครั้งก่อนออกจากห้องสมุด
5. ใครคือผู้ที่ทำลายสิ่งของที่เบ็ดเสร็จของส่วนรวม ?

ก. วิชัยทิ้งเศษกระดาษไว้ใต้โต๊ะของห้องสมุด
ข. สมหมายอ่านหนังสือพิมพ์แล้วไม่เก็บเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย
ค. ดวงใจหยิบหนังสือของห้องสมุดกลับบ้านโดยไม่ได้ยืม
ง. สัมพันธ์ใช้ปากกาขีดเส้นใต้ข้อความในหนังสือของห้องสมุด

(3)

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11

สารบัญ		
หน่วยที่		
1	การทำความสะอาดบ้าน	1
2	การจัดและตกแต่งบ้าน	14
3	การประกอบและการปรุงอาหาร	29
4	การถนอมอาหาร	42

11. "14" หมายถึงอะไร ?

- ก. เลขหน้า
- ข. เลขลำดับเรื่อง
- ค. เลขเรียกหนังสือ
- ง. จำนวนหน้าของหนังสือ

12. ข้อใดเป็นประโยชน์ของบรรณานุกรม ?

- ก. ทำให้ทราบค่าค้นที่ที่ต้องการเพิ่มขึ้น
- ข. ทำให้ทราบรายละเอียดของเนื้อเรื่อง
- ค. ทำให้ทราบหัวข้อเรื่องที่ต้องการเพิ่มเติม
- ง. เพื่อค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ

(4)

ดัชนี	
ลม	110, 114
ลมทะเล	121
ลมบก	121, 124
ลมภูเขา	122
ลมสินค้า	118
ฯลฯ	

13. "ลม" "ลมทะเล" "ลมบก" "ลมภูเขา" "ลมสินค้า" ฯลฯ

ข้อความทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับข้อใด ?

- ก. เนื้อหาที่ใช้สำหรับการค้นคว้า
- ข. คำจำกัดความของลมชนิดต่าง ๆ
- ค. หัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้ในหนังสือ
- ง. คำที่ใช้สำหรับค้นเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการทราบ

14. "ลมบก 121, 124" มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. ลมบกพัดเป็นมุม 121 และ 124 องศา
- ข. ลมบกพัดได้เร็ว 121-124 กิโลเมตร
- ค. ลมบกหาอ่านรายละเอียดได้ที่หน้า 121 และ 124
- ง. ลมบกเกิดขึ้นเมื่อ 121-124 ปีมาแล้ว

(6)

22.

น
ว-ม

เป็นหนังสือที่จัดอยู่ในหมวดใด ?

ก. หมวดศาสนา

ข. หมวดนวนิยาย

ค. หมวดวรรณคดี

ง. หมวดศิลปกรรมและการบันเทิง

23. การเรียงหนังสือบนชั้นนิยมเรียงอย่างไร ?

ก. เรียงตามลำดับตัวอักษร

ข. เรียงตามขนาดของหนังสือ

ค. เรียงจากเลขมากไปหาเลขน้อย

ง. เรียงจากเลขน้อยไปหาเลขมาก

24. ข้อใดเป็นการเรียงหนังสือบนชั้นได้ถูกต้อง ?

ก. 519   548   502

ข. 548   502   519

ก-น   ม-ก   พ-น

ม-ก   พ-น   ก-น

ค. 502   519   548

ง. 548   519   502

พ-น   ก-น   ม-ก

ม-ก   ก-น   พ-น

25. ข้อใดเป็นการเรียงหนังสือได้อย่างถูกต้อง ?

ก. 423   423   423

ข. 423   423   423

ม-ว   ย-พ   ก-อ

ย-พ   ม-ว   ก-อ

ค. 423   423   423

ง. 423   423   423

ก-อ   ย-พ   ม-ว

ก-อ   ม-ว   ย-พ

26. ถ้าต้องการหนังสือที่เขียนโดย "อำนาจเจริญศิลป์" ควรค้นจากบัตรรายการใด ?

ก. บัตรผู้แต่ง

ข. บัตรชื่อเรื่อง

ค. บัตรหัวเรื่อง

ง. ถูกทุกข้อ

(7)

27. ถ้านักเรียนต้องการทราบว่า มีหนังสือเกี่ยวกับ "โรคติดต่อ" หรือไม่ ควรค้นที่บัตรรายการชนิดใด ?

ก. บัตรชื่อเรื่อง

ข. บัตรหัวเรื่อง

ค. บัตรผู้แต่ง

ง. ถูกทุกข้อ

28. ในบัตรรายการส่วนใดบอกให้ทราบถึงที่อยู่ของหนังสือแต่ละเล่ม ?

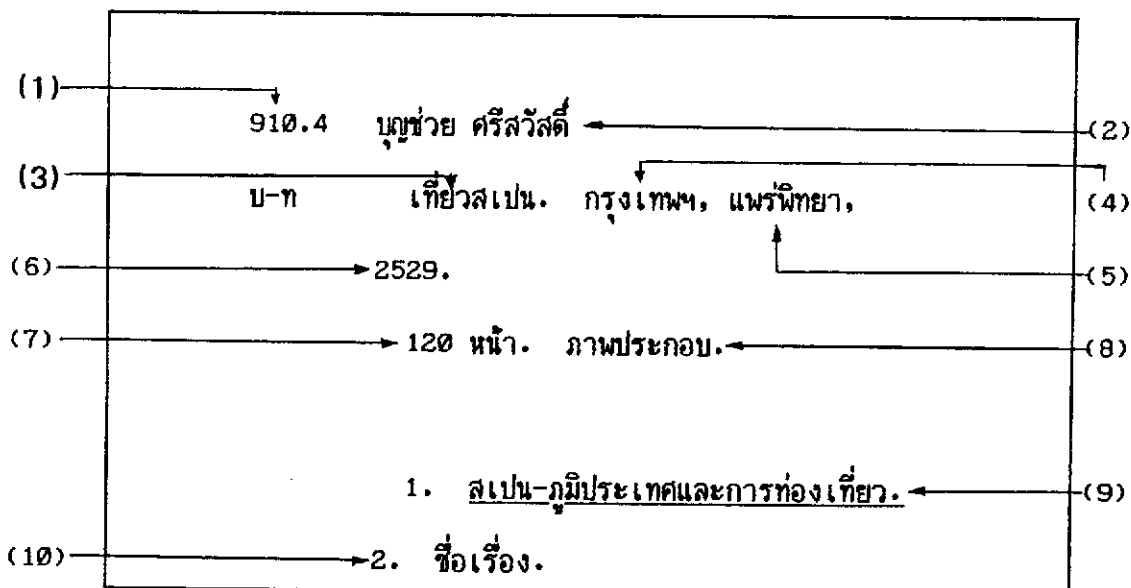
ก. ชื่อเรื่อง

ข. ชื่อผู้แต่ง

ค. เลขหมู่หนังสือ

ง. เลขเรียกหนังสือ

คำสั่ง ให้นักเรียนดูบัตรรายการต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 29-31

29. หมายเลขใดคือชื่อของหนังสือ ?

ก. หมายเลข 1

ข. หมายเลข 2

ค. หมายเลข 3

ง. หมายเลข 4

(8)

30. หมายเลข 2 หมายถึงอะไร ?

ก. ชื่อผู้แต่ง

ข. ชื่อผู้วาดภาพประกอบ

ค. ชื่อสำนักพิมพ์

ง. ชื่อสถานที่พิมพ์

31. หมายเลขใดช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาหนังสือเรื่อง "เที่ยวสเปน" จากชั้นหนังสือได้ถูกต้อง ?

ก. หมายเลข 6, 7

ข. หมายเลข 4, 5

ค. หมายเลข 2, 4

ง. หมายเลข 1, 2

32. ชื่อต่อไปนี้ข้อใดจัดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ?

ก. สุภา สิริสิงห

ข. ศรีทอง นิพนธ์ธรรม

ศรีทอง นิพนธ์ธรรม

อำนาจ เจริญศิลป์

อำนาจ เจริญศิลป์

สุภา สิริสิงห

ค. ศรีทอง นิพนธ์ธรรม

ง. อำนาจ เจริญศิลป์

สุภา สิริสิงห

ศรีทอง นิพนธ์ธรรม

อำนาจ เจริญศิลป์

สุภา สิริสิงห

33. หนังสือเรื่อง "ยายกับตา" ควรค้นหาเส้นหลักตัวอักษรใดของบัตรชื่อเรื่อง ?

ก. ช-ท

ข. ป-ผ

ค. พ-ก

ง. ม-ร

34. หนังสือประเภทใดจัดเป็นหนังสืออ้างอิง ?

ก. หนังสือเยาวชน

ข. หนังสือแบบเรียน

ค. หนังสือพจนานุกรม

ง. หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ตาราง 8 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	P	R	ข้อที่	p	R
1	0.35	0.43	21	0.57	0.23
2	0.79	0.37	22	0.76	0.46
3	0.57	0.70	23	0.57	0.70
4	0.80	0.58	24	0.76	0.46
5	0.80	0.42	25	0.59	0.56
6	0.39	0.51	26	0.59	0.56
7	0.59	0.65	27	0.35	0.24
8	0.65	0.62	28	0.46	0.69
9	0.46	0.69	29	0.69	0.62
10	0.48	0.28	30	0.76	0.66
11	0.46	0.60	31	0.67	0.67
12	0.43	0.23	32	0.35	0.33
13	0.41	0.47	33	0.46	0.60
14	0.57	0.42	34	0.52	0.46
15	0.74	0.69	35	0.44	0.28
16	0.76	0.66	36	0.44	0.28
17	0.54	0.87	37	0.26	0.30
18	0.61	0.79	38	0.54	0.51
19	0.69	0.43	39	0.44	0.28
20	0.61	0.51	40	0.63	0.47

ตาราง 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้ห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	21	28	19	26
2	25	32	15	29
3	20	28	14	15
4	24	35	21	27
5	25	33	23	26
6	22	34	18	22
7	23	32	20	26
8	27	32	21	24
9	15	23	19	23
10	18	31	25	29
11	15	18	16	26
12	19	28	23	28
13	20	25	21	27
14	18	29	20	28
15	17	23	17	19
16	19	27	21	25
17	24	32	23	30
18	17	28	20	28
19	18	28	23	27
20	20	29	24	31

ตาราง 10 ผลการประเมินด้านเนื้อหาของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอนการใช้ห้องสมุด
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย							
	หน่วยที่ 1	หน่วยที่ 2	หน่วยที่ 3	หน่วยที่ 4	หน่วยที่ 5	หน่วยที่ 6	หน่วยที่ 7	หน่วยที่ 8
คู่มือครู								
1. มโนคติ	3.75	4.00	4.06	3.94	4.19	4.25	4.00	4.00
2. วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.50	4.00	4.00	4.00	4.25	4.25	4.17	4.25
3. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.96	3.96	4.29	4.00	3.96	3.96	3.96	3.96
4. สื่อการสอน	3.92	3.66	3.86	3.03	3.66	3.89	3.74	3.88
5. การประเมินผล	3.75	3.83	4.01	3.75	3.88	3.88	4.00	3.96
6. แบบฝึกหัด	-	3.75	3.82	3.46	3.86	3.75	-	3.86
7. แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน	3.60	3.75	3.75	3.75	3.80	3.80	4.15	4.15
เนื้อหาสำหรับครู	4.00	3.75	3.94	4.00	4.00	4.00	4.25	4.44
บทเรียนสำหรับนักเรียน	4.00	3.96	4.00	4.00	4.00	4.00	4.25	4.25
รวม	31.48	34.66	35.73	33.93	35.60	35.78	32.52	36.75
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	3.94	3.85	3.97	3.77	3.96	3.98	4.07	4.08

ตาราง 11 ผลการประเมินด้านรูปแบบของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอนการใช้ห้องสมุด
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อความ	ค่าคะแนนเฉลี่ย							
	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่	หน่วยที่
	1	2	3	4	5	6	7	8
คู่มือครู	4.43	4.43	4.27	4.10	4.10	4.23	4.33	4.37
สื่อการสอน	3.89	3.58	3.57	3.55	3.62	3.54	3.68	3.88
แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	-	4.17	4.17	4.33	4.09	4.17	-	4.17
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	4.17	-	-	-	-	-	4.17	-
เนื้อหาสำหรับครู บทเรียนสำหรับนักเรียน	4.33	4.33	4.00	4.14	4.17	4.20	4.17	4.20
รวม	16.80	16.51	16.01	16.12	15.98	16.14	16.35	16.62
คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด	4.20	4.13	4.00	4.03	4.00	4.04	4.09	4.16

ตาราง 12 ความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ที่มีต่อชุดการสอนการใช้ห้องสมุด
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่	หัวข้อเรื่อง	ด้านเนื้อหา		ด้านรูปแบบ	
		คะแนนเฉลี่ย	ความคิดเห็น	คะแนนเฉลี่ย	ความคิดเห็น
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	3.94	เหมาะสมมาก	4.20	เหมาะสมมาก
2	บริการของห้องสมุด	3.85	เหมาะสมมาก	4.13	เหมาะสมมาก
3	ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ	3.97	เหมาะสมมาก	4.00	เหมาะสมมาก
4	การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด	3.77	เหมาะสมมาก	4.03	เหมาะสมมาก
5	การใช้บัตรรายการ (1)	3.96	เหมาะสมมาก	4.00	เหมาะสมมาก
6	การใช้บัตรรายการ (2)	3.98	เหมาะสมมาก	4.04	เหมาะสมมาก
7	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการ ศึกษาค้นคว้า (1)	4.07	เหมาะสมมาก	4.09	เหมาะสมมาก
8	การใช้หนังสืออ้างอิงเพื่อการ ศึกษาค้นคว้า (2)	4.08	เหมาะสมมาก	4.16	เหมาะสมมาก

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวศิริธร แสงสกุลโรจน์
เกิดวันที่	10 กุมภาพันธ์ 2494
สถานที่เกิด	เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 44/175 ซอยวัดติตวาด ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดศิริไอยสวรงค์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ.2511 มัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนกวิทยาศาสตร์) จาก โรงเรียนพระดุษณีวิทยายามาศ กรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ.2514 ป.กศ.สูง (เอกภาษาอังกฤษ) จาก วิทยาลัยครูพระนคร</p> <p>พ.ศ.2517 ศษ.บ. (เอกภูมิศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม</p> <p>พ.ศ.2535 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร</p>

การสร้างชุดการสอนการใช้ห้องสมุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ศิริธร แสงสกุลโรจน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กันยายน 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอนใช้ห้องสมุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามปกติ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศิริไอยสวรรค์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน

เครื่องที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. ชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด
2. แบบประเมินชุดการสอนเรื่อง การใช้ห้องสมุด
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้ห้องสมุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test แบบ Dependent และ t-test แบบ Independent ของคะแนนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL PACKAGES ON LIBRARY SKILLS
FOR PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

SIRITHORN SANGSAKULROJ

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Library Science

at Srinakharinwirot University

September 1992

The purpose of this study was to develop the instructional packages on library skills for Prathom suksa VI students of Bangkok Metropolis.

The sample consisted of forty Prathom Suksa VI students which were selected randomly and studying at the schools of Bangkok Metropolis during at second semester of 1990 academic year.

Those students were divided into two groups, twenty students each. The two group were an experimental group and a control group, The experimental group from Wat Siriaisawan school was taught by the instructional packages while the control group from Wat Bangplat school was taught by the conventional teaching method.

Tools of this study were :

1. The instructional packages on library skills.
2. An evaluation of the instructional packages on library skills.
3. An achievement test of the instructional packages on library skills.

The statistics used in analyzing data were the independent t-test and the dependent t-test of the scores obtained from the experimental and control groups.

The results of this study showed that the achievement of students using the instructional packages attained higher scores than the students using the conventional teaching method significantly different at .05 level.